

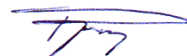
PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

PROJEKTU PLANU OGÓLNEGO GMINY ŻERKÓW

Kierownik opracowania:

dr Krzysztof Pyszny

Autorzy:

dr Krzysztof Pyszny

inż. Bartosz Bartkowiak

11 maja 2026 r.

SPIS TREŚCI

1	WPROWADZENIE	1
1.1	CEL OPRACOWANIA	1
1.2	ZAKRES PROGNOZY	1
1.3	WYKORZYSTANE AKTY PRAWNE I OPRACOWANIA	4
1.4	POŁOŻENIE OBSZARU OBJĘTEGO PROGNOZĄ I DOTYCHCZASOWE UŻYTKOWANIE	5
1.5	USTALENIA ANALIZOWANEGO DOKUMENTU	5
1.6	CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, ORAZ SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA PROJEKTU PLANU OGÓLNEGO GMINY	8
1.7	METODY ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY	16
2	ANALIZA I OCENA STANU ŚRODOWISKA NA OBSZARZE OBJĘTYM PROJEKTEM POG	18
2.1	POŁOŻENIE FIZYCZNO-GEOGRAFICZNE I UKSZTAŁTOWANIE TERENU	18
2.2	KRAJOBRAZ	18
2.3	BUDOWA GEOLOGICZNA	23
2.4	GLEBY	24
2.5	WODY PODZIEMNE	25
2.6	WODY POWIERZCHNIOWE	26
2.7	KLIMAT	29
2.8	JAKOŚĆ POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO	30
2.9	KLIMAT AKUSTYCZNY	34
2.10	FORMY OCHRONY PRZYRODY, FLORA, SZATA ROŚLINNA I FAUNA	35
2.10.1	<i>Szata roślinna</i>	<i>35</i>
2.10.2	<i>Formy ochrony przyrody</i>	<i>36</i>
2.11	ZABYTKI I OBIEKTY O WARTOŚCIACH KULTUROWYCH	47
2.11.1	<i>Obszary i obiekty wpisane do rejestru zabytków Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków</i>	<i>48</i>
2.11.2	<i>Obszary i obiekty wpisane do wojewódzkiej ewidencji zabytków</i>	<i>49</i>
2.11.3	<i>Stanowiska archeologiczne</i>	<i>49</i>
3	ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	50
4	OCENA POTENCJALNYCH ZMIAN STANU ŚRODOWISKA PRZY BRAKU REALIZACJI USTALEŃ PROJEKTU PLANU OGÓLNEGO	50
5	SKUTKI DLA ŚRODOWISKA, KTÓRE MOGĄ WYNIKAĆ Z USTALEŃ PROJEKTU PLANU OGÓLNEGO	51
6	PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO, SKUTKÓW REALIZACJI USTALEŃ ANALIZOWANEGO DOKUMENTU	55
6.1	OBSZAR PRZEWIDYWANEGO ZAJĘCIA TERENU	55
6.2	KLIMAT	55
6.3	WODY POWIERZCHNIOWE	57
6.4	POWIERZCHNIOWA BUDOWA GEOLOGICZNA I POWIERZCHNIA ZIEMI	58
6.5	WODY PODZIEMNE	60
6.6	POWIETRZE ATMOSFERYCZNE I KLIMAT AKUSTYCZNY	62
6.7	KRAJOBRAZ	65
6.8	FLORA I FAUNA, FORMY OCHRONY PRZYRODY	67
6.8.1	<i>Flora i fauna</i>	<i>67</i>
6.8.2	<i>Oddziaływanie na rezerwat przyrody</i>	<i>73</i>
6.8.3	<i>Oddziaływanie na parki krajobrazowe</i>	<i>74</i>
6.8.4	<i>Oddziaływanie na obszary Natura 2000</i>	<i>76</i>
6.8.5	<i>Oddziaływanie na obszary chronionego krajobrazu</i>	<i>88</i>
6.8.6	<i>Oddziaływanie na pomniki przyrody</i>	<i>90</i>
6.9	ZASOBY NATURALNE	90
6.10	ZABYTKI I OBIEKTY O WARTOŚCIACH KULTUROWYCH	90

6.11	ODDZIAŁYWANIE NA LUDZI	91
6.12	DOBRA MATERIALNE	93
6.13	GOSPODARKA ODPADAMI	94
6.14	OCENA ODDZIAŁYWANIA – SYNTEZA	94
7	PROPOZYCJE ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH do ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH w PROJEKCIE POG	99
8	NAPOTKANE TRUDNOŚCI WYNIKAJĄCE z NIEDOSTATKÓW TECHNIKI LUB LUK WE WSPÓŁCZESNEJ WIEDZY ..	100
9	PROPONOWANE ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZENIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO w SZCZEGÓLNOŚCI NA CELE i PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARÓW NATURA 2000	101
10	ODDZIAŁYWANIE TRANSGRANICZNE	102
11	PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO PLANU OGÓLNEGO GMINY	102
12	PODSUMOWANIE i WNIOSKI	104
13	STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM	105

SPIS ZAŁĄCZNIKÓW

- Załącznik 1.** Prawdopodobieństwo wystąpienia oddziaływań na środowisko przyrodnicze ustaleń projektu planu ogólnego gminy Żerków (tylko w wersji elektronicznej)
- Załącznik 2.** Oświadczenie o spełnieniu wymagań spełniających wymagania wynikające z art. 74a ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, o udziale społeczeństwa w ochronie środowiska i ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2024 r. poz. 1112 ze zm.)

1 WPROWADZENIE

1.1 Cel opracowania

Niniejsza prognoza została sporządzona w oparciu o wymogi wynikające z przepisu art. 51 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2024 poz. 1112 ze zm.). Prognoza dotyczy projektu planu ogólnego gminy Żerków.

Podstawowym celem prognozy jest wskazanie, jak uchwalenie powyższego dokumentu wpłynie na poszczególne komponenty środowiska i na środowisko jako całość.

Prognoza wraz z tekstem projektu planu ogólnego gminy będzie poddana konsultacjom społecznym oraz będzie przedmiotem opiniowania przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska oraz Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego.

1.2 Zakres prognozy

Zakres prognozy oraz stopień jej szczegółowości wynika z artykułu 51 ust.2 ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2024 poz. 1112 ze zm.). W związku z powyższym prognoza oddziaływania na środowisko:

1) zawiera:

- a) informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- b) informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- c) propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- d) informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- e) streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym,
- f) oświadczenie autora, a w przypadku gdy wykonawcą prognozy jest zespół autorów - kierującego tym zespołem, o spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 74a ust. 2, stanowiące załącznik do prognozy,
- g) datę sporządzenia prognozy, imię, nazwisko i podpis autora, a w przypadku gdy wykonawcą prognozy jest zespół autorów - imię, nazwisko i podpis kierującego tym zespołem oraz imiona, nazwiska i podpisy członków zespołu autorów;

2) określa, analizuje i ocenia:

- a) istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- b) stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,

- c) istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- d) cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
- e) przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:
 - różnorodność biologiczną,
 - ludzi,
 - zwierzęta,
 - rośliny,
 - wodę,
 - powietrze,
 - powierzchnię ziemi,
 - krajobraz,
 - klimat,
 - zasoby naturalne,
 - zabytki,
 - dobra materialne
 - z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy;

3) przedstawia:

- a) rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,
- b) biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru - rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Zakres i stopień szczegółowości wymaganej w prognozie został także określony pismem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu oraz Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Jarocinie.

Prognoza obejmuje obszar objęty ustaleniami planu ogólnego gminy Żerków. Prognoza sporządzona została w formie opisowej i kartograficznej. Informacje zawarte w niniejszej prognozie oddziaływania na środowisko są opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu.

1.3 Wykorzystane akty prawne i opracowania

1. Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju.
2. Aktualizacja Programu wodno-środowiskowego kraju (aPWŚK)
3. Aleksandrova K. 2016. Green, grey or green-grey? Decoding infrastructure integration and implementation for residential street retrofits. Lincoln University Digital Thesis.
4. Atlas klimatu Polski 1991-2020, red. Arkadiusz M. Tomczyk, Ewa Bednorz, Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań, 2022.
5. COM 2013. Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Zielona infrastruktura - zwiększanie kapitału naturalnego Europy”, COM (2013) 249 Final, Komisja Europejska, Bruksela.
6. Europejska Konwencja Krajobrazowa.
7. Europejski Zielony Ład.
8. Kistowski, Pchałek, 2009, Natura 2000 w planowaniu przestrzennym – rola korytarzy ekologicznych. Warszawa.
9. Kondracki J., 1998: Geografia regionalna Polski, Wydaw. Naukowe PWN, Warszawa.
10. Kowalczak P., 2011: Wodne Dylematy Urbanizacji. Wydawnictwo Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk.
11. Krajowa Polityka Miejska 2030.
12. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030.
13. Mapa geologiczna polski w skali 1:500 000.
14. Mapa przeglądowa. Potencjalna Roślinność Naturalna Polski 1: 300 000.. Kier. Nauk. Matuszkiewicz W., Faliński J. B., Kostrowicki A. S., Matuszkiewicz J. M., Olaczek R., Wojterski T. IGIPZ PAN.
15. Mapy hydrograficzne w skali 1:50 000 wraz z komentarzami.
16. Mapy sozologiczne w skali 1:50 000 wraz z komentarzami.
17. Mapy topograficzne w skali 1:50 000.
18. Matuszkiewicz J.M., 2008:Regionalizacja geobotaniczna Polski. IGIPZ PAN, Warszawa.
19. Paczyński B., Sadurski A. (red.): Hydrogeologia regionalna Polski. Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa 2007.
20. Regionalna geografia fizyczna Polski, Rychling, Solon i inni, Poznań 2021
21. Richling A., Solon J., 1996: Ekologia krajobrazu. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa
22. Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim za rok 2025, GIOŚ w Poznaniu, Poznań 2026
23. Rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 11 października 2019 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz.U. 2019 poz. 2148)
24. Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 11 grudnia 2020 r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu (Dz.U. 2024 poz. 870)
25. Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 2 maja 2024 r. w sprawie sposobu wyznaczania obszaru uzupełnienia zabudowy w planie ogólnym gminy (Dz.U. 2024 poz. 729)
26. Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz.U. 2023 poz. 2758)
27. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r. poz. 112)
28. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. 2019 poz. 1839)
29. Rozporządzeniu Ministra Środowiska 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2021 r., poz. 845)
30. Standardowe Formularze Danych dla obszarów Natura 2000
31. Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2030
32. Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030. Ministerstwo Środowiska, Warszawa 2013
33. Ustawa z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. 2024 poz. 1292)
34. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. - Prawo geologiczne i górnicze (Dz.U. 2026 poz. 69)
35. Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U. 2025 poz. 733)
36. Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2023 r. poz. 1587 ze zm.)

37. Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 o ochronie przyrody (Dz.U. 2026 poz. 13)
38. Ustawa z dnia 20 lipca 2017 roku – Prawo wodne (Dz.U. 2025 poz. 960 ze zm.)
39. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2025 poz. 647 ze zm.)
40. Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. 2026 poz. 538)
41. Ustawa z dnia 3 lutego 1995 roku o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 82)
42. Ustawa z dnia 3 października 2008 o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, o udziale społeczeństwa w ochronie środowiska i ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2024 poz. 1112 ze zm.)
43. Ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz.U. 2024 poz. 757)
44. Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz.U. 2024 poz. 278)
45. www.gios.gov.pl
46. www.lasy.gov.pl
47. www.stat.gov.pl

1.4 Położenie obszaru objętego prognozą i dotychczasowe użytkowanie

Obszar gminy Żerków zajmuje powierzchnię 171,33 km², stanowiąc miejsce zamieszkania dla 9 747 osób. Siedzibą władz gminy i miasta jest miasto Żerków, które posiada powierzchnię 2,2 km².

Użytki rolne zajmują około 71,2% powierzchni gminy, łąki i pastwiska ok. 13,9%, natomiast grunty leśne i zadrzewione obejmują łącznie 27,4% gminy. Około 4,6% powierzchni gminy stanowią grunty zurbanizowane. Pozostałe obszary zajmowane są przez wody powierzchniowe, tereny komunikacyjne, wyrobiska, uprawy trwałe oraz pozostałe tereny niezabudowane. Zabudowa na terenie gminy lokalizuje się głównie przy drogach powiatowych nr 3678P, która przebiega od Klęki (g. Nowe Miasto nad Wartą) do wschodniej granicy gminy.

Na obszarze opracowania znajduje się osiem obszarowych form ochrony przyrody oraz 46 pomników przyrody. Do obszarowych form ochrony przyrody należą: rezerwat przyrody, dwa parki krajobrazowe, trzy obszary Natura 2000 oraz dwa obszary chronionego krajobrazu.

1.5 Ustalenia analizowanego dokumentu

Zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. 2026 poz. 538) plan ogólny gminy jest aktem prawa miejscowego, który ustala strefy planistyczne oraz gminne standardy urbanistyczne. Ponadto pozwala on określić obszary uzupełnienia zabudowy oraz obszary zabudowy śródmiejskiej. Ustalenia planu ogólnego są wiążące dla organów przy sporządzaniu planów miejscowych a także przy wydawaniu decyzji o warunkach zabudowy.

Projekt planu ogólnego gminy Żerków ustala strefy planistyczne na terenie gminy z uwzględnieniem uwarunkowań rozwoju przestrzennego gminy, w szczególności: politykę przestrzenną gminy określoną w strategii rozwoju gminy, ustalenia planu zagospodarowania przestrzennego województwa, znajdujące się na obszarze gminy formy ochrony przyrody oraz inne obszary o specjalnych zasadach gospodarowania przestrzenią, rozmieszczenie istniejących i planowanych obiektów infrastruktury społecznej, transportowej i technicznej wraz z obowiązującymi dla nich ograniczeniami w zago-

spodarowaniu, rekomendacje i wnioski zawarte w audycie krajobrazowym oraz krajobrazy priorytetowe, opracowanie ekofizjograficzne w zakresie wymagań, o których mowa w art. 72 ust. 1–3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska oraz zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową w gminie. Z ustaleniami nowego dokumentu będą musiały być zgodne także tzw. decyzje o warunkach zabudowy, czy decyzje lokalizacji inwestycji celu publicznego. Decyzje o warunkach zabudowy będą mogły być wydawane wyłącznie na obszarach wskazanych w planie ogólnym.

W ramach planu ogólnego gminy wyznaczono strefy planistyczne, które wynikają z art. 13c ust. 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Ich profile podstawowe i dodatkowe przedstawiają się następująco:

Symbol strefy	Nazwa strefy planistycznej	Profil funkcjonalny podstawowy	Profil funkcjonalny dodatkowy
SW	strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną	– teren zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, – teren usług, – teren komunikacji, – teren zieleni urządzonej – teren infrastruktury technicznej (telekomunikacji oraz innych terenów infrastruktury technicznej o powierzchni nie większej niż 5000 m²).	– teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, – teren handlu wielkopowierzchniowego, – teren zieleni naturalnej, – teren ogrodów działkowych, – teren lasu, – teren wód.
SJ	strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodziną	– teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, – teren usług, – teren komunikacji, – teren zieleni urządzonej, – teren infrastruktury technicznej (telekomunikacji oraz innych terenów infrastruktury technicznej o powierzchni nie większej niż 5000 m²).	– teren zabudowy letniskowej lub rekreacji indywidualnej, – teren ogrodów działkowych, – teren zieleni naturalnej, – teren lasu, – teren wód.
SZ	strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową	– teren zabudowy zagrodowej, – teren produkcji w gospodarstwach rolnych, – teren akwakultury i obsługi rybactwa, – teren komunikacji, – teren zieleni urządzonej, – teren infrastruktury technicznej (telekomunikacji oraz innych terenów infrastruktury technicznej o powierzchni nie większej niż 5000 m²).	– teren wielkotowarowej produkcji rolnej, – teren rolnictwa z zakazem zabudowy, – teren biogazowni, – teren usług, – teren zieleni naturalnej, – teren lasu, – teren wód.
SU	strefa usługowa	– teren usług, – teren komunikacji, – teren zieleni urządzonej, – teren infrastruktury technicznej (telekomunikacji oraz innych terenów infrastruktury technicznej o powierzchni nie większej niż 5000 m²).	– teren składów i magazynów, – teren elektrowni słonecznej, – teren zieleni naturalnej, – teren lasu, – teren wód.
SH	strefa handlu wielkopowierzchniowego	– teren handlu wielkopowierzchniowego, – teren komunikacji, – teren zieleni urządzonej,	– teren usług, – teren składów i magazynów, – teren elektrowni słonecznej, – teren lasu, – teren wód.

Symbol strefy	Nazwa strefy planistycznej	Profil funkcjonalny podstawowy	Profil funkcjonalny dodatkowy
		– teren infrastruktury technicznej (telekomunikacji oraz innych terenów infrastruktury technicznej o powierzchni nie większej niż 5000 m ²).	
SP	strefa gospodarcza	– teren produkcji, – teren komunikacji, – teren zieleni urządzonej, – teren infrastruktury technicznej (telekomunikacji oraz innych terenów infrastruktury technicznej o powierzchni nie większej niż 5000 m ²).	– teren usług, – teren zieleni naturalnej, – teren lasu, – teren wód.
SR	strefa produkcji rolniczej	– teren produkcji w gospodarstwach rolnych, – teren wielkotowarowej produkcji rolnej, – teren akwakultury i obsługi rybactwa, – teren komunikacji, – teren infrastruktury technicznej (telekomunikacji oraz innych terenów infrastruktury technicznej o powierzchni nie większej niż 5000 m ²).	– teren rolnictwa z zakazem zabudowy, – teren biogazowni, – teren elektrowni słonecznej, – teren elektrowni wiatrowej, – teren elektrowni wodnej, – teren zieleni urządzonej, – teren zieleni naturalnej, – teren lasu, – teren wód.
SI	strefa infrastrukturalna	– teren infrastruktury technicznej, – teren komunikacji.	– teren usług, – teren produkcji, – teren zieleni urządzonej, – teren zieleni naturalnej, – teren lasu, – teren wód.
SN	strefa zieleni i rekreacji	– teren zieleni urządzonej, – teren plaży, – teren wód, – teren komunikacji, – teren wód, – teren komunikacji, – teren infrastruktury technicznej (telekomunikacji oraz innych terenów infrastruktury technicznej o powierzchni nie większej niż 5000 m ²).	– teren usług sportu i rekreacji, – teren usług kultury i rozrywki, – teren usług handlu detalicznego, – teren usług gastronomii, – teren usług turystyki, – teren usług nauki, – teren usług edukacji, – teren usług zdrowia i pomocy społecznej, – teren ogrodów działkowych, – teren zieleni naturalnej, – teren lasów.
SC	strefa cmentarzy	– teren cmentarza, – teren komunikacji, – teren zieleni urządzonej, – teren infrastruktury technicznej (telekomunikacji oraz innych terenów infrastruktury technicznej o powierzchni nie większej niż 5000 m ²).	– teren usług kultu religijnego, – teren usług handlu detalicznego, – teren usług zieleni naturalnej, – teren lasu, – teren wód.
SG	strefa górnictwa	– teren górnictwa i wydobywania, – teren komunikacji, – teren infrastruktury technicznej (telekomunikacji oraz innych terenów infrastruktury technicznej o powierzchni nie większej niż 5000 m ²).	– teren produkcji, – teren usług handlu, – teren usług rzemieślniczych, – teren usług gastronomii, – teren usług biurowych i administracji, – teren usług nauki, – teren zieleni urządzonej, – teren lasu, – teren wód.

Symbol strefy	Nazwa strefy planistycznej	Profil funkcjonalny podstawowy	Profil funkcjonalny dodatkowy
SO	strefa otwarta	– teren rolnictwa z zakazem zabudowy, – teren lasu, – teren zieleni naturalnej, – teren wód, – teren komunikacji, – teren infrastruktury technicznej (telekomunikacji oraz innych terenów infrastruktury technicznej o powierzchni nie większej niż 5000 m²).	– teren elektrowni wiatrowej, – teren elektrowni słonecznej, – teren elektrowni geotermalnej, – teren elektrowni wodnej, – teren biogazowni, – teren zieleni urządzonej.
SK	strefa komunikacyjna	– teren autostrady, – teren drogi ekspresowej, – teren drogi głównej ruchu przyspieszonego, – teren drogi głównej, – teren komunikacji kolejowej i szynowej, – teren komunikacji kolei linowej, – teren komunikacji wodnej, – teren komunikacji lotniczej, – teren obsługi komunikacji, – teren infrastruktury technicznej.	– teren drogi zbiorczej, – teren usług handlu detalicznego, – teren usług gastronomii, – teren usług turystyki, – teren zieleni urządzonej, – teren lasu, – teren zieleni naturalnej, – teren wód.

Nie wszystkie wyżej wymienione profile dodatkowe zostaną ustalone w planie ogólnym. Ich ostateczny dobór jest elementem polityki przestrzennej gminy, lecz także uzgodnień i opinii organów. W rozdziale 5. przedstawione zostały rzeczywiste strefy, profile dodatkowe i ich parametry.

Wyżej wymienione strefy planistyczne są jedynymi możliwymi strefami do wyznaczenia w planie ogólnym gminy. W dokumencie określa się fakultatywnie gminne dostępności infrastruktury społecznej, które obejmują zasady zapewnienia dostępu do szkoły podstawowej oraz obszarów zieleni publicznej.

Poza wyżej wymienionymi elementami składowymi planu ogólnego gminy dopuszcza się także wyznaczenie obszarów uzupełnienia zabudowy, w granicach których będzie możliwe uzyskanie decyzji o warunkach zabudowy, oraz obszarów zabudowy śródmiejskiej.

1.6 Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania projektu planu ogólnego gminy

Sformułowane w analizowanym dokumencie cele oraz zadania powinny wpisywać się i być spójne z założeniami dokumentów wyższego rzędu: europejskimi, krajowymi czy regionalnymi. Komplementarność z innymi działaniami oraz priorytetami wpływa na skuteczność wdrażania POG. Poniżej przedstawiono zestawienie tych dokumentów wraz z nawiązaniem do ich założeń.

DOKUMENTY WSPÓLNOTOWE I MIĘDZYNARODOWE:

Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju

Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju, przyjęta w 2015 r. przez 193 państwa Organizacji Narodów Zjednoczonych (ONZ), to program działań o bezprecedensowym zakresie i znaczeniu,

definiujący model zrównoważonego rozwoju na poziomie globalnym. Zgodnie z Agendą 2030 współczesny wysiłek modernizacyjny powinien koncentrować się na wyeliminowaniu ubóstwa we wszystkich jego przejawach, przy równoczesnej realizacji szeregu celów gospodarczych, społecznych i środowiskowych. Analiza spójności dokumentów strategicznych z Agendą ONZ 2030 stanowi swego rodzaju novum w polskiej polityce rozwoju. Zobowiązanie do realizacji Agendy jest dobrowolne i nie umocowane w instrumentach finansowych, z których mogłaby korzystać Polska lub polskie regiony. Niemniej układ celów Agendy wyznacza uniwersalny, globalny model zrównoważonego rozwoju, a sygnatariusze Agendy, w tym Polska, solidarnie zobowiązali się do aktywnej realizacji i monitorowania jej postępu. Cele Agendy, w które bezpośrednio wpisują się założenia projektu planu ogólnego gminy Żerków, to:

Cel 6. Czysta woda i warunki sanitarne;

Cel 7. Czysta i dostępna energia;

Cel 11. Zrównoważone miasta i społeczności;

Cel 12. Odpowiedzialna konsumpcja i produkcja;

Cel 13. Działania w dziedzinie klimatu;

Cel 15. Życie na lądzie.

Główny cel analizowanego projektu dokumentu, tj. zapewnienie zrównoważonego rozwoju gminy i harmonijnego zagospodarowania jej przestrzeni, jest ściśle powiązany ze wszystkim ww. celami Agendy.

Europejski Zielony Ład

Jest to pakiet inicjatyw politycznych, wskazujący plan działań mających na celu umożliwienie efektywnego wykorzystania zasobów dzięki wdrażaniu koncepcji czystej gospodarki o obiegu zamkniętym oraz wzmocnieniu i ochronie bioróżnorodności oraz ograniczeniu ilości zanieczyszczeń.

Działania przewidziane w planie, takie jak zwiększanie terenów zieleni, energooszczędne rozwiązania w budownictwie oraz edukacja ekologiczna, są zgodne z zasadami Zielonego Ładu, który promuje ochronę zasobów naturalnych, ograniczanie zanieczyszczeń i wzmocnienie bioróżnorodności.

Europejska Konwencja Krajobrazowa

Celem Europejskiej Konwencji Krajobrazowej jest wspieranie ochrony, zrównoważonego gospodarowania oraz planowania krajobrazu, a także rozwijanie współpracy europejskiej w tym zakresie poprzez wymianę wiedzy, specjalistów oraz upowszechnianie dobrych praktyk. Konwencja definiuje krajobraz jako kluczowy komponent środowiska życia ludności na obszarach miejskich i wiejskich, uwzględniając tereny zdegradowane, typowe, jak i wyróżniające się szczególnymi wartościami wizualnymi.

Projekt planu ogólnego gminy Żerków kształtuje zagospodarowanie tak, by nie naruszać ważnych walorów krajobrazu, np. rozwój zabudowy w obszarach o istniejącej zabudowie przy ograniczonej ingerencji w teren otwarty. Oznacza to m.in. zachowanie ciągłości lasów i zadrzewień przy gruntach rolnych oraz kontrolę wielkości nowych inwestycji, co służy ochronie krajobrazu rozumianej według konwencji.

Europejska Konwencja Krajobrazowa

Realizacja działań opisanych w projekcie aktualizacji Strategii... uwzględnia ochronę krajobrazu rozumianą przez Europejską Konwencję Krajobrazową sporządzoną we Florencji dnia 20 października 2000 r. (Dz. U. z 2006 r. Nr 14, poz. 98) jako działania na rzecz zachowania i utrzymywania ważnych lub charakterystycznych cech krajobrazu tak, aby ukierunkować i harmonizować zmiany, które wynikają z procesów społecznych, gospodarczych i środowiskowych. Określone w projekcie aktualizacji Strategii... działania pozwalają stwierdzić, że ich realizacja nie wpłynie w sposób istotny na fizjonomię krajobrazu i doprowadzi do poprawy estetyki przestrzeni.

Dodać jednak należy, że ocena zmian w krajobrazie wynikająca z wprowadzenia nowych elementów zawsze ma charakter subiektywny, w związku z tym społeczeństwo będzie się dzieliło na część, dla której planowany obiekt wzbogaca krajobraz i stanowi estetyczną całość i część, dla której planowane działania szczególnie inwestycyjne będą wprowadzać dyskomfort w postrzeganiu krajobrazu.

DOKUMENTY KRAJOWE:

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 stanowi podstawowy dokument strategiczny polityki regionalnej Polski do roku 2030. W przyjętej perspektywie kładzie nacisk na zrównoważony rozwój całego kraju, w szczególności zmniejszanie dysproporcji w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego oraz wsparcie rozwoju obszarów, które tracą funkcje społeczno-gospodarcze lub nie są w stanie wykorzystać i rozwinąć posiadanego potencjału rozwojowego. Poniżej zestawiono cele Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 z celami zidentyfikowanymi w projekcie planu ogólnego gminy Żerków:

Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.

Cel 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych.

Cel 3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

Wyżej wymienione cele nawiązują do głównego celu analizowanego projektu dokumentu, tj. podnoszenie jakości życia mieszkańców, rozwój przyjaznych usług i nowoczesnej gospodarki, budowanie efektywnej i niskoemisyjnej sfery transportu.

Krajowa Polityka Miejska 2030

Krajowa Polityka Miejska 2030 jest dokumentem, który skupia się na zrównoważonym rozwoju miast i miejskich obszarów funkcjonalnych oraz wskazuje działania, narzędzia i instrumenty, będące odpowiedzią na aktualne zjawiska i procesy identyfikowane w miastach. W dokumencie wskazano sześć celów, które wpisują się w wizję rozwoju miast oraz ich obszarów funkcjonalnych w perspektywie długofalowej, mianowicie:

- miasto kompaktowe – skupia się na zrównoważonym rozwoju obszarów miejskich oraz racjonalnym wykorzystaniu przestrzeni i dostępnych zasobów,
- miasto zielone – dotyczy realizacji działań mających na celu przeciwdziałanie i zapobieganie negatywnym skutkom kryzysu klimatycznego oraz poprawie jakości powietrza,
- miasto produktywne – oznacza rozwój zdywersyfikowanej gospodarki oraz zwiększenie atrakcyjności rynku pracy na obszarach miejskich,
- miasto cyfrowe – zakłada zwiększenie efektywności zarządzania rozwojem miejskim poprzez procesy transformacji cyfrowej,
- miasto dostępne – ma zapewnić równe szanse wszystkim mieszkańcom w dostępie do usług oraz umożliwić pełne uczestnictwo w życiu społecznym,
- miasto sprawne – oznacza zdolność skutecznego wykorzystania posiadanych zasobów, zwiększenie efektywności zarządzania oraz stopnia współpracy między interesariuszami procesu rozwoju miejskich obszarów funkcjonalnych.

Plan ogólny gminy Żerków pozostaje spójny z celami Krajowej Polityki Miejskiej 2030, ponieważ uwzględnia kierunki działań odpowiadające idei miasta kompaktowego poprzez racjonalne kształtowanie granic obszarów zabudowy oraz ograniczanie presji na tereny cenne przyrodniczo i rolniczo. Wpisuje się również w cel miasta zielonego, zakładając ochronę istniejących terenów zieleni, zachowanie ciągłości systemu przyrodniczego oraz promowanie rozwoju infrastruktury niskoemisyjnej. Poprzez wyznaczenie stref planistycznych o różnych kierunkach przeznaczenia oraz ustalenie standardów dostępności infrastruktury publicznej, plan wspiera rozwój produktywności, dostępności i integracji przestrzennej. Zgodność z ideą miasta cyfrowego i sprawnego przejawia się w uporządkowaniu struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy, co ułatwia prowadzenie polityki przestrzennej w oparciu o dane planistyczne i umożliwia efektywne zarządzanie rozwojem lokalnym.

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2030

Cel główny Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2030 stanowi wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków, który odnosi się do zagadnień jednego z obszarów wpływających na osiągnięcie celów SOR: Kapitał ludzki i społeczny. Jest on również powiązany z realizacją działań wskazanych w poszczególnych obszarach dla wszystkich trzech celów szczegółowych Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju. Cel główny SRKS2030 doprecyzowują trzy cele szczegółowe:

Cel szczegółowy 1: Zwiększenie zaangażowania obywateli w życie publiczne;

Cel szczegółowy 2: Wzmacnianie roli kultury w budowaniu tożsamości i postaw obywatelskich;

Cel szczegółowy 3: Zwiększenie wykorzystania potencjału kulturowego i kreatywnego dla rozwoju.

Analizowany projekt dokumentu pozostaje spójny z celami SRKS2030, gdyż poprzez określenie ram przestrzennych dla rozwoju funkcji publicznych oraz wyznaczenie standardów dostępności do usług społecznych, sprzyja wzmocnieniu więzi lokalnych i tworzeniu przestrzeni wspólnych, które

umożliwiają większe zaangażowanie mieszkańców w życie społeczne i publiczne. Planowanie rozwoju w sposób uwzględniający integrację przestrzenną obiektów użyteczności publicznej i przestrzeni wspólnych wspiera budowanie tożsamości lokalnej i kształtowanie postaw obywatelskich. Ponadto, poprzez stworzenie warunków dla lokalnej aktywności społeczno-kulturalnej oraz ochronę i ekspozycję zasobów dziedzictwa kulturowego, plan ogólny umożliwia pełniejsze wykorzystanie potencjału kreatywnego gminy, zgodnie z założeniami SRKS 2030.

Aktualizacja Programu wodno-środowiskowego kraju (aPWŚK)

Aktualizacja Programu wodno-środowiskowego kraju (aPWŚK) jest jednym z dokumentów planistycznych opracowanych w celu programowania i koordynowania działań zmierzających do realizacji celów środowiskowych, tj.:

- niepogarszanie stanu części wód;
- osiągnięcie dobrego stanu wód: dobry stan ekologiczny i chemiczny dla naturalnych części wód powierzchniowych, dobry potencjał ekologiczny i dobry stan chemiczny dla sztucznych i silnie zmienionych części wód oraz dobry stan chemiczny i ilościowy dla wód podziemnych;
- spełnienie wymagań specjalnych, zawartych w innych unijnych aktach prawnych i polskim prawodawstwie, w odniesieniu do obszarów chronionych (w tym m.in. narażonych na zanieczyszczenia związkami azotu pochodzącymi ze źródeł rolniczych, przeznaczonych do celów rekreacyjnych, do poboru wody dla zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia, do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie);
- zaprzestanie lub stopniowe wyeliminowanie zrzutu substancji priorytetowych do środowiska lub ograniczone zrzuty tych substancji.

Program wodno-środowiskowy kraju określa działania podstawowe i uzupełniające zmierzające do poprawy lub utrzymania dobrego stanu wód w poszczególnych obszarach dorzeczy. Celem aktualizacji Programu wodno-środowiskowego kraju jest weryfikacja działań zaplanowanych w zatwierdzonym w 2010 r. PWŚK, pod kątem stopnia ich realizacji i skuteczności oraz wskazanie zaktualizowanych w wyniku tej analizy działań dla jednolitych części wód powierzchniowych, podziemnych oraz obszarów chronionych, których realizacja zapewni osiągnięcie założonych celów środowiskowych.

Analizowany projekt dokumentu pozostaje spójny z celami aPWŚK, gdyż uwzględnia konieczność ochrony zasobów wodnych poprzez odpowiednie kształtowanie struktury przestrzennej oraz minimalizowanie presji urbanizacyjnej na obszary wrażliwe hydrologicznie. Poprzez wyznaczenie stref otwartych, w ramach których funkcjonują cieki wodnych, dolin rzecznych, tereny podmokłe oraz strefy ochronne ujęć wody, projekt planu ogólnego wspiera cele związane z niepogarszaniem stanu wód oraz osiągnięciem dobrego stanu ekologicznego i chemicznego wód powierzchniowych i podziemnych. Dodatkowo projekt dokumentu

nie przewiduje rozwoju funkcji, które mogłyby generować znaczące zanieczyszczenia, a jednocześnie umożliwia realizację inwestycji związanych z gospodarką wodno-ściekową oraz rozwojem zielono-niebieskiej infrastruktury, co sprzyja ochronie obszarów chronionych i realizacji wymogów prawa wodnego i środowiskowego. Tym samym projekt planu ogólnego wspiera działania zmierzające do realizacji celów środowiskowych określonych w aPWŚK.

Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (SPA 2020)

Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 został opracowany w 2013 roku przez Ministerstwo Środowiska. Pierwsza część dokumentu przedstawia scenariusze zmian klimatu do 2030 roku oraz prawdopodobny wpływ zmian klimatu na sektory i obszary wrażliwe na te zmiany. W drugiej części dokumentu określono cele i kierunki działań w procesie adaptacji do zmian klimatu do 2030 roku.

SPA 2020 wskazuje cele i kierunki działań adaptacyjnych, które należy podjąć w najbardziej wrażliwych sektorach i obszarach w okresie do roku 2020: gospodarce wodnej, rolnictwie, leśnictwie, różnorodności biologicznej i obszarach prawnie chronionych, zdrowiu, energetyce, budownictwie, transporcie, obszarach górskich, strefie wybrzeża, gospodarce przestrzennej i obszarach zurbanizowanych.

Oceniany dokument uwzględnia następujące cele określone w SPA2020:

- Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska,
- Skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich,
- Zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu.

DOKUMENTY WOJEWÓDZKIE:

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa jest obowiązkowym dokumentem planistycznym sporządzanym przez sejmik województwa. PZPW jest narzędziem do realizacji jednego z ważniejszych zadań samorządu województwa, jakim jest kształtowanie i prowadzenie polityki przestrzennej w województwie. W oparciu o ocenę przestrzennych uwarunkowań rozwoju formułuje on kierunki polityki przestrzennej oraz zasady organizacji przestrzennej na poziomie struktur regionalnych. Plan województwa jest aktem kierownictwa wewnętrznego wiążącym organy i jednostki samorządu województwa.

PZPW Wielkopolskiego formułuje kierunki zagospodarowania w następujących sferach:

- Kształtowanie spójnej polityki osadniczej,
- Ochrona walorów przyrodniczych,
- Kształtowanie i racjonalne gospodarowanie zasobami środowiska przyrodniczego,
- Ochrona potencjału kulturowego i krajobrazu oraz rozwój konkurencyjnych form turystyki i rekreacji,
- Zrównoważony rozwój rolnictwa,

- Poprawa dostępności komunikacyjnej województwa,
- Rozwój efektywnej i innowacyjnej infrastruktury technicznej,
- Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego i przeciwdziałanie zagrożeniom.

Plan ogólny gminy Żerków wspiera cele Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego, w tym w sferze środowiska przyrodniczego, poprzez kształtowanie zrównoważonego rozwoju, ochronę środowiska i krajobrazu, tworzenie warunków dla bezpiecznego rozwoju lokalnego i poprawę jakości życia mieszkańców. Jednocześnie dostosowuje się do ram polityki przestrzennej regionu, zapewniając spójność planistyczną na szczeblu gminnym i wojewódzkim.

Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku

Strategia rozwoju województwa jest podstawowym narzędziem prowadzonej przez samorząd województwa polityki regionalnej. Realizacja celów w niej zawartych ma doprowadzić do osiągnięcia zamierzonej wizji rozwoju województwa. W Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego wyznaczono cele strategiczne odnoszące się do obszarów działania:

- Wzrost gospodarczy Wielkopolski bazujący na wiedzy swoich mieszkańców;
- Rozwój społeczny Wielkopolski oparty na zasobach materialnych i niematerialnych regionu;
- Rozwój infrastruktury z poszanowaniem środowiska przyrodniczego Wielkopolski;
- Wzrost skuteczności Wielkopolskich instytucji i sprawności zarządzania regionem.

Wszystkie cele strategiczne ocenianego projektu dokumentu projektu planu ogólnego nawiązują do ww. celów w sposób pośredni.

Program ochrony środowiska województwa wielkopolskiego do roku 2030

Celem Programu ochrony środowiska województwa wielkopolskiego do roku 2030 jest dążenie do poprawy stanu środowiska w województwie, ograniczenie negatywnego wpływu zanieczyszczeń na środowisko, ochrona i rozwój walorów środowiska, a także racjonalne gospodarowanie jego zasobami. Program służy także realizacji celów na poziomie regionalnym, które zostały przyjęte w dokumentach strategicznych na poziomie krajowym, ze szczególnym uwzględnieniem przyjętej Polityki ekologicznej państwa 2030. Program ochrony środowiska województwa wielkopolskiego formułuje następujące cele, wobec których sformułowano odrębne cele:

- Ochrona klimatu i jakości powietrza:
 - Dobra jakość powietrza atmosferycznego bez przekroczeń dopuszczalnych norm w strefach;
 - Adaptacja do zmian klimatu;
 - Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych,
- Zagrożenie hałasem:
 - Dobry stan klimatu akustycznego, brak przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu;
 - Zmniejszenie liczby osób narażonych na ponadnormatywny hałas,
- Pola elektromagnetyczne:
 - Utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych na poziomach nieprzekraczających wartości dopuszczalnych,

- Gospodarowanie wodami:
 - Zwiększenie retencji wodnej województwa;
 - Racjonalizacja i ograniczenie zużycia wody;
 - Przeciwdziałanie skutkom suszy;
 - Osiągnięcie lub utrzymanie co najmniej dobrego stanu wód,
- Gospodarka wodno-ściekowa:
 - Poprawa jakości wody;
 - Wyrównanie dysproporcji pomiędzy stopniem zwodociągowania i skanalizowania na terenach wiejskich,
- Zasoby geologiczne:
 - Ograniczenie presji wywieranej na środowisko podczas wydobywania kopalin;
 - Rekultywacja terenów poeksploatacyjnych,
- Gleby:
 - Ochrona gleb przed degradacją, utrzymanie dobrej jakości gleb;
 - Rekultywacja i rewitalizacja terenów zdegradowanych,
- Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów:
 - Redukcja ilości wytwarzanych odpadów, w szczególności zmieszanych odpadów komunalnych;
 - Ograniczenie ilości odpadów komunalnych przekazywanych do składowania;
 - Ograniczenie nielegalnego obrotu odpadami,
- Zasoby przyrodnicze:
 - Zwiększenie lesistości województwa i zachowanie dobrego stanu terenów leśnych;
 - Zachowanie różnorodności biologicznej,
- Zagrożenie poważnymi awariami:
 - Brak incydentów o znamionach poważnej awarii.

W zakresie swoich ogólnych ustaleń stref planistycznych, w projekcie planu ogólnego gminy Żerków uwzględnia konieczność ochrony i racjonalnego gospodarowania zasobami środowiska przyrodniczego. Poprzez wyznaczenie stref planistycznych z zachowaniem równowagi pomiędzy obszarami zabudowanymi a terenami otwartymi, w szczególności rolniczymi, leśnymi i zieleni nieurządzonej, projekt planu wspiera cele w zakresie ochrony jakości powietrza, klimatu akustycznego oraz różnorodności biologicznej i krajobrazowej. Projekt planu promuje lokalizację zabudowy w sposób ograniczający antropopresję na glebę, zasoby wodne i obszary cenne przyrodniczo, co jest zgodne z celami dotyczącymi ochrony gleb, prowadzenia gospodarki wodno-ściekowej oraz zapobiegania niedoborom wody i powodziom. Utrzymanie istniejących kompleksów leśnych oraz możliwości ich rozwoju wspiera trwałą gospodarkę leśną i cel zwiększania lesistości.

Program ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej

Program ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej ustanowiony został uchwałą nr XXI/391/20 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 20 lipca 2020 r. W ramach dokumentu określono 4 następujące działania wskazane do realizacji w celu osiągnięcia standardów jakości powietrza w strefie wielkopolskiej:

- Ograniczenie emisji z sektora komunalno-bytowego,
- Ograniczenie emisji z sektora transportu

- Kształtowanie polityki przestrzennej poprzez odpowiednie zapisy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego,
- Monitorowanie realizacji Programu,
- Edukacja ekologiczna i wsparcie.

Projekt planu ogólnego gminy Żerków jest spójny z działaniami opisanymi w POP dla strefy wielkopolskiej, gdyż poprzez swoje ogólne ustalenia planistyczne wspiera ograniczanie emisji z sektora komunalno-bytowego, m.in. poprzez promowanie rozwoju niskoemisyjnych źródeł ogrzewania oraz wskazywanie preferowanych form zagospodarowania sprzyjających efektywności energetycznej. Dokument zawiera zapisy umożliwiające kształtowanie zwartej, zbilansowanej struktury przestrzennej, co przekłada się na ograniczenie zapotrzebowania na transport i związane z nim emisje.

1.7 Metody zastosowane przy sporządzaniu prognozy

W celu sporządzenia Prognozy przeprowadzono następujące prace:

- zaznajomiono się z projektem planu ogólnego gminy Żerków,
- przeanalizowano cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym, krajowym i wojewódzkim istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu,
- zaznajomiono się z danymi ekofizjograficznymi oraz innymi dostępnymi opracowaniami sozologicznymi obejmującymi obszar objęty Prognozą,
- poddano analizie i ocenie istniejący stan środowiska oraz określono potencjalne jego zmiany w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- wykonano macierze oddziaływań kierunków działań zaproponowanych w projekcie planu ogólnego na elementy środowiska oraz na środowisko przyrodnicze jako całość,
- obliczono wskaźnik presji urbanistycznej oraz wskaźnik wrażliwości środowiska przyrodniczego, na podstawie których obliczony został Potencjał Występowania Oddziaływania na Środowisko Przyrodnicze (PWOnŚP),
- określono potencjalne oddziaływania na środowisko, które mogą wynikać z realizacji działań opisanych w projekcie planu ogólnego.

Podczas opracowywania niniejszej prognozy wykorzystano następujące metody oceny: opisową, macierzy, nakładania danych, analizę materiałów źródłowych oraz wykorzystano doświadczenie autorów w zakresie oceny oddziaływań różnego rodzaju przedsięwzięć na środowisko. Takie podejście dało możliwość przeprowadzenia wielokierunkowej oceny oddziaływania ustaleń dokumentu planistycznego na środowisko.

Prognoza obejmuje obszar objęty projektem planu ogólnego gminy Żerków. Prognoza sporządzona została w formie opisowej i kartograficznej. Informacje zawarte w niniejszej prognozie oddziaływania na środowisko zgodnie z artykułem 52 ust.1 ustawy z dnia 3 października 2008 o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, o udziale społeczeństwa w ochronie środowiska i ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2024 poz. 1112 ze zm.) są opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu.

2 ANALIZA I OCENA STANU ŚRODOWISKA NA OBSZARZE OBJĘTYM PROJEKTEM POG

2.1 Położenie fizyczno-geograficzne i ukształtowanie terenu

Zgodnie z regionalizacją fizycznogeograficzną według Kondrackiego (2002), po weryfikacji granic mezoregionów (Solon i in. 2018), obszar gminy Żerków znajduje się w:

Megaregionie: Pozaalpejska Europa Środkowa (3);

Prowincji: Niż Środkowoeuropejski (31);

Podprowincji: część północna gminy: Pojezierze Południowobałtyckie (315), część południowa gminy: Niziny Środkowopolskie (318);

Makroregionie: część północna gminy: Pradolina Warciańsko-Odrzańska (315.6), część centralno-zachodnia gminy: Pojezierze Leszczyńskie (315.8), część południowa gminy: Nizina Południowowielkopolska (318.1-2);

Mezoregionie: północna część gminy: Kotlina Śremska (315.64), część zachodnia gminy: Wał Żerkowski (315.84), część południowa gminy: Wysoczyzna Kaliska (318.12) oraz Równina Rychwalska (318.16).

Rzeźba terenu gminy Żerków jest wynikiem działania lądolodu z okresu Zlodowacenia Środkowopolskiego i Bałtyckiego. Na linii Żerków – Konin przebiega strefa marginalna fazy leszczyńskiej zlodowacenia bałtyckiego. Wzgórza Żerkowskie, dominujące w krajobrazie gminy, stanowią część moren czołowych spiętrzonych, które powstały w wyniku procesów glacitektonicznych. Skutkiem tych procesów jest wyjątkowo duża zmienność litologiczna zarówno wewnętrzna, jak i powierzchniowa. W pobliżu Żerkowa znajduje się istotny węzeł hydrograficzny obejmujący Pradolinę Warciańsko-Odrzańską, dolinę Prosny oraz Pradolinę Żerkowską (częściowo tworzoną przez doliny Lutyni i Lubieszki). Erozja rzek ukształtowała szerokie rynny z płaskim dnem, które można zaobserwować w dolinach rzek Prosny, Warty i Lutyni.

2.2 Krajobraz

Gmina Żerków obudowana jest w bogactwo krajobrazowe. W jej granicach rozmieszczonych jest 13 podtypów krajobrazów, zaliczających się do typów: wód powierzchniowych, bagienno-łąkowych, leśnych, wiejskich, podmiejskich i osadniczych oraz miejskich. Dominującym podtypem krajobrazu występującym w gminie jest krajobraz z przewagą mozaikowo rozmieszczonych użytków rolnych, tworzących małe pola.

W północno-wschodniej części Gminy występuje podtyp krajobrazu z przewagą wielkoobszarowych pól lub łąk i pastwisk, dla którego tłem krajobrazowym są grunty wykorzystywane rolniczo obecnie lub w przeszłości. Wzdłuż rzeki Prosny (wschodnia granica gminy Żerków) rozciąga się krajobraz z przewagą wstęgowo ułożonych zespołów niewielkich pól ornych, łąk i pastwisk, dla którego tłem krajobrazowym są grunty wykorzystywane rolniczo obecnie lub w przeszłości.

Obszar gminy Żerków zajmują także krajobrazy miejskie. W granicach miasta Żerków wyznaczony został krajobraz podtypu miejscowości z zachowanym układem historycznym.

Krajobrazy leśne zajmują stosunkowo niewielki udział w ogólnej powierzchni Gminy. W jej granicach znajdują się trzy podtypy krajobrazów leśnych: z przewagą siedlisk borowych; z przewagą siedlisk lasowych oraz z przewagą siedlisk łęgowych, bagiennych i olsowych.

Istotną część gminy zajmuje Mickiewiczowski Park Kulturowy, uchwalony w 2007 roku. Zlokalizowany jest w centralno-zachodniej części gminy. Celem ochrony parku krajobrazowego jest ochrona unikalnych walorów krajobrazu kulturowego miasta Żerkowa, wsi: Śmiełowa, Lgowa, Gęczewa i Brzostkowa oraz zachowanie wyróżniających się krajobrazowo terenów z zabytkami nieruchomymi charakterystycznymi dla miejscowej tradycji budowlanej i osadniczej.

W krajobrazie gminy wydzielonych zostało pięć krajobrazów priorytetowych: 807 – Rejon Żerkowa – część północno-wschodnia, 832 – Rejon Żerkowa – część północna, 841 – Dolina Warty Pызdry-Rogalinek, 861 – Żerków oraz 2007 – Rejon Śmiełowa.

- **Rejon Żerkowa – część północno-wschodnia (id: 807)**

- Krajobraz charakteryzuje się urozmaiconą rzeźbą terenu. Wyróżniającym się elementem regionu jest wyniosły pagór morenowy tzw. Wał Żerkowski rozciągający się pomiędzy dolinami Warty i Lutyni. Wał jest urozmaicony licznymi rozcięciami erozyjnymi, występują znaczne nachylenia, a wysokości względne dochodzą do 90 m. Kulminacyjne wzniesienie Wału Żerkowskiego, tj. Łysa Góra osiąga wysokość 161 m n. p. m. i jest najwyższym wzniesieniem regionu. Jest zlokalizowana niespełna 200 m na północ od krajobrazu
- Krajobraz stanowi zwarty teren leśny, lasy zajmują prawie 90% powierzchni krajobrazu, na obrzeżach krajobrazu znajdują się grunty orne. W krajobrazie dominuje bór mieszany świeży (BMśw), występują płaty lasu mieszanego świeżego (LMśw) oraz boru świeżego (Bśw). Przeważa sosna zwyczajna w wieku 45–75 lat. W północnej części rozpatrywanego krajobrazu występuje oddział z drzewostanem ponad 100-letnim
- W południowej części krajobrazu znajduje się wieża będąca Stacją Linii Radiowych (SLR) Żerków. Wieża SLR Żerków wznosi się na wysokość 72 m (łącznie z zamontowaną na niej metalową konstrukcją). Powstała w 1962 roku. Była elementem transmisyjnej linii radiowej między Łodzią a Berlinem. Wieża telewizyjna pełni również funkcję dostrzegalni przeciwpożarowej Lasów Państwowych, na której zamontowano kamerę obserwacyjną (wieża p. poż)
- Zagrożenia istniejące dla możliwości zachowania wartości krajobrazu:
 - Obiekt wpływający negatywnie na odbiór wizualny krajobrazu – wieża telewizyjna w Żerkowie,

- Fragment krajobrazu przy drodze powiatowej nr 4190P (ul. Kościelnej) przeznaczony pod teren działalności gospodarczej (wg ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego)
- Zagrożenia potencjalne dla możliwości zachowania wartości krajobrazu:
 - Obszar mogący negatywnie wpływać na zachowanie spójności struktury funkcjonalno-przestrzennej krajobrazu – eksploatacja kruszywa naturalnego ze złoża Żerków II
- **Rejon Żerkowa – część północna (id: 832)**
 - Krajobraz charakteryzuje się urozmaiconą rzeźbą terenu i to zróżnicowanie terenu sprawiło, że ten nazywano Szwajcarią Żerkowską. Wyróżniającym się elementem regionu jest wyniosły pagór morenowy tzw. Wał Żerkowski rozciągający się pomiędzy dolinami Warty i Lutyni. Wał jest urozmaicony licznymi rozcięciami erozyjnymi, występują znaczne nachylenia, a wysokości względne dochodzą do 90 m. Kulminacyjne wzniesienie Wału Żerkowskiego, tj. Łysa Góra osiąga wysokość 161 m n. p. m. i znajduje się w południowej części krajobrazu. Drugim, co do wysokości wzniesieniem na Wale Żerkowskim jest Góra Żerkowska osiągająca wysokość 155 m n. p. m. – jest położona nieopodal południowo-wschodniej granicy krajobrazu
 - Krajobraz stanowi zwarty teren leśny, tereny leśne zajmują około 91% powierzchni krajobrazu. Enklawy terenów rolnych przechodzą z zachodu na wschód przez centralną część krajobrazu i zajmują około 8% powierzchni krajobrazu
 - Północna część krajobrazu charakteryzuje się większym zróżnicowaniem siedliskowym, występują tutaj: las świeży (Lśw), las mieszany świeży (LMśw), bór mieszany świeży (BMśw), bór świeży (Bśw) i ols jesionowy (OIJ). W południowej części przeważa las mieszany świeży (LMśw) i las świeży (Lśw). Przeważa dąb szypułkowy i sosna zwyczajna. W północnej części krajobrazu występuje kilka płątów z drzewostanem ponad 100-letnim
 - Zagrożenia istniejące dla możliwości zachowania wartości krajobrazu:
 - Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) oraz nieczynne składowisko odpadów przy drodze Żerków–Brzóstków – zagrożenia związane ze skażeniem gleb i wód podziemnych, pojawieniem się uciążliwości zapachowych oraz obniżeniem walorów estetyczno-widokowych krajobrazu przez zalegające odpady
 - Zagrożenia potencjalne dla możliwości zachowania wartości krajobrazu:
 - brak
- **Dolina Warty: Pyzdry – Rogalinek (id: 841)**
 - Krajobraz to obszar dolinny, który tworzy rzeka Warta. Warta na odcinku Pyzdry–Śrem ma przebieg równoleżnikowy, przepływa przez Pradolinę Warciańsko-Odrzańską. W pobliżu miasta Śrem, wpływa w przebiegający południkowo Poznański Przełom Warty

- W krajobrazie występują cenne obiekty geologiczne i geomorfologiczne, do których zaliczamy dolinę rzeki Warty. Na wschodzie (okolice wsi Góra, Psarskie) oraz na zachodzie (miejscowość Tarnowa pod Pyzdrami) występują osuwiska. Na wschodzie, zachodzie oraz wzdłuż południowej granicy krajobrazu występują obszary zagrożone ruchami masowymi ziemi
- W strukturze krajobrazu dominują tereny podmokłe i zabagnione (około 55% powierzchni) oraz łąki i pastwiska (około 23% powierzchni). Wody powierzchniowe, stanowią około 14% powierzchni krajobrazu. Składa się na nie rzeka Warta wraz z dopływami oraz liczne starorzecza. Poniżej Pyzdr do Warty uchodzi z lewej strony Proсна. Poza Proszą lewostronnymi dopływami Warty w krajobrazie są: Kanał Mosiński, Kanał Szymanowo–Grzybno, Tuchoń, Pyszająca, Kanał Graniczny, Kanał Książ, Hermaniec, Kanał Roguski, Lutynia, Odczepicha, Dopływ z Komorza Przybysławskiego. Prawostronnymi dopływami Warty są: Dopływ z gaj. Czmoń, Kanał Teresiny-Orkowo, Młyńsko (Kanał Ulgi w Śremie), Moskawa, Kanał Bobrowski, Baba, Dopływ spod Wszembórza
- Zagrożenia istniejące dla możliwości zachowania wartości krajobrazu:
 - Napowietrzne linie elektroenergetyczne 110 kV i 400 kV przecinające Dolinę Warty
 - Teren eksploatacji kruszywa w Pyzdrach
 - Presja inwestycyjna – wkraczanie zabudowy w dolinie rzeki Warty (g. Pyzdry)
 - Rozwój rolnictwa intensywnego
 - Obniżanie się poziomu wód gruntowych i powierzchniowych,
 - Przekształcanie i osuszanie mokradeł, torfowisk i łąk wilgotnych w wyniku budowy obwałowań i melioracji odwadniających
 - Fragmentacja terenów otwartych, w tym łąkowych, torfowiskowych, murawowych, w wyniku samoistnej sukcesji lasu lub celowego zalesiania
 - Pojawianie się gatunków obcych, w tym inwazyjnych
 - Duża presja rekreacyjno-turystyczna
 - Spływ zanieczyszczeń powierzchniowych
- Zagrożenia potencjalne dla możliwości zachowania wartości krajobrazu:
 - Planowane zagospodarowanie terenu wg SUIKZP gminy Miłosław
 - Degradacja środowiska rzeczno w wyniku zanieczyszczeń ściekami bytowymi i przemysłowymi,
 - Brak stref buforowych wzdłuż linii brzegowej, zlewnie rolnicze

- **Żerków (id: 861)**

- Miasto jest położone w bardzo bogatym krajobrazowo rejonie związanym przede wszystkim ze zróżnicowanym ukształtowaniem powierzchni (tzw. Szwajcaria Żerkowska) – teren pagórkowaty oraz mozaiką kompleksów leśnych, pól uprawnych, nieużytków z zadrzewieniami i cieków wodnych oraz niewielkich stawów.
- Miasto składa się z trzech wyraźnie czytelnych części: Miasto historyczne (strefa A) – najstarsze części miasta (pomiędzy ulicami: od wschodu Ogrodową, od południa rozwidlenie ulic Jarocińskiej i Mickiewicza, od zachodu 700-lecia i Targowisko oraz od północy ul. Cmentarna) oraz pozostałości założenia rezydencjalnego – obszerny park, pozostałości folwarku, zabudowa mieszkalna – czworaki, kościół pw. św. Stanisława Biskupa w otoczeniu zieleni oraz cmentarz; Zabudowa mieszkaniowo-usługowa i gospodarska (strefa B) – zabudowa współczesna oraz starsza okalająca od wschodu, południa i zachodu część historyczną miasta i rozwijająca się przede wszystkim wzdłuż dróg oraz Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna (strefa C) – część północna miasta, zabudowa współczesna, realizowana w formie osiedla domów jednorodzinnych
- Zagrożenia istniejące dla możliwości zachowania wartości krajobrazu:
 - Wieża telewizyjna (poza granicami krajobrazu) wybijająca się w panoramie miasta
 - drogi powiatowe nr: 4262P, 3678P, 4181P przebiegające w kierunku północ – południe przez historyczne centrum miasta
 - obszary działalności gospodarczej (z wykorzystaniem dawnych zabudowań folwarcznych) w sąsiedztwie terenów cennych historycznie i kulturowo – parku dawnego założenia rezydencjonalnego
- Obszar o niewykorzystanym potencjale funkcjonalno-przestrzennym i kulturowym krajobrazu:
 - brak użytkowania zabytkowego kościoła ewangelickiego – stopniowa degradacja obiektu oraz jego otoczenia
- Zagrożenia potencjalne dla możliwości zachowania wartości krajobrazu:
 - Zagospodarowanie obszaru przy ul. Cmentarnej, który stanowi przedpole ekspozycji na panoramę miasta (według Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jest to obszar przeznaczony pod zabudowę – obszary o dominującej funkcji mieszkaniowo-usługowej)
 - Brak dokumentów planistycznych stanowiących prawo miejscowe dla centralnej części miasta oraz innych obszarów o wysokich wartościach historycznych, nieobjętych strefą konserwatorską

- **Rejon Śmiełowa (id: 2007)**

- Krajobraz obejmuje obręb Wału Żerkowskiego, którego kulminacja (Łysa Góra 161 m n. p. m. i Góra Żerkowska 155 m n. p. m.) znajduje się w odległości 1,5 km od południowej granicy krajobrazu. Analizowany obszar stopniowo opada w kierunku doliny Warty. Część północna jest równiną, którą budują doliny: Warty, Prosnicy oraz Lutyni
- Krajobraz rejonu Śmiełowa to przede wszystkim obszar rolniczo-leśny. W jego strukturze dominują pola uprawne, wśród których są rozrzucone niewielkie miejscowości o dość zwartej zabudowie, głównie jednorodzinnej zagrodowej. Z południa na północny zachód przepływa rzeka Lutynia
- Zagrożenia istniejące dla możliwości zachowania wartości krajobrazu:
 - Erozja naturalna i agrotechniczna, stepowanie i spływ powierzchniowy zanieczyszczeń występujący na obszarach gruntów rolnych
- Zagrożenia potencjalne dla możliwości zachowania wartości krajobrazu:
 - Brak

2.3 Budowa geologiczna

Opis budowy geologicznej obszaru gminy Żerków został sporządzony na podstawie objaśnień do Szczegółowej Mapy Geologicznej Polski (SMGP nr 546).

Budowa geologiczna gminy Żerków jest złożona i obejmuje utwory od karbonu po holocen. Najstarsze rozpoznane skały zalegają głęboko w podłożu i reprezentują karbon górny oraz perm. Są to głównie fliszowe iłowce i mułowce westfalu, lokalnie także osady namuru, przykryte przez lądowe utwory czerwonego spągowca. W dolnej części permu występują piaskowce i zlepieńce autunu, miejscami z domieszką skał wulkanicznych, a wyżej piaskowce saksonu. Ważnym elementem budowy geologicznej jest kompleks cechsztyński, zbudowany z soli kamiennej, anhydrytów, dolomitów i iłów, osiągający znaczną miąższość kilkuset metrów i tworzący istotny poziom strukturalny podłoża mezozoicznego.

Na osadach permskich zalegają utwory triasowe reprezentujące wszystkie trzy piętra tego systemu. Dolny trias wykształcony jest jako piaskowiec pstry z dominacją osadów lądowych i lagunowych, w górnej części przechodzących w facje morskie retyku. Środkowy trias tworzą wapienie muszlowe, powstałe w warunkach morskich, natomiast górny trias to potężny kompleks kajpru i retyku zbudowany z iłowców, mułowców, piaskowców oraz serii gipsowo-anhydrytowych, świadczących o zmiennych warunkach sedymentacji lądowej i lagunowej. Strop triasu zalega na znacznych głębokościach i stanowi ważny element regionalnej struktury geologicznej.

Osady jurajskie budują zasadniczą część podłoża mezozoicznego gminy i są ostatnim ogniwem przedkenozoicznym potwierdzonym wierceniami. Jura dolna reprezentowana jest przez piaskowce, piaski oraz iłowce i mułowce o genezie lądowo-lagunowej. W jurze środkowej dominują osady ilasto-mułkowe

oraz margle i wapienie, natomiast jura górna wykształcona jest głównie jako wapienie i margle oksfordu i kimerydu. Utwory te lokalnie odsłaniają się pod osadami czwartorzędowymi i stanowią bezpośrednie podłoże dla osadów trzeciorzędowych.

Na jurze bezpośrednio zalegają osady trzeciorzędowe, głównie neogeńskie. Najstarsze z nich to cienkie osady oligocenu, reprezentowane przez ility i mułki margliste. Zasadniczą część trzeciorzędu stanowią jednak osady miocenu i pliocenu, wykształcone jako piaski, ility i mułki z licznymi wkładkami węgla brunatnego. Szczególnie istotne są osady miocenu dolnego i środkowego, związane z warstwami rawickimi, pawłowickimi i adamowskimi, w których lokalnie występują pokłady węgla brunatnego. Wyżej zalegają ility poznańskie górne, budujące liczne wychodnie na powierzchni terenu, zwłaszcza w południowej części gminy.

Najmłodszym i powierzchniowo dominującym elementem budowy geologicznej gminy Żerków są osady czwartorzędowe, głównie plejstoceny i holoceny. Ich miąższość jest bardzo zróżnicowana i największa w obrębie kopalnych rynien lodowcowych. Osady te związane są z działalnością lądolodu zlodowaceń środkowopolskich i północnopolskich, w szczególności zlodowacenia Odry, Warty i Wisły. Występują tu gliny zwałowe, piaski i żwiry wodnolodowcowe, osady morenowe, kemowe i eoliczne, a także rozległe utwory pradolinne Warty i Prosnicy. Holocen reprezentowany jest przez piaski, mułki, torfy i namuły rzeczne w dolinach współczesnych rzek. Całość tej sekwencji osadów odzwierciedla długą i zróżnicowaną historię geologiczną gminy Żerków, związaną z wielokrotnymi zmianami środowiska sedymentacji i intensywnymi procesami glacialnymi w plejstocenie.

Na terenie gminy Żerków występuje 17 złóż surowców i kopalin, z których dziewięć jest eksploatowanych, w czterech zaniechano eksploatacji, natomiast pozostałe są rozpoznane wstępnie lub szczegółowo. Około 6% powierzchni gminy Żerków jest zajmowane przez złoża surowców.

2.4 Gleby

Na obszarze gminy Żerków zauważalna jest zróżnicowana bonitacyjna jakość gleb. Grunty najlepszej przydatności – klasy II – znajdują się w północno-wschodniej części gminy w okolicach wsi Komorze Przybysławskie, Przybysław oraz Żerniki. W tych samych obszarach skupia się większość gruntów ornych klasy III, IIIa i IIIb. Ich znaczna reprezentacja znajduje się także w północno-zachodniej części gminy w okolicach miejscowości Lgów i Śmiełów. Pozostałą część gminy zajmują grunty klasy IV, V i VI, których reprezentacja dominuje.

Tabela 1. Powierzchnia gruntów poszczególnych klas bonitacyjnych występujących w gminie Żerków

Klasa bonitacyjna gruntów ornych w ujęciu powierzchniowym [ha]								
II	III	IIIa	IIIb	IV	IVa	IVb	V	VI
370,7	237,5	1488,4	978,4	833,5	2932,8	1858,8	4162,8	1021,2

Źródło: Ewidencja Gruntów i Budynków.

W obszarze gminy Żerków przeważają gleby pseudobielicowe i brunatne wylugowane, wytworzone z piasków gliniastych, często głęboko osadzonych na glinach oraz częściowo mady średnio związane o składzie mechanicznym glin lekkich. Na ogół zarówno gleby gruntów ornych jak i pod lasami są często okresowo za suche. Na niewielkich obszarach występują też grunty okresowo podmokłe, wymagające melioracji. (komentarz do mapy sozologicznej, arkusz N-33-144C). Najlepszą przydatnością rolniczą charakteryzują się gleby w północnej oraz północno-wschodniej części gminy. Są to mady należące do 2 kompleksu – pszennego dobrego, a wytworzone zostały z frakcji pylastych.

Większość użytków zielonych w gminie znajduje się w dolinach rzecznych, które stanowią istotny element przyrodniczo-krajobrazowy. Powinny one być integralną częścią systemu ekologicznych korytarzy. Trwałe użytki zielone, takie jak łąki i pastwiska, niezależnie od ich klasy bonitacyjnej, powinny być chronione przed zmianą przeznaczenia i nie przeznaczane na inne cele niż rolnicze lub leśne. Tereny te, poza wartością rolniczą, mają również istotne walory ekologiczne i powinny być odpowiednio zabezpieczone.

2.5 Wody podziemne

Gmina Żerków znajduje się w Regionie Mogileńskim (XII), z czego ok. 90% należy do rejonu Pradoliny Warciańsko-Odrzańskiej (Warszawsko-Berlińskiej – XII_E) oraz do regionu wielkopolskiego (XIII) z rejonem Pradoliny Warszawsko-Odrzańskiej (Warszawsko-Berlińskiej – XIII_B). W rejonie XII_E główny użytkowy poziom wodonośny występuje w utworach czwartorzędowych zbudowanych głównie z piasków i żwirów, o miąższości około 30 m. Wydajność studni zlokalizowanych w tej strefie waha się od 30 do 70 m³/h.

Zasoby wód podziemnych na terenie gminy związane są przede wszystkim z utworami wodonośnymi czwartorzędu i trzeciorzędu. Wody podziemne w utworach czwartorzędowych związane są przede wszystkim z pradoliną warszawsko – berlińską, doliną Proсны, poziomem międzyglinowym Wału Żerkowskiego oraz strukturą Wilkowyi. Trzeciorzędowy poziom wodonośny ma charakter regionalny i występuje na obszarze całego arkusza. Wody w utworach jurajskich występują generalnie na całym obszarze badań. Ich obecność związana jest ściśle z występowaniem skał wodonośnych – wapieni, margli i dolomitów.

Na północy gminy znajdują się dwa Główne Zbiorniki Wód Podziemnych (GZWP): nr 150 „Pradolina Warszawa – Berlin” oraz w niewielkim fragmencie GZWP nr 311 „Zbiornik rzeki Proсны”. Zbiornik GZWP nr 150 rozciąga się przez województwo wielkopolskie i lubuskie, obejmując łączną powierzchnię 1611 km². Zbiornik znajduje się w strefie regionalnego drenażu wód w strukturze erozyjnej pradoliny wypełnionej piaszczysto-żwirowymi osadami z okresu zlodowaceń południowo polskich i środkowopolskich oraz zlodowacenia Wisły oraz akumulacją w okresach interglacjalnych oraz holocenie. Poziom gruntowy i przypowierzchniowy pradolina tworzą serie osadów wodonośnych z okresu interglacjału eemskiego, zlodowacenia Wisły i holocenu. Są to osady rzeczne i wodnolodowcowe. Miąższość osadów jest zróżnicowana, lecz zwykle wynosi 0–30 m. Współczynnik filtracji zmienia się tutaj w granicach 1–100 m/d. Poziom nadglinowy

i międzyglinowy występuje na obszarach przyległych wysoczyzn tworząc obszary występowania sandrów, kemów oraz utworów znajdujących się pod utworami glin – osady wodnolodowcowe górne i dolne. Miąższość tego poziomu jest zróżnicowana, zwykle nie przekracza 10 m, choć lokalnie osiąga nawet ponad 20 m. Współczynnik filtracji zmienia się w zakresie 1–50 m/d. Poziom wód wgłębnym rynny subglacialnej na obszarze pradoliny stanowią erozyjne doliny kopalne, wypreparowane w słabo przepuszczalnych osadach neogenu lub czwartorzędu. Tworzą miąższe serie osadów piaszczysto–żwirowych. Miąższość tego poziomu jest zróżnicowana, wynosi 35–50 m. Współczynnik filtracji waha się od 3 do 80 m/d, a lokalnie nawet więcej. Poziom podglinowy (międzyglinowy dolny) stwierdza się w rejonach wysoczyzn, zazwyczaj w obrębie glin zwałowych z okresu zlodowaceń środkowopolskich oraz starszych. Poziom tworzą osady wodnolodowcowe o miąższości nie przekraczającej 10 m. Wartość współczynnika filtracji wynosi 3–80 m/d. Zbiornik ma charakter porowy o swobodnym i swobodno-naporowym zwierciadle wody. Zasadnicze znaczenie dla zaopatrzenia w wodę stanowi poziom wód gruntowych i wód wgłębnym pradoliny. Występujący w podłożu poziom subglacialny nie jest dotychczas wykorzystywany gospodarczo. Zasoby dyspozycyjne zbiornika wyznaczono w wysokości 350 000 m³/d, przy module 217 m³/d × km². Rzeczywisty pobór wód podziemnych na terenie zbiornika w 2010 r. wynosił 90 849 m³/d, co stanowiło ok. 26% zasobów dyspozycyjnych.

Obszar gminy Żerków położony jest w granicach jednolitych części wód podziemnych (JCWPd) nr 61 o europejskim kodzie PLGW600061 oraz nr 81 o europejskim kodzie PLGW600081. Oba JCWPd znajdują się w regionie wodnym Warty oraz w obszarze dorzecza Odry.

2.6 Wody powierzchniowe

Obszar gminy Żerków należy do dorzecza Odry. Głównymi rzekami niniejszego terenu jest rzeka Warta zlewni II-rzędu, rzeka Prosna, która stanowi lewobrzeżny dopływ Warty oraz Lutynia. Północna część terenu gminy odwadniana jest przez Wartę, która płynie w szerokiej równoleżnikowej. Rzeka Lutynia, która płynąc z południa opływa Wysoczną Żerkowską obejmuje częściowo zlewnię Lubienki, Brodka oraz zlewnię Lubieszki z jej prawym dopływem Lipinką. Na wysokości Śmiełowa ma miejsce zjawisko bifurkacji: wody Lutyni rozdzielają się na koryto właściwe (Lutynia) oraz odnogę (Stara Lutynia), regulacja stanu wody następuje przy pomocy jazu.

Gęstość sieci rzecznej w obrębie gminy ocenia się jako wysoką. Tereny Warty, Prosny oraz Lutyni oraz ich dopływów dominują znaczną część krajobrazu przyrodniczego gminy, zajmując jej sporą powierzchnię. Rowy melioracyjne oraz kanały stanowią system odwodnieniowy, który zaopatruje wcześniej wspomniane rzeki. Ponadto niektóre drobne cieki występujące na obszarze gminy mają charakter okresowy. Duża część cieków występujących na obszarze gminy regulowana jest przez urządzenia hydrotechniczne. W obszarze gminy nie występują naturalne zbiorniki wodne, jedynie w rejonie wsi Podlesie, Żółków oraz w starorzeczu Warty znajdują się sztuczne stawy hodowlane.

Analizowany obszar znajduje się w zlewniach 8 Jednolitych Części Wód Powierzchniowych JCWP, których charakterystykę przedstawiono w poniższej tabeli.

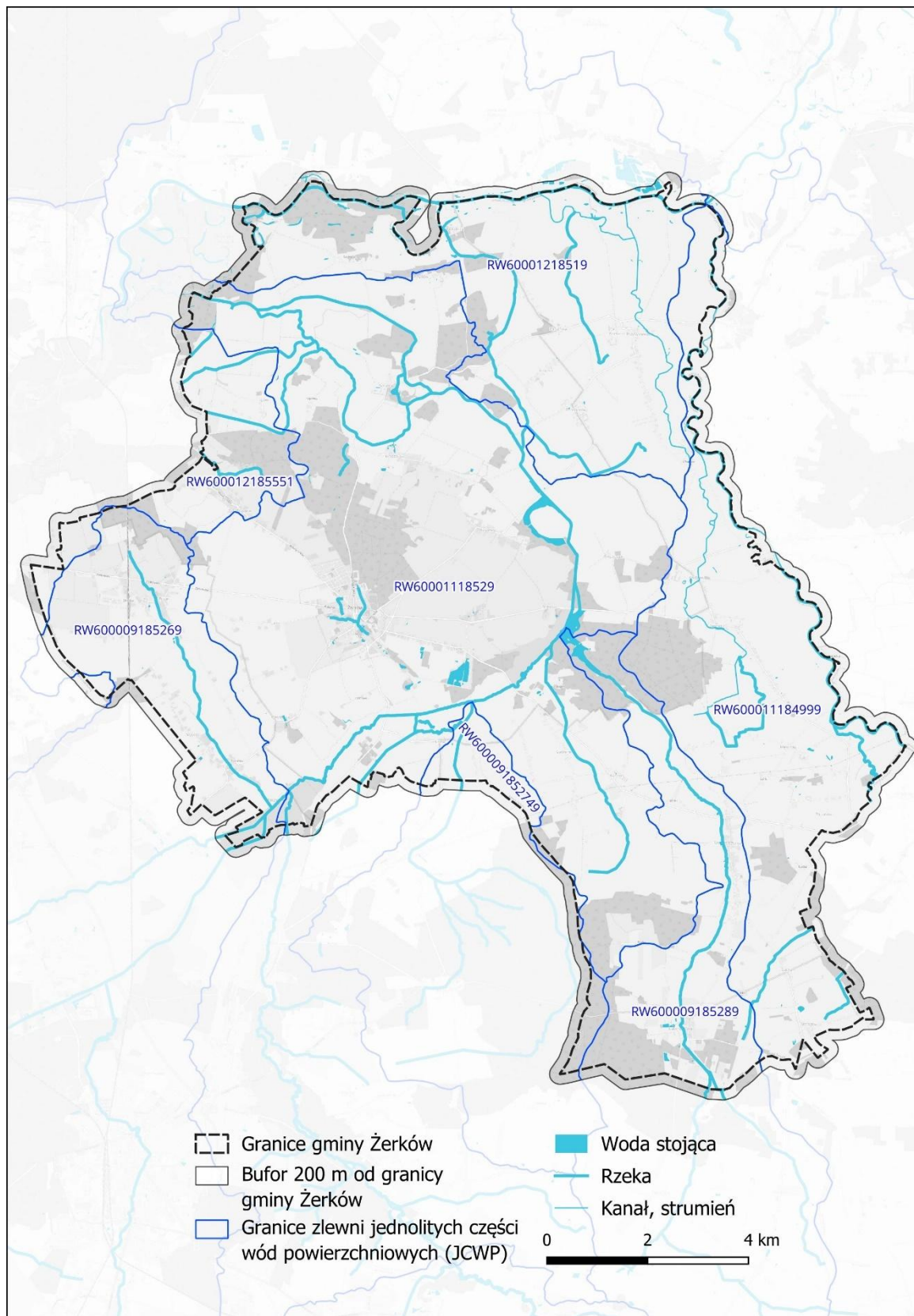
Tabela 2: Zestawienie Jednolitych Części Wód Powierzchniowych, w granicach których znajduje się gmina Żerków

Europejski kod JCWP	Nazwa JCWP	Status JCWP	Czy JCW jest monitorowana?	Ocena stanu JCWP	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	Cel środowiskowy stan lub potencjał ekologiczny	Stan chemiczny
RW60001218399	Warta od Powy do Prosny	silnie zmieniona	tak	zły	zagrożona	dobry	poniżej dobrego
RW6000091852749	Brodal	naturalna	tak	zły	zagrożona	umiarkowany	brak danych
RW600011184999	Prosna od dopływu z Piątka Małego do ujścia	naturalna	tak	zły	zagrożona	dobry	poniżej dobrego
RW600009185269	Lubieszka	naturalna	tak	zły	zagrożona	umiarkowany	dobry
RW600009185289	Lubianka	naturalna	tak	zły	zagrożona	umiarkowany	brak danych
RW60001218519	Warta od Prosny do Lutyni	silnie zmieniona	tak	zły	zagrożona	dobry	poniżej dobrego
RW60001118529	Lutynia od Radowicy do ujścia	silnie zmieniona	tak	zły	zagrożona	dobry	poniżej dobrego
RW600012185551	Warta od Lutyni do Młyniska	silnie zmieniona	tak	zły	zagrożona	dobry	brak danych

Źródło: Opracowanie II aktualizacji planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy wraz z dokumentami planistycznymi stanowiącymi podstawę do ich opracowania.

Lokalizację gminy Żerków na tle Jednolitych części wód powierzchniowych JCWP przedstawiono na ilustracji poniżej.

Rycina 1. Lokalizacja gminy Żerków na tle jednolitych części wód powierzchniowych JCWP

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PGW Wody Polskie.

2.7 Klimat

Gmina Żerków znajduje się w granicach regionu klimatycznego Środkowowielkopolskiego (XV) oraz Południowowielkopolskiego (XVI). Region Środkowowielkopolski (XV) charakteryzuje się wysoką frekwencją dni z pogodą bardzo ciepłą, jednocześnie pochmurną i bez opadów. Mniej liczne są w tym regionie dni ciepłe i słoneczne bez opadu. Region Południowowielkopolski (XVI) wyróżnia się stosunkowo dużą liczbą dni z pogodą przymrozkową oraz dni słonecznych. Dużą część roku zajmują także dni bez opadu oraz dni bardzo ciepłe, jednocześnie często notowane są dni umiarkowanie ciepłe i pochmurne bez opadu.

Zgodnie z „Atlasem klimatu Polski (1991-2020)” (Tomczyk, Bednorz 2022) oraz „Regionalnej geografii fizycznej Polski” (Richling i in., 2021), średnie roczne ciśnienie atmosferyczne w gminie Żerków wynosi 1016 hPa. Wiosną jest ono nieco niższe, wynosząc około 1014,5 hPa, natomiast latem 1015 hPa. Jesienią i zimą jest ono wyższe, osiąga ono wtedy między 1016 a 1017 hPa.

Roczna średnia prędkość wiatru wynosi w gminie Żerków około 4 m/s. Średnia maksymalna roczna prędkość wiatru równa się 10 m/s. Średnia roczna suma usłonecznienia wynosi 1850 godzin.

Średnia roczna temperatura powietrza wynosi w gminie Żerków około 8°C. W najcieplejszym obserwowanym roku – 2019, wynosiła ona 11°C, natomiast w najchłodniejszym roku – 1996, wynosiła 7°C. Średnia temperatura powietrza w styczniu osiąga -2°C, a w lipcu 18,5°C. Średnia temperatura powietrza w styczniu osiąga 0°C, a w lipcu 19°C. Średnia temperatura wiosną wynosiła 9°C, latem 19°C, jesienią 9°C, zimą 0°C. Średnia roczna maksymalna temperatura powietrza wynosiła około 13,5°C, natomiast minimalna 5°C. Średnia roczna dni upalnych (powyżej 30,1°C) wyniosła w gminie Żerków 10 dni, dni gorących (od 25,1°C do 30,0°C) 35 dni, dni mroźnych (od -0,1°C do -10,0°C) 25 dni, a dni bardzo mroźnych (do -10,1°C) wyniosła 1 dzień.

Średnia roczna suma opadów wynosi około 550 mm. W 2018 roku, który uznano za suchy, roczna suma opadów wyniosła 400 mm, natomiast w roku 2017, który uznawany jest za rok wilgotny, roczna suma opadów wyniosła około 500 mm. Najwięcej opadów odnotowywano latem, gdy suma opadów wynosiła około 200 mm. Średnia roczna liczba dni z opadem w gminie Żerków wynosi 175 dni, natomiast średnia sezonowa liczba dni z pokrywą śnieżną wynosi 40 dn.

Średni czas trwania okresu wegetacyjnego wynosi około 235 dni. Rozpoczyna się on w okolicach 25.03, a kończy się 6.11. Wiosna rozpoczyna się średnio 23.03 i trwa około 30 dni. Lato rozpoczyna się średnio 27.05, trwając średnio 110 dni. Średnia data początku jesieni określana jest na dzień 8.10 i trwa ona około 35 dni. Zima średnio rozpoczyna się 5.01 i trwa między około 30 dni. Pozostałą część roku wypełnia przedwiośnie, przedlecie oraz przedzimie.

Średnie roczne zachmurzenie w gminie Żerków wynosi około 66%, najwyższe jest ono zimą, wynosząc przy tym 78%, a najniższe latem, gdy wynosi 54%. Średnia roczna liczba dni pochmurnych wynosi około 150 dni.

Na terenach wewnątrz miasta tworzą się specyficzne warunki klimatyczne, które są odmienne od klimatu na terenach otaczających Żerków, na których są one z reguły łagodniejsze. Skala i obszar oddziaływania zmian cech klimatu terenów zabudowanych w ogólnych zarysach zależy od wielkości miasta i jego struktury funkcjonalno-przestrzennej. Najbardziej charakterystyczną cechą klimatu miasta jest występowanie tzw. miejskiej wyspy ciepła, która polega na wzroście temperatury w mieście w stosunku do terenów otaczających. Najcieplejsze są z reguły centra miast, o zwartej zabudowie i rejonach dużych zakładów przemysłowych. Wyspa ciepła ma charakter „wzmacniacza” fali upałów, których częstotliwość oraz długość okresu występowania wzrasta w związku z globalnym ocieplaniem się klimatu. W obrębie gminy Żerków takie zjawisko może występować w centralnej części miasta, czyli najbardziej zwartej części zabudowy. W kontekście klimatu pozamiejskiego, istotnym czynnikiem kształtującym topoklimat są tereny leśne, w których warunki znacznie się różnią względem terenów otwartych i o zwartej zabudowie. W kompleksach leśnych z reguły odnotowywana jest większa wilgotność oraz niższa temperatura. W klimacie obszarów wiejskich gminy Żerków nie występuje zjawisko wyspy ciepła, natomiast ze względu na rolnicze wykorzystanie terenu oraz coraz częstsze okresy susz powodują, że tereny wiejskie narażone są na wzrastające zanieczyszczenie powietrza przez pyły.

2.8 Jakość powietrza atmosferycznego

W 2026 roku GIOŚ Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Poznaniu przeprowadził roczną ocenę jakości powietrza z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych ze względu na ochronę zdrowia ludzi oraz ze względu na ochronę roślin. Wyniki opublikowane zostały w raporcie wojewódzkim za rok 2025.

Ocenę taką wykonuje się w odniesieniu do stref i poziomów substancji w oparciu o następujące przepisy:

- Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2025 poz. 647 ze zm.);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2021 r., poz. 845);
- Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 11 grudnia 2020 r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu (Dz. U. z 2020 r. poz. 2279 z późn. zm.);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 2 sierpnia 2012 r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza (Dz. U. z 2012 r. poz. 914);
- Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 14 listopada 2022 r. w sprawie sposobu obliczania wskaźników średniego narażenia oraz sposobu oceny dotrzymania pułapu stężenia ekspozycji (Dz. U. z 2022 r. poz. 2430);
- Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 15 lutego 2023 r. w sprawie zakresu i sposobu przekazywania informacji dotyczących zanieczyszczenia powietrza (Dz. U. z 2023 r. poz. 350)
- Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 21 grudnia 2020 r. w sprawie systemu informacyjnego Inspekcji Ochrony Środowiska „Ekoinfonet” (Dz.U. z 2020 r. poz. 2386);

- Ustawa z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2024 r. poz. 425).

Ocena i wynikające z niej działania odnoszone są do obszarów nazywanych strefami. Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska i rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 2 sierpnia 2012 r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza (Dz. U. z 2012 r. poz. 914) wyznaczono trzy strefy: „aglomeracja poznańska”; „miasto Kalisz” oraz „strefa wielkopolska”, gdzie powyższe strefy stanowią:

- aglomeracje o liczbie mieszkańców powyżej 250 tysięcy,
- miasta o liczbie mieszkańców powyżej lub zbliżonej do 100 tysięcy,
- pozostały obszar województwa niewchodzący w skład wyżej wspomnianych aglomeracji i miast.

Obszar objęty prognozą znajduje się w strefie wielkopolskiej.

Celem corocznej oceny jakości powietrza wykonywanej przez GIOŚ jest uzyskanie informacji o stężeniach zanieczyszczeń w zakresie umożliwiającym:

1. dokonanie klasyfikacji stref, w celu uzyskania danych niezbędnych do podjęcia decyzji o potrzebie działań na rzecz poprawy jakości powietrza w strefie (opracowanie programów ochrony powietrza);
2. uzyskanie informacji o przestrzennych rozkładach stężeń zanieczyszczeń na obszarze strefy, w zakresie umożliwiającym wskazanie obszarów przekroczeń wartości kryterialnych oraz określenie poziomów stężeń występujących na tych obszarach;
3. wskazanie prawdopodobnych przyczyn występowania ponadnormatywnych stężeń zanieczyszczeń w określonych rejonach (w zakresie możliwym do uzyskania na podstawie posiadanych informacji).

Oceny dokonuje się pod kątem ochrony zdrowia i roślin, z tym że ocenę ze względu na ochronę roślin dokonano tylko dla strefy wielkopolskiej.

Tabela 3. Poziomy dopuszczalne zanieczyszczeń powietrza pod kątem ochrony zdrowia

Substancja	Okres uśredniania wyników pomiarów	Dopuszczalny poziom substancji w powietrzu [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	Dopuszczalna częstość przekroczenia dopuszczalnego poziomu w roku kalendarzowym
benzen	rok kalendarzowy	5	nie dotyczy
dwutlenek azotu	jedna godzina	200	18 razy
	rok kalendarzowy	40	nie dotyczy
dwutlenek siarki	jedna godzina	350	24 razy
	24 godziny	125	3 razy
ołów	rok kalendarzowy	0,5	nie dotyczy
pył zawieszony PM 2,5	rok kalendarzowy	25	nie dotyczy
pył zawieszony PM 10	24 godziny	50	35 razy
	rok kalendarzowy	40	nie dotyczy
tlenek węgla	8 godzin	10000	nie dotyczy

Tabela 4. Poziomy docelowe zanieczyszczeń powietrza pod kątem ochrony zdrowia

Substancja	Okres uśredniania wyników pomiarów	Dopuszczalny poziom substancji w powietrzu [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	Dopuszczalna częstość przekroczenia dopuszczalnego poziomu w roku kalendarzowym
arsen	rok kalendarzowy	6 ng/m^3	nie dotyczy
benzo(a)piren	rok kalendarzowy	1 ng/m^3	nie dotyczy
kadm	rok kalendarzowy	5 ng/m^3	nie dotyczy
nikiel	rok kalendarzowy	20 ng/m^3	nie dotyczy
ozon	8 godzin*	120 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	25 dni**
pył zawieszony PM 2,5	rok kalendarzowy	25 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	nie dotyczy

* stężenie 8-godz. kroczące liczone ze stężeń jednogodzinnych

** liczba dni z przekroczeniami poziomu docelowego w roku kalendarzowym, uśredniona w ciągu ostatnich trzech lat.

Jeżeli brak wyników pomiarów z trzech lat, podstawę klasyfikacji mogą stanowić wyniki z dwóch lub jednego roku.

Ocena pod kątem ochrony zdrowia obejmuje: dwutlenek azotu NO_2 , dwutlenek siarki SO_2 , benzen C_6H_6 , ołów Pb, arsen As, nikiel Ni, kadm Cd, benzo(a)piren B(a)P, pył PM10, pył PM2,5, ozon O_3 , tlenek węgla CO. Ocena dokonywana pod kątem spełnienia kryteriów odniesionych do ochrony roślin obejmuje: dwutlenek siarki SO_2 , tlenki azotu NO_x i ozon O_3 . Klasyfikacji stref dokonuje się dla każdego zanieczyszczenia oddzielnie, na podstawie najwyższych stężeń (tzn. występujących w najbardziej zanieczyszczonych rejonach) na obszarze aglomeracji lub innej strefy.

Tabela 5. Cel długoterminowy dla poziomu zanieczyszczeń powietrza pod kątem ochrony zdrowia

Substancja	Okres uśredniania wyników pomiarów	Poziom celu długoterminowego
Ozon	8 godzin*	120 $\mu\text{g}/\text{m}^3$

*stężenie 8-godz. kroczące liczone ze stężeń jednogodzinnych

Tabela 6. Poziomy dopuszczalne zanieczyszczeń powietrza pod kątem ochrony roślin

Substancja	Okres uśredniania wyników pomiarów	Dopuszczalny poziom substancji w powietrzu [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]
Tlenki azotu*	rok kalendarzowy	30
Dwutlenek siarki	rok kalendarzowy	20
	pora zimowa (okres od 1 X do 31 III)	

* - suma dwutlenku azotu i tlenku azotu w przeliczeniu na dwutlenek azotu

Tabela 7. Poziom docelowy zanieczyszczeń powietrza pod kątem ochrony roślin

Substancja	Okres uśredniania wyników pomiarów	Poziom docelowy substancji w powietrzu
Ozon	okres wegetacyjny (1.V-31.VII)	18 000 $\mu\text{g}/\text{m}^3 \times \text{h}^*$

* wyrażony jako AOT40

Tabela 8. Cel długoterminowy pod kątem ochrony roślin

Substancja	Okres uśredniania wyników pomiarów	Poziom celu długoterminowego
Ozon	okres wegetacyjny (1.V-31.VII)	6 000 $\mu\text{g}/\text{m}^3 \times \text{h}^*$

*stężenie 8-godz. kroczące liczone ze stężeń jednogodzinnych

Podstawę klasyfikacji stref w oparciu o wyniki rocznej oceny jakości powietrza stanowią:

- dopuszczalny poziom substancji w powietrzu (z uwzględnieniem dozwolonej liczby przypadków przekroczeń poziomu dopuszczalnego, określonej dla niektórych zanieczyszczeń),
- dopuszczalny poziom substancji w powietrzu powiększony o margines tolerancji (dozwolone przypadki przekroczeń poziomu dopuszczalnego odnoszą się także do jego wartości powiększonej o margines tolerancji)
- poziom docelowy substancji w powietrzu (z uwzględnieniem dozwolonej liczby przypadków przekroczeń, określonej w odniesieniu do ozonu)
- poziom celu długoterminowego (dla ozonu).

Wynikiem oceny, jest zaliczenie strefy do jednej z poniższych klas:

- **klasy A** – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych, albo poziomów docelowych,
- **klasy C** – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalny powiększony o margines tolerancji, w przypadku gdy margines tolerancji nie jest określony – poziomy dopuszczalny, albo poziomy docelowy,
- **klasa C1** - oznaczenie strefy pod kątem pyłu zawieszonego PM_{2,5} w przypadku braku osiągnięcia poziomu określonego dla fazy II tj. 20 µg/m³;

W przypadku poziomu celu długoterminowego dla ozonu przyjęto następujące oznaczenie klas:

- **klasa D1** – jeżeli stężenia ozonu na terenie strefy nie przekraczają poziomu celu długoterminowego,
- **klasa D2** – jeżeli stężenia ozonu na terenie strefy przekraczają poziom celu długoterminowego.

Zaliczenie strefy do określonej klasy zależy od stężeń zanieczyszczeń występujących na jej obszarze i wiąże się z wymaganiami dotyczącymi działań na rzecz poprawy jakości powietrza lub na rzecz utrzymania tej jakości.

W wyniku przeprowadzenia powyższej analizy jakości powietrza w 2024 roku obszar objęty prognozą, zakwalifikowano pod kątem ochrony zdrowia i roślin do klas przedstawionych w poniższych tabelach. Gmina Żerków należy do strefy wielkopolskiej.

Tabela 9. Klasyfikacja strefy wielkopolskiej z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia w 2025 roku

Nazwa strefy	Symbol klasy strefy dla poszczególnych substancji											
	SO ₂	NO ₂	C ₆ H ₆	CO	O ₃ ¹	PM ₁₀	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	PM _{2,5}
strefa wielkopolska	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	C	C1

¹⁾ Dla ozonu – poziom celu długoterminowego, strefy uzyskały klasę D2.

²⁾ Dla pyłu zawieszonego PM_{2,5} – poziom dopuszczalny i faza

Tabela 10. Klasyfikacja strefy wielkopolskiej z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony roślin w 2025 roku

Nazwa strefy	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy			
	kryterium – poziom dopuszczalny			
	SO ₂	NO _x	O ₃ (dc)	O ₃ (dt)
strefa wielkopolska	A	A	A	D2

W roku 2025 przekroczenie obowiązujących standardów jakości powietrza ze względu na ochronę zdrowia ludzi w strefie wielkopolskiej dotyczyło benzo(a)pirenu i pyłu zawieszonego PM_{2,5}. Ponadto przekroczony został cel długoterminowy dla ozonu. Zgodnie z zasadami oceny rocznej klasę strefy dla danego zanieczyszczenia określa się na podstawie jego stężeń występujących w rejonach potencjalnie najbardziej zanieczyszczonych rozważaną substancją. W rezultacie, nawet obszar przekroczeń wartości normatywnych zanieczyszczenia o małym zasięgu decyduje o wyniku klasyfikacji całej strefy (nawet o dużej powierzchni). Należy zatem pamiętać, że zaliczenie strefy do klasy C lub C1 dla danego zanieczyszczenia nie oznacza złej sytuacji na terenie całej strefy – a jest jedynie sygnałem, że w strefie istnieją obszary wymagające podjęcia i prowadzenia działań na rzecz poprawy jakości powietrza pod kątem rozważanego zanieczyszczenia.

W przypadku pyłu zawieszonego PM₁₀ przekroczenia dopuszczalnej liczby przekroczeń poziomu dopuszczalnego dobowego w roku kalendarzowym nie odnotowano w granicach strefy. Niemniej jednak analizując przebieg stężenia średniego dla roku dla pyłu zawieszonego PM₁₀ dla stacji pomiarowych obserwuje się trend malejący, a wartości stężeń, szczególnie w latach 2019–2020, są wyraźnie niższe od stężeń z lat wcześniejszych. Odnosząc się do poziomu dopuszczalnego dla 24 godzin, w latach 2016–2025 również obserwuje się trend malejący.

Na przestrzeni lat 2016 – 2025 poziom docelowy określony dla stężenia benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM₁₀ był przekraczany w województwie wielkopolskim regularnie. Przekroczenie to miało miejsce niemalże na każdej stacji. Niemniej w 2025 roku nastąpiło przekroczenie średniej dziesięcioletniej dla wartości stężenia rocznego pyłu zawieszonego PM_{2,5}, co wcześniej nie miało miejsca.

W przypadku pozostałych zanieczyszczeń, których stężenia nie przekroczyły obowiązujących w 2022 roku kryteriów ustanowionych ze względu na ochronę zdrowia ludzi strefa wielkopolska otrzymała klasę A. Ze względu na ochronę roślin strefa wielkopolska została sklasyfikowana w klasie A dla wszystkich tych trzech zanieczyszczeń. Jednak w strefie tej zostało przekroczone obowiązujące dla ozonu kryterium poziomu celu długoterminowego ze względu na ochronę roślin (klasa D2).

2.9 Klimat akustyczny

Najistotniejszy wpływ na warunki akustyczne na terenie gminy Żerków ma sieć połączeń komunikacji drogowej i kolejowej, w szczególności droga wojewódzka nr 443, przebiegająca równoleżnikowo przez południową część gminy. W 2020 roku przeprowadzony Generalny Pomiar Ruchu (GPR)

na drogach wojewódzkich wykazał, iż na odcinku między Jarocinem a Gizałkami w ciągu doby przejechało ok. 3,7 tys. pojazdów, przy udziale pojazdów hałaśliwych (ciężkich i motocykli) wynoszącym ok. 15,4%. Emisje hałasu związane z transportem związane są z dźwiękami generowanymi w związku z pracą silnika, a także hałas powstający na styku opony z nawierzchnią drogową. Przy wyższych prędkościach, przekraczających 60-70 km/h, hałas wynikający z tarcia opon o nawierzchnię drogi przewyższa hałas emitowany z silnika pojazdu.

Przez zachodnią część gminy przebiega linia kolejowa nr 281 Oleśnica – Chojnice, ze przystankiem kolejowym Żerków w miejscowości Chrzan. W przypadku odcinka linii kolejowej przechodzącego przez gminę Żerków nie zostały przeprowadzone badania akustyczne, natomiast na potencjalne oddziaływanie akustyczne są narażone tereny leżące w zachodniej części gminy, w najbliższym (tj. do ok. 150 m od linii) sąsiedztwie wspomnianego szlaku. Szczególnie dotyczy to pojedynczych terenów zabudowy mieszkaniowej w miejscowości Chrzan.

2.10 Formy ochrony przyrody, flora, szata roślinna i fauna

2.10.1 Szata roślinna

Zgodnie z podziałem obszaru Polski na Regiony geobotaniczne J. M Matuszkiewicza gmina Żerków położona jest w dziale Brandenbursko-Wielkopolskim, w krainie Środkowowielkopolskiej, w podokręgach: Czeszewskim (B.2.2.d), Żerkowskim (B.2.4.b), Dolin Górnej Lutyni i Obry (B.2.5.b) oraz Jarocińskim (B.2.5.c).

W wyniku przeprowadzonej waloryzacji przyrodniczej na terenie gminy Żerków wyróżniono następujące zbiorowiska:

- rozległe pola uprawne wraz z zielenią śródpolną i zadrzewieniami,
- zwarte zbiorowiska borowe i leśne,
- zbiorowiska wodne i szuwarowe – obejmujące układy ekologiczne siedlisk hydrogenicznych, występujących przede wszystkim w dolinie Warty i Lutyni.

Lesistość gminy Żerków wynosi około 16%. Lokalizują się one na obszarze całej gminy, tworząc mozaikową, nieciągłą strukturę. Zdecydowaną dominację stanowią obszary lasów publicznych. Lasy gminy Żerków występują pod postacią iglastą, liściastą i mieszaną, z dominacją lasów iglastych, w których dominuje sosna. W lasach liściastych najczęściej występują dęby, olchy, brzozy, robinie akacjowe oraz wiązy. W obszarze całej gminy można również zauważyć zagajniki oraz kępy leśne, zlokalizowane wzdłuż cieków wodnych oraz pól, a także zadrzewienia przy zabudowaniach. Na obszarze gminy przeważa szata roślinna o charakterze antropogenicznym, zwłaszcza w mieście. Działalność człowieka wywołała przeobrażenia naturalnych zbiorowisk naturalnych na tereny upraw rolnych oraz tereny zabudowane. Ze względu na rolnictwo intensywne występujące w gminie, obserwuje się przewagę zbóż, roślin okopowych oraz pastewnych. Do półnaturalnych zbiorowisk roślinnych zaliczyć można łąki i pastwiska, o łącznej powierzchni 13,93 km², co stanowi około 8,1% łącznej powierzchni gminy. Większe

kompleksy użytków zielonych obserwuje się w dolinach rzek przepływających przez gminę. Użytki zielone stanowią ostoję dla naturalnych siedlisk flory oraz fauny, retencjonując wody powierzchniowe.

Z uwagi na występowanie w gminie wód powierzchniowych pod postacią sieci rzecznej oraz punktowo występujących stawów, roślinność wodna posiada tu dostateczne warunki do rozwoju. Zakola rzek i pozostałych cieków wodnych oraz niewielkie powierzchniowo wody stojące porastają zbiorowiska spirodeli wielkokorzennej oraz rzęsy. Na zbiorowiskach bagiennych i podmokłych dobre warunki do rozwoju mają porastające je zarośla łozowe, trzcinowiska, szuwary skrzypowe i pałki szerokolistnej, a także rzepichy ziemnowodnej. Są to obszary o wysokim nagromadzeniu gatunków roślin naczyniowych.

Fauna gminy Żerków jest charakterystyczna dla terenów rolnych z udziałem lasów. Znaczną rolę odgrywa ornitofauna, która jest bardzo bogata z uwagi na specyficzne warunki występujące w pradolinie z rzeką Wartą oraz pozostałych rzekach gminy. Z większych ssaków dziko żyjących w pobliżu lasów oraz pól często spotykane mogą być: sarny, zające, jelenie, dziki oraz myszy polne. Wędrują one przez tereny pól uprawnych, niszcząc uprawy, lecz duża część z nich spotykana jest w lasach.

Działalność człowieka doprowadziła, iż w środowisku naturalnym pojawiły się wcześniej nie występujące gatunki. Wśród nich można wyróżnić zwierzęta hodowlane, koty, gołębie, bażanty.

2.10.2 Formy ochrony przyrody

Do obiektów objętych ochroną prawną w zakresie ochrony przyrody na terenie gminy Żerków zaliczono rezerwat przyrody „Czeszewski Las”, Żerkowsko-Czeszewski Park Krajobrazowy, Nadwarciański Park Krajobrazowy, Obszary Chronionego Krajobrazu: Szwajcaria Żerkowska oraz Pyzdryski; Obszar Specjalnej Ochrony Natura 2000 Dolina Środkowej Warty (PLB300002); Specjalne Obszary Ochrony Natura 2000: Ostoja Nadwarciańska (PLH300009) oraz Lasy Żerkowsko-Czeszewskie (PLH300053). Poza obszarowymi formami ochrony przyrody, w granicach gminy znajduje się także 46 pomników przyrody.

Rezerwat przyrody „Czeszewski Las” zlokalizowany jest w północno-zachodniej części gminy Żerków, obejmując swoim zasięgiem niewielką powierzchnię gminy. Jest on najstarszym rezerwatem przyrody w województwie wielkopolskim, niekiedy nazywany jest „Wielkopolską Białowieżą” co spowodowane jest wysoką bioróżnorodnością obszaru połączoną z bardzo starym drzewostanem, które stanowią miejsce bytowania dzięciołów średnich. Rezerwat jest jednym z największych miejsc bytowania tego gatunku w województwie wielkopolskim, a także w Europie. Lasy łęgowe rezerwatu retencjonują wodę wykorzystując system zastawek, które doprowadzają wodę z Lutyni. Wobec rezerwatu sformułowano zadania ochronne w Zarządzeniu Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 29 lipca 2021 r. w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Czeszewski Las”, zmienionym Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 8 sierpnia 2025 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Czeszewski Las”. Zadania ochronne polegają na zapewnieniu bezpieczeństwa osób, mienia

oraz obiektów poprzez zapobieganie zagrożeniom i reagowanie na sytuacje niebezpieczne. Obejmują one kontrolę dostępu, obserwację i patrolowanie terenu, a także podejmowanie działań interwencyjnych w przypadku naruszenia porządku lub przepisów. Istotnym elementem jest również ochrona przed kradzieżą, zniszczeniem lub nieuprawnionym dostępem, a także współpraca z odpowiednimi służbami w razie wystąpienia zagrożeń.

Żerkowsko-Czeszewski Park Krajobrazowy, obejmuje swoją powierzchnią około połowę powierzchni gminy Żerków. Przedmiotem ochrony jest unikatowa, bardzo urozmaicona rzeźba terenu z dwoma wzniesieniami: Łysa Góra (161 m n. p. m.) oraz Góra Żerkowska (155 m n. p. m.) i fragmentem Pradoliny Warszawsko-Berlińskiej, a także cenne ekosystemy, w tym unikalne w skali regionu kompleksy lasów grądowych i łęgowych o wysokim stopniu naturalności. Celem ochrony na terenie Parku są: ochrona i zachowanie wyraźnie wykształconego krajobrazu polodowcowego, zachowanie naturalnych ekosystemów wodnych, zachowanie populacji rzadkich i chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów oraz ich siedlisk, zachowanie trwałości oraz różnorodności biologicznej ekosystemów leśnych wraz ze spontanicznymi procesami ich dynamiki, zachowanie torfowisk i innych środowisk wilgotnych oraz bagiennych, zachowanie terenów muraw łąkowych i zaroślowych oraz utrzymanie walorów kulturowych. Do najważniejszych walorów kulturowych Parku należy pałac w Śmiełowie z końca XVIII wieku, w którym przebywał Adam Mickiewicz, a od 1975 roku znajduje się w nim muzeum jego imienia. Jednym z najcenniejszych zabytków jest także zbudowany XV-wieczny gotycki kościół w miejscowości Dębno. Na północnym skraju Parku znajduje się XIX-wieczny neorenesansowy pałac Mielżyńskich w Miłosławiu z zachowanym rozległym założeniem parkowym. Park krajobrazowy nie posiada ustanowionego planu ochrony.

Nadwarciański Park Krajobrazowy, obejmujący pięciohektarowy fragment obszaru opracowania w północno-wschodniej części gminy, chroni unikatowy polodowcowy krajobraz szerokiej pradoliny, której dnem płynie rzeka Warta, pozostawiając liczne starorzecza. Przedmiotem ochrony są cenne ekosystemy, w tym rozległe łąki i pastwiska zajmujące ponad połowę powierzchni parku, lasy łęgowe, olsy oraz zbiorowiska bagienne i torfowiskowe, a także unikalne w skali regionu murawy stepowe i wydmy. Celem ochrony na terenie parku jest zachowanie wyjątkowego krajobrazu kulturowego, który ukształtował się dzięki tradycyjnemu, ekstensywnemu użytkowaniu łąkarsko-pasterskiemu, oraz ochrona miejsc łęgowych licznych gatunków ptaków wodno-błotnych i przelotnych, dla których dolina Warty jest ostoją o randze międzynarodowej. Park ma również za zadanie zabezpieczyć populacje rzadkich i chronionych gatunków flory i fauny, takich jak bóbr europejski, wydra, łosć czy 70 gatunków motyli dziennych, oraz bogatą florę obejmującą około 1070 gatunków roślin naczyniowych, w tym 57 gatunków prawnie chronionych. Do najważniejszych walorów kulturowych parku należy zespół pocysterski w Łądzie, wpisany na listę pomników historii, oraz pałac biskupów poznańskich w Ciężeniu z unikatową biblioteką masoników. Park krajobrazowy nie posiada ustanowionego planu ochrony.

Obszar Natura 2000 Dolina Środkowej Warty (PLB300002), znajdujący się w północnej części gminy Żerków, należy do obszaru specjalnej ochrony ptaków. Powołany został w celu ochrony gatunków: bocian biały, kropiatka, derkacz, kszyc, rycyk, kulik wielki, rybitwa białowąsa, rybitwa czarna, dudek, dzięcioł średni oraz podróżniczek. Obszar obejmujący środkowy bieg rzeki Warty uznawany jest za ostoję ptaków o randze ogólnosiwiatowej. Dolina na tym odcinku ma zmienną szerokość od 500 m do ok. 5 km. Zmienność biegu Warty ma również odbicie w różnorodnej roślinności obszaru. Wyróżniono tu kilkanaście cennych siedlisk, w tym przede wszystkim górskie i niżowe murawy bliźniczkowe, naturalne, eutroficzne zbiorniki wodne i starorzeczka, zmiennowilgotne łąki trzęślicowe i lasy łęgowe oraz nadrzeczne zarośla wierzbowe, murawy kserotermiczne i wydmy śródlądowe z murawami szczotlichowymi. Dno doliny zajmują ekstensywnie użytkowane łąki i pastwiska, a także grunty orne o znacznej powierzchni. Tereny między wałami porastają wilkliny nadrzeczne, jak również niewielkie zadrzewienia olchowe. W jego granicach występuje łącznie ponad 200 gatunków ptaków, z czego ponad połowa to gatunki łęgowe, a 42 wymienione są w załączniku I Dyrektywy Ptasiej. Największa koncentracja ptactwa przypada na czas wędrówek – liczba gęgaw i gęsi zbożowych oraz białoczelnych wynosi wówczas na terenie ostoi kilkanaście tysięcy osobników, a kaczek do 20 tysięcy. Spośród notowanych tu ssaków na uwagę zasługują coraz częściej pojawiające się bobry i wydry. Świat płazów reprezentują kumak nizinny i traszka grzebieniasta, z ryb występują koza, różanka i piskorz, a z owadów kozioróg dobosz. Dla całości obszaru Natura 2000 największymi zagrożeniami są: zbiornik zaporowy w Jeziorsku, który zmienił reżim hydrologiczny rzeki oraz zanieczyszczenia wód pochodzenia rolniczego, przemysłowego i komunalnego. Obszar posiada plan zadań ochronnych ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 22 lutego 2022 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Środkowej Warty PLB300002.

Tabela 11. Istniejące i potencjalne zagrożenia obejmujące obszar Natura 2000 Dolina Środkowej Warty (PLB300002)

Lp.	Przedmiot ochrony	Opis zagrożenia
1.	gęgawa	Istniejące • Modyfikowanie funkcjonowania wód • Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie • Eutrofizacja • Wypełnianie rowów, tam, stawów, sadzawek, bagien lub torfianek • Drapieżnictwo • Antagonizm ze zwierzętami Potencjalne • Regulowanie koryt rzecznych • Pobór wód powierzchniowych przez kamieniołomy/ kopalnie odkrywkowe • Sporty i różne formy czynnego wypoczynku, rekreacji, uprawiane w plenerze
2.	gęgawa żuraw	Istniejące • Modyfikowanie funkcjonowania wód • Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie • Wypełnianie rowów, tam, stawów, sadzawek, bagien lub torfianek Potencjalne • Regulowanie koryt rzecznych • Pobór wód powierzchniowych przez kamieniołomy/ kopalnie odkrywkowe

Lp.	Przedmiot ochrony	Opis zagrożenia
		• Sporty i różne formy czynnego wypoczynku, rekreacji, uprawiane w plenerze • Produkcja energii wiatrowej
3.	cyranka płaskonos krakwa cyraneczka	Istniejące • Modyfikowanie funkcjonowania wód • Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie • Eutrofizacja • Wypełnianie rowów, tam, stawów, sadzawek, bagien lub torfianek • Drapieżnictwo • Zmiana sposobów uprawy • Zaniechanie/ brak koszenia • Hodowla zwierząt • Intensywne koszenie • Zalewanie • Drapieżnictwo • Antagonizm ze zwierzętami Potencjalne • Regulowanie koryt rzecznych • Zmiana sposobu uprawy • Wypalanie • Pobór wód powierzchniowych przez kamieniołomy/ kopalnie odkrywkowe • Sporty i różne formy czynnego wypoczynku, rekreacji, uprawiane w plenerze
4.	derkacz kropiatka	Istniejące • Modyfikowanie funkcjonowania wód • Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie • Wypełnianie rowów, tam, stawów, sadzawek, bagien lub torfianek • Zmiana sposobu uprawy • Zaniechanie/ brak koszenia • Hodowla zwierząt • Intensywne koszenie • Zalewanie • Drapieżnictwo • Antagonizm ze zwierzętami Potencjalne • Zmiana sposobu uprawy • Wypalanie
5.	żuraw	Istniejące • Modyfikowanie funkcjonowania wód • Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie • Eutrofizacja • Drapieżnictwo • Antagonizm ze zwierzętami Potencjalne • Pobór wód powierzchniowych przez kamieniołomy/ kopalnie odkrywkowe • Sporty i różne formy czynnego wypoczynku, rekreacji, uprawiane w plenerze
6.	sieweczka obrożna rybitwa białoczelna	Istniejące • Modyfikowanie funkcjonowania wód • Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie • Zmiana sposobu uprawy • Hodowla zwierząt • Intensywne koszenie • Zalewanie • Drapieżnictwo • Antagonizm ze zwierzętami Potencjalne • Regulowanie koryt rzecznych • Wypalanie

Lp.	Przedmiot ochrony	Opis zagrożenia
		- Pobór wód powierzchniowych przez kamieniołomy/ kopalnie odkrywkowe - Sporty i różne formy czynnego wypoczynku, rekreacji, uprawiane w plenerze
7.	kulik wielki rycyk krwawodziób kszyk błotniak łąkowy	Istniejące - Modyfikowanie funkcjonowania wód - Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie - Eutrofizacja - Wypełnianie rowów, tam, stawów, sadzawek, bagien lub torfianek - Zmiana sposobu uprawy - Zaniechanie/ brak koszenia - Hodowla zwierząt - Intensywne koszenie - Zalewanie - Drapieżnictwo - Antagonizm ze zwierzętami Potencjalne - Regulowanie koryt rzecznych - Wypalanie - Pobór wód powierzchniowych przez kamieniołomy/ kopalnie odkrywkowe - Sporty i różne formy czynnego wypoczynku, rekreacji, uprawiane w plenerze
8.	rybitwa białowąsa rybitwa czarna	Istniejące - Modyfikowanie funkcjonowania wód - Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie - Eutrofizacja - Wypełnianie rowów, tam, stawów, sadzawek, bagien lub torfianek - Zmiana sposobu uprawy - Zaniechanie/ brak koszenia - Hodowla zwierząt - Intensywne koszenie - Zalewanie - Drapieżnictwo - Antagonizm ze zwierzętami Potencjalne - Regulowanie koryt rzecznych - Wypalanie - Pobór wód powierzchniowych przez kamieniołomy/ kopalnie odkrywkowe - Sporty i różne formy czynnego wypoczynku, rekreacji, uprawiane w plenerze
9.	bocian biały	Istniejące - Modyfikowanie funkcjonowania wód - Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie - Eutrofizacja - Wypełnianie rowów, tam, stawów, sadzawek, bagien lub torfianek Potencjalne - Pobór wód powierzchniowych przez kamieniołomy/ kopalnie odkrywkowe - Produkcja energii wiatrowej - Inne rodzaje praktyk rolniczych - Odpadki i odpady stałe
10.	bąk bączek błotniak stawowy podróżniczek	Istniejące - Modyfikowanie funkcjonowania wód - Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie - Eutrofizacja - Wypełnianie rowów, tam, stawów, sadzawek, bagien lub torfianek Potencjalne - Regulowanie koryt rzecznych

Lp.	Przedmiot ochrony	Opis zagrożenia
		- Pobór wód powierzchniowych przez kamieniołomy/ kopalnie odkrywkowe - Sporty i różne formy czynnego wypoczynku, rekreacji, uprawiane w plenerze
11.	czapla siwa	Istniejące Brak zagrożeń i nacisków Potencjalne Inna ingerencja i zakłócenia powodowane przez działalność człowieka
12.	dudek	Istniejące: Zmniejszanie lub utrata określonych cech środowiska Potencjalne Brak zagrożeń i nacisków
13.	zimirdek	Istniejące: - Modyfikowanie funkcjonowania wód - Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie - Inne zmiany ekosystemu Potencjalne - Sporty i różne formy czynnego wypoczynku, rekreacji, uprawiane w plenerze - Pobór wód powierzchniowych przez kamieniołomy/ kopalnie odkrywkowe
14.	dzięcioł średni	Istniejące Modyfikowanie funkcjonowania wód Potencjalne - Zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska - Zbiorniki wodne - Pobór wód powierzchniowych przez kamieniołomy/ kopalnie odkrywkowe

Źródło: Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 22 lutego 2022 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Środkowej Warty PLB300002

Tabela 12. Cele działań ochronnych obszaru Natura 2000 Dolina Środkowej Warty (PLB300002)

Lp.	Przedmiot ochrony	Opis zagrożenia
1.	gęgawa	Utrzymanie populacji gatunku na poziomie 250 par Zachowanie siedlisk gatunku w niepogorszonej formie poprzez: - Zachowanie mozaiki siedlisk łąkowo-szuwarowych i starorzeczy - Utrzymanie właściwego stanu użytkowania w obrębie trwałych użytków zielonych położonych w całym obszarze Natura 2000 - Utrzymanie lub poprawę uwilgotnienia siedlisk - Zmniejszenie presji drapieżniczej
2.	cyraneczka	Utrzymanie populacji gatunku na poziomie 10 par Zachowanie siedlisk gatunku w niepogorszonej formie poprzez: - Zachowanie mozaiki siedlisk łąkowo-szuwarowych i starorzeczy - Utrzymanie właściwego stanu użytkowania w obrębie trwałych użytków zielonych położonych w całym obszarze Natura 2000 - Utrzymanie lub poprawę uwilgotnienia siedlisk - Zmniejszenie presji drapieżniczej
3.	kropiatka	Utrzymanie populacji gatunku na poziomie 38 par Zachowanie siedlisk gatunku w niepogorszonej formie poprzez: - Zachowanie mozaiki siedlisk łąkowo-szuwarowych i starorzeczy - Utrzymanie właściwego stanu użytkowania w obrębie trwałych użytków zielonych położonych w całym obszarze Natura 2000 - Utrzymanie lub poprawę uwilgotnienia siedlisk - Zmniejszenie presji drapieżniczej
4.	żuraw	Utrzymanie populacji gatunku na poziomie 40 par Zachowanie siedlisk gatunku w niepogorszonej formie poprzez: - Zachowanie mozaiki siedlisk łąkowo-szuwarowych i starorzeczy - Utrzymanie właściwego stanu użytkowania w obrębie trwałych użytków zielonych położonych w całym obszarze Natura 2000 - Utrzymanie lub poprawę uwilgotnienia siedlisk - Zmniejszenie presji drapieżniczej

Lp.	Przedmiot ochrony	Opis zagrożenia
5.	bocian biały	Utrzymanie populacji gatunku na poziomie 210 par Zachowanie siedlisk gatunku w nie pogorszonym stanie poprzez: a) Zachowanie mozaiki siedlisk łąkowo-szuwarowych i starorzeczy b) Utrzymanie właściwego stanu użytkowania w obrębie trwałych użytków zielonych położonych w całym obszarze Natura 2000 c) Utrzymanie lub poprawę uwilgotnienia siedlisk
6.	czapla siwa	Utrzymanie populacji gatunku na poziomie 34 par w kolonii lęgowej w miejscowości Czeszewo Zachowanie siedlisk gatunku w nie pogorszonym stanie poprzez: a) Utrzymanie drzewostanu gniazdowego kolonii lęgowej w miejscowości Czeszewo b) Zachowanie mozaiki siedlisk łąkowo-szuwarowych i starorzeczy c) Utrzymanie właściwego stanu użytkowania w obrębie trwałych użytków zielonych położonych w całym obszarze Natura 2000
7.	dudek	Utrzymanie populacji gatunku na poziomie 100 par Zachowanie siedlisk gatunku w nie pogorszonym stanie poprzez: a) Zachowanie mozaiki siedlisk łąkowo-szuwarowych i starorzeczy b) Zachowanie starych dziuplastych drzew w krajobrazie rolniczym c) Utrzymanie właściwego stanu użytkowania w obrębie trwałych użytków zielonych położonych w całym obszarze Natura 2000 d) Utrzymanie lub poprawę uwilgotnienia siedlisk
8.	derkacz	Utrzymanie populacji gatunku na poziomie 80 odżywiających się samców Poprawa niezadowolającego stanu siedliska gatunku poprzez: a) Zachowanie mozaiki siedlisk łąkowo-szuwarowych i starorzeczy b) Utrzymanie właściwego stanu użytkowania w obrębie trwałych użytków zielonych położonych w całym obszarze Natura 2000 c) Zwiększenie uwilgotnienia siedlisk d) Zmniejszenie presji drapieżniczej
9.	bąk	Utrzymanie populacji gatunku na poziomie 20 odżywiających się samców Poprawa niezadowolającego stanu siedliska gatunku poprzez: a) Zachowanie mozaiki siedlisk łąkowo-szuwarowych i starorzeczy b) Utrzymanie właściwego stanu użytkowania w obrębie trwałych użytków zielonych położonych w całym obszarze Natura 2000 c) Zwiększenie uwilgotnienia siedlisk d) Zmniejszenie presji drapieżniczej
10.	bączek	Utrzymanie populacji gatunku na poziomie 4 odżywiających się samców Poprawa niezadowolającego stanu siedliska gatunku poprzez: a) Zachowanie mozaiki siedlisk łąkowo-szuwarowych i starorzeczy b) Utrzymanie właściwego stanu użytkowania w obrębie trwałych użytków zielonych położonych w całym obszarze Natura 2000 c) Utrzymanie lub poprawę uwilgotnienia siedlisk
11.	błotniak stawowy	Utrzymanie populacji gatunku na poziomie 30 par Poprawa niezadowolającego stanu siedliska gatunku poprzez: a) Zachowanie mozaiki siedlisk łąkowo-szuwarowych i starorzeczy b) Utrzymanie właściwego stanu użytkowania w obrębie trwałych użytków zielonych położonych w całym obszarze Natura 2000 c) Zwiększenie uwilgotnienia siedlisk
12.	zimorodek	Utrzymanie populacji gatunku na poziomie 38 par Utrzymanie obecnego niezadowolającego stanu ochrony, poprzez zachowanie siedlisk gatunków w nie pogorszonym stanie, na całym odcinku rzeki Warty położonym w granicach obszaru Natura 2000
13.	cyranka	Utrzymanie populacji gatunku na poziomie 30 par Poprawa złego stanu siedliska gatunku poprzez: a) Zachowanie mozaiki siedlisk łąkowo-szuwarowych i starorzeczy b) Utrzymanie właściwego stanu użytkowania w obrębie trwałych użytków zielonych położonych w całym obszarze Natura 2000 c) Zwiększenie uwilgotnienia siedlisk d) Zmniejszenie presji drapieżniczej
14.	płatkonos	Utrzymanie populacji gatunku na poziomie 10 par Poprawa złego stanu siedliska gatunku poprzez: a) Zachowanie mozaiki siedlisk łąkowo-szuwarowych i starorzeczy

Lp.	Przedmiot ochrony	Opis zagrożenia
		b) Utrzymanie właściwego stanu użytkowania w obrębie trwałych użytków zielonych położonych w całym obszarze Natura 2000 c) Zwiększenie uwilgotnienia siedlisk d) Zmniejszenie presji drapieżniczej
15.	krakwa	Utrzymanie populacji gatunku na poziomie 30 par Poprawa złego stanu siedliska gatunku poprzez: a) Zachowanie mozaiki siedlisk łąkowo-szuwarowych i starorzeczy b) Utrzymanie właściwego stanu użytkowania w obrębie trwałych użytków zielonych położonych w całym obszarze Natura 2000 c) Zwiększenie uwilgotnienia siedlisk d) Zmniejszenie presji drapieżniczej
16.	rycyk	Utrzymanie populacji gatunku na poziomie 11 par Poprawa złego stanu siedliska gatunku poprzez: a) Zachowanie mozaiki siedlisk łąkowo-szuwarowych i starorzeczy b) Utrzymanie właściwego stanu użytkowania w obrębie trwałych użytków zielonych położonych w całym obszarze Natura 2000 c) Zwiększenie uwilgotnienia siedlisk d) Zmniejszenie presji drapieżniczej
17.	krwawodziób	Utrzymanie populacji gatunku na poziomie 40 par Poprawa złego stanu siedliska gatunku poprzez: a) Zachowanie mozaiki siedlisk łąkowo-szuwarowych i starorzeczy b) Utrzymanie właściwego stanu użytkowania w obrębie trwałych użytków zielonych położonych w całym obszarze Natura 2000 c) Zwiększenie uwilgotnienia siedlisk d) Zmniejszenie presji drapieżniczej
18.	kszyk	Utrzymanie populacji gatunku na poziomie 70 par Poprawa złego stanu siedliska gatunku poprzez: a) Zachowanie mozaiki siedlisk łąkowo-szuwarowych i starorzeczy b) Utrzymanie właściwego stanu użytkowania w obrębie trwałych użytków zielonych położonych w całym obszarze Natura 2000 c) Zwiększenie uwilgotnienia siedlisk d) Zmniejszenie presji drapieżniczej
19.	blotniak łąkowy	Utrzymanie populacji gatunku na poziomie 2 par Poprawa złego stanu siedliska gatunku poprzez: a) Zachowanie mozaiki siedlisk łąkowo-szuwarowych i starorzeczy b) Utrzymanie właściwego stanu użytkowania w obrębie trwałych użytków zielonych położonych w całym obszarze Natura 2000 c) Zwiększenie uwilgotnienia siedlisk d) Zmniejszenie presji drapieżniczej
20.	sieweczka obroźna	Utrzymanie populacji gatunku na poziomie 3 par Zapobiegnięcie utracie siedlisk łęgowych poprzez: a) Zachowanie w całej strefie nurtowej rzeki istniejących łąch i brzegów piaszczystych, za wyjątkiem utrzymania szlaku żeglugowego b) Zachowanie na całym obszarze mulistych brzegów oraz okresowo wysychających zbiorników wodnych i innych terenów zabagnionych, powstających w wyniku zalewów rzecznych
21.	rybitwa białoczelna	Utrzymanie populacji gatunku na poziomie 10 par Zapobiegnięcie utracie siedlisk łęgowych poprzez zachowanie w całej strefie nurtowej rzeki istniejących łąch i brzegów piaszczystych, za wyjątkiem utrzymania szlaku żeglugowego
22.	kulik wielki	Czynna ochrona łęgów kulika wielkiego w celu utrzymania populacji gatunku na poziomie 6 par Poprawa złego stanu siedliska gatunku poprzez: a) Zachowanie mozaiki siedlisk łąkowo-szuwarowych i starorzeczy b) Utrzymanie właściwego stanu użytkowania w obrębie trwałych użytków zielonych położonych w całym obszarze Natura 2000 c) Zwiększenie uwilgotnienia siedlisk d) Zmniejszenie presji drapieżniczej
23.	rybitwa białowąsa	Czynna ochrona łęgów rybitwy białowąsowej w celu utrzymania populacji gatunku na poziomie 25 par Poprawa złego stanu siedliska gatunku poprzez: a) Zachowanie mozaiki siedlisk łąkowo-szuwarowych i starorzeczy

Lp.	Przedmiot ochrony	Opis zagrożenia
		b) Utrzymanie właściwego stanu użytkowania w obrębie trwałych użytków zielonych położonych w całym obszarze Natura 2000 c) Zwiększenie uwilgotnienia siedlisk d) Zmniejszenie presji drapieżniczej
24.	rybitwa czarna	Czynna ochrona lęgów rybitwy czarnej w celu utrzymania populacji gatunku na poziomie 100 par Poprawa złego stanu siedliska gatunku poprzez: a) Zachowanie mozaiki siedlisk łąkowo-szuwarowych i starorzeczy b) Utrzymanie właściwego stanu użytkowania w obrębie trwałych użytków zielonych położonych w całym obszarze Natura 2000 c) Zwiększenie uwilgotnienia siedlisk d) Zmniejszenie presji drapieżniczej
25.	gęgawa	Utrzymanie populacji gatunku na poziomie 500 osobników. Utrzymanie stanu wiedzy o znaczeniu obszaru dla migrującej populacji gatunku oraz jakości siedlisk gatunku
26.	żuraw	Uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie weryfikacji znaczenia obszaru dla populacji gatunku oraz jakości siedlisk gatunku
27.	dzięcioł średni	Uzupełnienie stanu wiedzy o gatunku poza obszarem zwartego występowania oraz jakości siedliska gatunku
28.	podróżniczek	Utrzymanie populacji gatunku na poziomie 13 par. Uzupełnienie stanu wiedzy o populacji gatunku w obszarze

Źródło: Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 22 lutego 2022 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Środkowej Warty PLB300002

Obszar Natura 2000 Ostoja Nadwarciańska (PLH300009), zlokalizowany jest w północno-wschodniej części gminy Żerków. Jest to specjalny obszar ochrony siedlisk. Ważny dla obszaru jest stosunkowo niski poziom antropogenicznego przekształcenia. Szata roślinna jest głównie półnaturalna i naturalna. W zagłębieniach bezodpływowych w obrębie terasy wydymowej występują torfowiska przejściowe. Na terenie obszaru dominuje ekstensywna gospodarka łąkowo-pastwiskowa (m.in. tradycyjny na tych terenach wypas gęsi) z udziałem leśnictwa. Pola uprawne koncentrują się w miejscach wyniesionych oraz na krawędzi doliny. Niektóre fragmenty terenu, zwłaszcza w pasie przy korytowym Warty, podlegają praktycznie jedynie procesom fluwialnym kształtującym roślinność naturalną. Na terenie ostoi znajdują się także śródlądowe łąki halofilne, cechujące się bardzo dobrym stanem zachowania, z bogatymi populacjami ginących gatunków słonorośli (np. *Triglochin maritimum*) oraz krytycznie zagrożonego w Polsce storczyka błotnego *Orchis palustris*. Do głównych zagrożeń na terenie ostoi należą: zanieczyszczenie powietrza, zanieczyszczenia wód powierzchniowych, zła gospodarka wodna, nielegalne wycinanie roślin, leśne wysypiska śmieci, rozwój infrastruktury i mieszkalnictwa, kłusownictwo, nieprawidłowa gospodarka leśna oraz zmiany użytkowania gruntów. Obszar posiada plan zadań ochronnych ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 14 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Nadwarciańska PLH300009, zmieniony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 19 listopada 2014 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Nadwarciańska PLH300009.

Tabela 13. Istniejące i potencjalne zagrożenia obejmujące obszar Natura 2000 Ostoja Nadwarciańska (PLH300009)

Lp.	Przedmiot ochrony	Opis zagrożenia	Cele działań ochronnych
1.	1340 Śródlądowe słone łąki, pastwiska i szuwary	Istniejące: melioracje osuszające Potencjalne: zaprzestanie koszenia	Utrzymanie obecnego użytkowania rolniczego
2.	2330 Wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi	Istniejące: obce gatunki inwazyjne, sukcesja naturalna, eksploatacja piasku, nielegalne wysypiska śmieci, silna antropogeniczna fragmentacja siedliska, niszczenie roślinności przez pojazdy Potencjalne: nie zidentyfikowano	Poprawa stanu ochrony siedliska poprzez ograniczenie sukcesji i ekspansji obcych gatunków roślin oraz zabezpieczenie siedliska przed zniszczeniem
3.	3150 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z Nymphaeion, Potamion	Istniejące: utrata kontaktu części starorzeczy z wodami rzecznyymi Potencjalne: wędkarstwo, obce gatunki inwazyjne, zanieczyszczenie wód powierzchniowych	Utrzymanie obecnego stanu ochrony siedliska
4.	3270 Zalewane muliste brzegi rzek z roślinnością Chenopodion rubri p. p. i Bidention p. p.	Istniejące: brak informacji Potencjalne: brak informacji	Uzupełnienie stanu wiedzy o siedlisku, identyfikacja zagrożeń, ocena stanu ochrony oraz propozycja działań ochronnych
5.	4030 Suche wrzosowiska	Istniejące: brak wypasu, obciążenie poziomu wód gruntowych powodujące przesuszenie płatów siedliska Potencjalne: sukcesja naturalna	Poprawa stanu ochrony siedliska poprzez ograniczenie sukcesji
6.	6120 Ciepłolubne śródlądowe murawy napiaskowe	Istniejące: obce gatunki inwazyjne, zarastanie płatów siedliska ekspansywnymi gatunkami rodzimymi, sukcesja naturalna, brak koszenia, nielegalne wysypiska śmieci, fragmentacja siedliska Potencjalne: eksploatacja piasku	Poprawa stanu ochrony siedliska poprzez ograniczenie sukcesji
7.	6230 Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe	Istniejące: brak wypasu, sukcesja naturalna, zmiana sposobu użytkowania Potencjalne: Zalesianie	Poprawa stanu ochrony siedliska poprzez odpowiednie użytkowanie rolnicze
8.	6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe	Istniejące: zaprzestanie koszenia, intensyfikacja użytkowania rolniczego, melioracje osuszające Potencjalne: nie zidentyfikowano	Poprawa stanu ochrony siedliska poprzez odpowiednie użytkowanie rolnicze
9.	6430 Ziołorośla górskie	Istniejące: nie zidentyfikowano Potencjalne: wycinanie drzew w lasach łęgowych i zadrzewieniach, obce gatunki inwazyjne	Utrzymanie obecnego stanu ochrony siedliska
10.	6440 łąki selernicowe	Istniejące: intensyfikacja użytkowania rolniczego, brak zalewów rzecznych Potencjalne: nie zidentyfikowano	Poprawa stanu ochrony siedliska poprzez odpowiednie użytkowanie rolnicze
11.	6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie	Istniejące: intensyfikacja użytkowania rolniczego Potencjalne: zaprzestanie koszenia, zmiana łąk na grunty orne, zalesianie	Poprawa stanu ochrony siedliska poprzez odpowiednie użytkowanie rolnicze
12.	7210 Torfowiska nakredowe	Istniejące: ekspansja trzciny, niski poziom wody w zbiorniku powodujący przesuszenie płatów siedliska Potencjalne: nie zidentyfikowano	Nie określono w związku z trwającą procedurą usunięcie siedliska z listy przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000
13.	7230 Górskie i niżowe torfowiska nasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	Istniejące: intensyfikacja użytkowania rolniczego Potencjalne: melioracje osuszające, zaprzestanie koszenia	Poprawa stanu ochrony siedliska poprzez odpowiednie użytkowanie rolnicze
14.	91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe,	Istniejące: brak zalewów rzecznych, obce gatunki inwazyjne, gatunki obce geograficznie w drzewostanie, fragmentacja siedliska	

Lp.	Przedmiot ochrony	Opis zagrożenia	Cele działań ochronnych
	olszowe i jesionowe	Potencjalne: wycinanie drzew w obrębie płatów siedliska, melioracje osuszające	Poprawa stanu ochrony siedliska poprzez zmianę struktury gatunkowej drzewostanu. Uzupełnienie stanu wiedzy o występowaniu siedliska w obszarze Natura 2000
15.	91F0 Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe	Istniejące: fragmentacja siedliska, gatunki obce geograficznie w drzewostanie, brak zalewów rzecznych, wydeptywanie Potencjalne: wycinka lasu	Poprawa stanu ochrony siedliska poprzez zmianę struktury gatunkowej drzewostanu
16.	1617 Starodub łąkowy	Istniejące: melioracje osuszające, zaprzestanie koszenia łąk Potencjalne: nie zidentyfikowano	Utrzymanie obecnego stanu ochrony gatunku poprzez odpowiednie użytkowanie łąk
17.	1324 Nocek duży	Istniejące: brak informacji Potencjalne: brak informacji	Nie określono w związku z trwającą procedurą usunięcie siedliska z listy przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000
18.	1337 Bóbr europejski	Istniejące: nie zidentyfikowano Potencjalne: nie zidentyfikowano	Utrzymanie właściwego stanu ochrony gatunku
19.	1355 Wydra	Istniejące: nie zidentyfikowano Potencjalne: nie zidentyfikowano	Rozpoznanie rozmieszczenia i liczebności gatunku w obszarze Natura 2000, identyfikacja zagrożeń, ocena stanu ochrony oraz propozycja działań ochronnych
20.	1188 Kumak nizinny	Istniejące: brak informacji Potencjalne: brak informacji	
21.	1166 Traszka	Istniejące: brak informacji Potencjalne: brak informacji	
22.	1134 Różanka	Istniejące: eutrofizacja naturalna Potencjalne: zanieczyszczenie wód powierzchniowych, regulacja koryt rzecznych, wędkarstwo	
23.	1145 Piskorz	Istniejące: eutrofizacja naturalna Potencjalne: zanieczyszczenie wód powierzchniowych, regulacja koryt rzecznych, wędkarstwo	
24.	1149 Koza	Istniejące: eutrofizacja naturalna Potencjalne: zanieczyszczenie wód powierzchniowych, regulacja koryt rzecznych	
25.	1037 Trzepla zielona	Istniejące: brak informacji Potencjalne: brak informacji	

Źródło: Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 14 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Nadwarciańska PLH300009.

Obszar Natura 2000 Lasy Żerkowsko-Czeszewskie (PLH300053) znajduje się w północno-zachodniej części gminy Żerków. Jest to specjalny obszar ochrony siedlisk. Ostoja obejmuje fragment doliny zalewowej Warty i dolnego odcinka Lutyni, płynących w Pradolinie Warszawsko-Berlińskiej oraz sąsiadujące z nim od północy obszary moreny dennej. Tereny zalewowe Warty i Lutyni ograniczone są obecnie do strefy położonej pomiędzy wałami przeciwpowodziowymi. Krajobraz zdominowany jest przez rozległe połacie lasów łęgowych oraz grądów. Typowe dla dużych dolin rzecznych łęgi wierzbowe *Salicetum albo-fragilis* należą do bardzo rzadkich; stosunkowo częste są natomiast płaty wiklin nadrzecznych *Salicetum triandro-viminalis*. W dolinach mniejszych cieków wodnych dość często spotyka się płaty olsów porzeczkowych *Ribo nigri-Alnetum* oraz dobrze wykształcone fitocenozy łęgów jesionowo-olszowych *Fraxino-Alnetum*. Najcenniejsze płaty łęgów jesionowo-wiązowych oraz grądów chronione są w rezerwacie "Czeszewski Las". Tereny leśne poprzęplatane są licznymi płatami łąk i pastwisk różnych typów. Uwagę zwracają też liczne i stosunkowo rozległe starorzecza z dobrze zachowaną roślinnością z klas *Lemnetea minoris* i *Potametea*. Cały obszar cechuje się harmonijnie zachowanym kompleksem ekosystemów typowych dla ekstensywnie użytkowanej doliny rzecznej. Łącznie na

terenie ostoi zidentyfikowano 11 typów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG, pokrywających 38% powierzchni ostoi. Występuje tu też 12 gatunków zwierząt z załącznika II tej dyrektywy. Wśród owadów na szczególną uwagę zasługują populacje tak rzadkich gatunków jak: *Stenocorus meridianus*, *Saperda punctata* (jedyne znane stanowisko w Wielkopolsce) czy *Anoplodera sexguttata* oraz gatunku chronionego *Dorcus parallelipedus*. Ważna ostoja *Osmoderma eremita* i *Cerambyx cerdo*. Populacja trzepli zielonej *Ophiogomphus cecilia*, stanowiąca fragment ciągłej populacji warciańskiej, zasiedla licznie cały odcinek Warty w obrębie obszaru. Towarzyszy jej również rozpowszechniona, choć nieco mniej liczna, wielkorzeczna gadziogłówka żółtonoga *Gomphus flavipes* (z IV Załącznika Dyrektywy Siedliskowej). Obiekt stanowi cenna ostoję florystyczną. Stwierdzono tu występowanie 7 gatunków z Polskiej Czerwonej Listy roślin oraz 34 gatunki uznawane za rzadkie i zagrożone w Wielkopolsce. Bogate populacje tworzą także liczne gatunki chronione na mocy polskiego prawa. Najpoważniejszym zagrożeniem występującym na omawianym obszarze jest postępujące odwodnienie, związane m.in. z funkcjonowaniem zbiornika Jeziorsko. Proces ten jest szczególnie nasilony na obszarach położonych poza zasięgiem wylewów Warty i Lutyni, choć wyraźnie zaznacza się także w lepiej nawodnionej strefie pomiędzy wałami przeciwpowodziowymi.

Obszar chronionego krajobrazu Szwajcaria Żerkowska zajmuje znaczną część gminy Żerków. Utworzony został w 1989 roku, wynosząc się ponad przyległą do niego od północy doliną Warty, a od wschodu i południa doliną Lutyni. Kilkudziesięciometrowe wysokości względne, silne nachylenie krawędzi, rozciągła erozyjne i parowy stwarzają krajobrazowa wydatną rzeźbę. Istotną rolę krajobrazową odgrywają także tereny leśne rozmieszczone na wzgórzach i ich stokach. Celem utworzenia obszaru było zabezpieczenie przed zniszczeniem lub degradacją walorów przyrodniczych okolic Żerkowa charakteryzujących się bardzo urozmaiconą rzeźbą terenu, bogatą szatą roślinną i występowaniem rzadkich gatunków zwierząt.

Pyzdrowski obszar chronionego krajobrazu swoim zasięgiem obejmuje nieznaczną część gminy (ok. 20 ha). Charakteryzuje się bardzo urozmaiconym krajobrazem z mozaiką lasów, łąk, torfowisk i pól uprawnych. Urozmaicenie krajobrazu stwarza przeplatanie się lasów, łąk i torfowisk oraz pól uprawnych. O wartości przyrodniczej tego obszaru w dużej mierze stanowią ptaki, szczególnie wodnoblotne. Miejsca lęgowe mają tu m.in. perkozek, bąk, gęgawa, cyranka, płaskonos, kropiatka, derkacz, kszczyk, krwawodziób, rycyk i rybitwa czarna.

Pomniki przyrody. Na obszarze opracowania znajduje się 46 pomników przyrody. Są to zarówno twory jedno- jak i wieloobektowe. W znacznej części reprezentowane są przez dęby szypułkowe. Pozostałe drzewa będące pomnikami przyrody są m.in. lipa drobnolistna, wiąz szypułkowy, buk pospolity, klon zwyczajny i inne. Znaczna ilość pomników przyrody jest chora bądź uszkodzona.

2.11 Zabytki i obiekty o wartościach kulturowych

Pośród obiektów stanowiących dziedzictwo kulturowe w obszarze gminy Żerków wyróżnić można:

- a) obiekty i obszary wpisane do rejestru zabytków Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków,
- b) obiekty i obszary wpisane do Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków oraz Gminnej Ewidencji Zabytków,
- c) nieruchome zabytki archeologiczne.

Na terenie gminy Żerków:

- nie występują obszary pomników zagłady i ich strefy ochronne,
- nie wyznacza się stref ochrony konserwatorskiej,
- nie ma obiektów uznanych za pomnik historii,
- nie ma również obiektów wpisanych na Listę Skarbów Dziedzictwa.

Gmina Żerków posiadał do 2025 r. program opieki nad zabytkami na podstawie art. 87 ust. 3 ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. 2024 poz. 1292). Dąży do opracowania aktualnej wersji ww. dokumentu, który będzie miał charakter uzupełniający w stosunku do innych obowiązujących aktów planowania gminnego.

2.11.1 Obszary i obiekty wpisane do rejestru zabytków Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków

Na obszarze gminy Żerków znajduje się 40 obiektów wpisanych do rejestru zabytków.

Tabela 14. Obszary i obiekty wpisane do rejestru zabytków województwa wielkopolskiego

Lp.	NAZWA	WYKAZ DOKUMENTÓW	DATA WPISU	MIJSCOWOŚĆ
1.	historyczny układ miasta	664/A z 1993-03-15	15.03.1993	Żerków
2.	kościół ewangelicki	83/Wlkp/A z 2002-02-22, brak numeru z 2002-03-11	22.02.2002	Żerków
3.	dom	996/A z 1970-03-11	11.03.1970	Żerków
4.	dom	997/A z 1970-03-11	11.03.1970	Żerków
5.	kościół parafialny pw. św. Stanisława Biskupa	619/A z 1991-03-16	16.03.1991	Żerków
6.	stajnia	992/A z 1970-03-07, brak numeru z 2013-09-07, brak numeru z 2018-05-25	07.03.1970	Żerków
7.	pocztą	992/A z 1970-03-07	07.03.1970	Żerków
8.	stróżówka	991/A z 1970-03-07	07.03.1970	Żerków
9.	dom	1210/A z 1970-09-02	02.09.1970	Żerków
10.	dom	993/A z 1970-03-07	07.03.1970	Żerków
11.	dom	994/A z 1970-03-11	11.03.1970	Żerków
12.	dom	995/A z 1970-03-07	07.03.1970	Żerków
13.	kaplica cmentarna pw. Świętego Krzyża	990/A z 1970-03-07	07.03.1970	Żerków
14.	brama pałacowa	27/A z 1964-12-09	09.12.1964	Żerków
15.	kościół parafialny pw. św. Jana Chrzyciela	Kl.-IV-93/103/53 z 1953-12-31	31.12.1953	Brzostków
16.	spichlerz	738/A z 1969-09-13, 406/Wlkp/A z 2006-08-21	13.09.1969	Brzostków
17.	dwór	567 z 1954-05-12, 406/Wlkp/A z 2006-08-21	12.05.1954	Brzostków
18.	otoczenie	406/Wlkp/A z 2006-08-21	21.08.2006	Brzostków
19.	park dworski, krajobrazowy	406/Wlkp/A z 2006-08-21	21.08.2006	Brzostków
20.	zespół dworski	518/A z 1990-06-22, 959/Wlkp/A z 2015-05-06	22.06.1990	Komorze Przybysławskie
21.	dwór	518/A z 1990-06-22, 959/Wlkp/A z 2015-05-06	22.06.1990	Komorze Przybysławskie
22.	szklarnia	518/A z 1990-06-22, 959/Wlkp/A z 2015-05-06	22.06.1990	Komorze Przybysławskie
23.	ogrodzenie	518/A z 1990-06-22, 959/Wlkp/A z 2015-05-06	22.06.1990	Komorze Przybysławskie
24.	park krajobrazowy	518/A z 1990-06-22, 959/Wlkp/A z 2015-05-06	22.06.1990	Komorze Przybysławskie
25.	kościół parafialny pw. Wszystkich Świętych	453/A z 1985-07-16	16.07.1985	Kretków

Lp.	NAZWA	WYKAZ DOKUMENTÓW	DATA WPISU	MIEJSCOWOŚĆ
26.	kościół filialny pw. Narodzenia Najświętszej Marii Panny	Kl.IV-73/33/54 z 1954-05-25, 583/A z 1991-01-22	25.05.1954	Lgów
27.	dom	118/Wlkp/A z 2003-02-14	14.02.2003	Lubinia Mała
28.	dwór	479/A z 1985-09-23, 955/Wlkp/A z 2015-03-30	23.09.1985	Miniszew
29.	dwór	520/A z 1990-12-31, 939/Wlkp/A z 2014-09-30	31.12.1990	Przybysław
30.	owczarnia, obora, spichlerz	940/Wlkp/A z 2014-09-30	30.09.2014	Przybysław
31.	spichlerz	940/Wlkp/A z 2014-09-30	30.09.2014	Przybysław
32.	ogród	520/A z 1990-12-31, 939/Wlkp/A z 2014-09-30	31.12.1990	Przybysław
33.	podwórze folwarczne	940/Wlkp/A z 2014-09-30	30.09.2014	Przybysław
34.	ogrodzenie	520/A z 1990-12-31, 939/Wlkp/A z 2014-09-30	31.12.1990	Przybysław
35.	pałac	1391/A z 1973-02-24	24.02.1973	Raszewy
36.	park krajobrazowy	1391/A z 1973-02-24	24.02.1973	Raszewy
37.	pałac	25 z 1952-03-11	11.03.1952	Śmiełów
38.	spichlerz	64 z 1961-12-27	27.12.1961	Śmiełów
39.	stajnia, ob. obora	64 z 1961-12-27	27.12.1961	Śmiełów
40.	park krajobrazowy	599 z 1954-07-12	12.07.1954	Śmiełów

Źródło: Narodowy Instytut Dziedzictwa.

2.11.2 Obszary i obiekty wpisane do wojewódzkiej ewidencji zabytków

Na podstawie przepisów art. 22 ust. 2 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. 2024 poz. 1292) wojewódzki konserwator zabytków prowadzi wojewódzką ewidencję zabytków w formie kart ewidencyjnych zabytków znajdujących się na terenie województwa.

Na terenie gminy Żerków znajdują się 144 obiekty ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków.

2.11.3 Stanowiska archeologiczne

Na terenie gminy Żerków występuje 445 stanowisk archeologicznych, ujętych w wojewódzkiej ewidencji zabytków. Ponadto 7 stanowisk zostało ujętych w rejestrze zabytków archeologicznych i zlokalizowane są w miejscowościach: Gęczew, Lubinia Mała, Prusinów, Raszewy, Śmiełów i Żółków.

3 ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Projekt planu ogólnego gminy Żerków odnosi się do obszaru częściowo zurbanizowanego, gdzie dokonano szerokich przekształceń środowiska. do istniejących problemów ochrony środowiska w gminie Żerków należą przede wszystkim:

- presja urbanizacyjna,
- presja turystyczna na tereny cenne przyrodniczo,
- intensyfikacja rolnictwa, niosąca za sobą m.in. zanieczyszczenia wód i gleb,
- sezonowa emisja zanieczyszczeń z indywidualnych źródeł ogrzewania,
- wzrost natężenia ruchu pojazdów,
- pogorszenie klimatu akustycznego spowodowane narastającym ruchem komunikacyjnym,
- niedostateczny stopień rozwoju infrastruktury technicznej.

Należy zaznaczyć, iż skutki dla środowiska wywołane realizacją ustaleń analizowanego dokumentu nie spowodują pogłębienia wymienionych powyżej problemów, dodatkowo przyczyniając się do łagodzenia części z nich. Szczegółowy wpływ ustaleń analizowanego dokumentu opisano w dalszych rozdziałach.

4 OCENA POTENCJALNYCH ZMIAN STANU ŚRODOWISKA PRZY BRAKU REALIZACJI USTALEŃ PROJEKTU PLANU OGÓLNEGO

Nowelizacja ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. 2026 poz. 538) wprowadza nowy akt planowania przestrzennego – plany ogólne, które zastąpić mają dotychczasowe studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

Odstąpienie od uchwalenia analizowanego planu ogólnego gminy Żerków spowoduje, że nowa zabudowa będzie mogła być lokalizowana zgodnie z aktualnie obowiązującymi planami miejscowymi, z czym nie będą związane niekorzystne zmiany w środowisku. Dopóki gmina nie uchwali planu ogólnego, nie będzie mogła ona uchwalać nowych planów miejscowych, ani też wydawać nowych warunków zabudowy, zatem realnie będzie pozbawiona możliwości kształtowania polityki przestrzennej. Brak realizacji ustaleń planu ogólnego nie spowoduje likwidacji istniejącego zainwestowania gminy, może przyczynić się jedynie do jego nieprawidłowego i ograniczonego rozwoju, czego skutkiem może być chaos przestrzenny.

5 SKUTKI DLA ŚRODOWISKA, KTÓRE MOGĄ WYNIKAĆ Z USTALEŃ PROJEKTU PLANU OGÓLNEGO

Zadaniem analizowanego dokumentu jest zracjonalizowanie obszarów przeznaczonych pod zabudowę z uwzględnieniem bilansu terenów przy zapewnieniu zrównoważonego rozwoju gminy i harmonijnego zagospodarowania jej przestrzeni.

Plan ogólny gminy jest dokumentem o wysokim stopniu ogólności i nie formułuje on zasad ochrony środowiska, ochrony ludzi oraz dziedzictwa kulturowego. Określa on wyłącznie kierunkowe strefy planistyczne ze wskazaniem dla niektórych czterech parametrów urbanistycznych. Uszczegółowienie ustaleń planu ogólnego będzie miało miejsce na etapie sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego lub wydawania decyzji o warunkach zabudowy. Jednakże w porównaniu do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, dokładność w zakresie struktury funkcjonalnej i parametrów zabudowy i zagospodarowania terenów jest większa. W efekcie projekt planu ogólnego wyznacza około 1100 stref planistycznych.

W związku z powyższym, nie jest możliwe precyzyjne określenie wszystkich skutków dla środowiska, które mogą wynikać z ustaleń projektu planu ogólnego. Można jednak przyjąć, że z uwagi na ogólny charakter dokumentu oraz dominujące przeznaczenie terenów zgodne z dotychczasowym zagospodarowaniem, ryzyko wystąpienia istotnych negatywnych oddziaływań na środowisko na etapie realizacji planu ogólnego jest ograniczone. Zestawienie stref planistycznych wraz ze skrajnymi wartościami parametrów zabudowy i zagospodarowania terenu oraz wprowadzonymi w niektórych profilach dodatkowych w projekcie analizowanego dokumentu w tabeli poniżej.

Oznaczenia przyjęte w tabeli:

Mi – maksymalna intensywność zabudowy,

Mpz – maksymalny udział powierzchni zabudowy,

Mwz – maksymalna wysokość zabudowy,

MIbc – minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej.

Tabela 15. Zestawienie stref planistycznych wraz ze skrajnymi wartościami parametrów zabudowy i zagospodarowania terenu oraz wprowadzonymi w niektórych profilach dodatkowych w projekcie planu ogólnego gminy Żerków

Symbol strefy	Nazwa strefy planistycznej	Wprowadzone w niektórych strefach profile dodatkowe	Mi	Mpz	Mwz	MIbc
SW	strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną	teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	0,4 – 1,5	20 - 50	10 - 15	30
SJ	strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodziną	teren zieleni naturalnej, teren zieleni urządzonej, teren zabudowy letniskowej lub rekreacji indywidualnej, teren lasu, teren wód	0,5 - 1,0	20 - 50	9 - 12	30
SZ	strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową	teren wielkotowarowej produkcji rolnej, teren biogazowni, teren usług,	0,6 - 0.9	30	12	30

Symbol strefy	Nazwa strefy planistycznej	Wprowadzone w niektórych strefach profile dodatkowe	Mi	Mpz	Mwz	MIbc
		teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód				
SU	strefa usługowa	teren składów i magazynów, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	0,2 - 1,5	10 - 60	10 - 40	25 - 50
SP	strefa gospodarcza	teren usług, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	0,8 - 1,6	40 - 60	12 - 17	20 - 30
SR	strefa produkcji rolniczej	teren zieleni urządzonej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód, teren biogazowni	0,1 - 0,6	10 - 40	12 - 15	30
SN	strefa zieleni i rekreacji	teren usług sportu i rekreacji, teren usług kultury i rozrywki, teren usług handlu detalicznego, teren usług gastronomii, teren usług turystyki, teren usług nauki, teren usług edukacji, teren usług zdrowia i pomocy społecznej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	0,2 - 1,0	10 - 50	5 - 16	30 - 50
SC	strefa cmentarzy	teren usług kultu religijnego, teren usług handlu detalicznego, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	0,1 - 0,5	10 - 30	20 - 25	30
SG	strefa górnictwa	teren zieleni urządzonej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	1	50	12	30
SO	strefa otwarta	teren elektrowni wiatrowej, teren elektrowni słonecznej, teren zieleni urządzonej	-	-	10 - 200	20 - 30*
SI	strefa infrastrukturalna	teren usług, teren zieleni urządzonej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	0,2 - 0,3	10 - 30	4 - 72	20 - 40
SK	strefa komunikacyjna	teren drogi zbiorczej, teren usług turystyki, teren zieleni urządzonej, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód	-	-	-	-

*- w większości stref nie podano wartości minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej

Źródło: opracowanie własne na podstawie projektu planu ogólnego gminy Żerków.

Zgodnie z art. 13a ust. 4 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w projekcie Planu ogólnego gminy Żerków w ramach elementów obligatoryjnych określono strefy planistyczne i gminne standardy urbanistyczne, obejmujące gminny katalog stref planistycznych,

a w ramach elementów fakultatywnych obszary uzupełnienia zabudowy (OUZ) i obszar zabudowy śródmiejskiej (OZŚ). W analizowanym projekcie w ramach gminnych standardów urbanistycznych nie wskazano gminnych standardów dostępności infrastruktury społecznej, które stanowią elementy fakultatywne planu ogólnego.

W przypadku, gdy obszar strefy planistycznej objęty jest obowiązującym planem miejscowy, w strefie tej można ustalić inną minimalną wartość powierzchni biologicznie czynnej, aniżeli tą, która została określona w Rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów. Dla większości stref górnictwa (SG) i otwartych (SO) nie zostały określone wartości żadnych parametrów (na co pozwalają przepisy). Dotyczy to także stref komunikacyjnych (SK).

Projekt planu ogólnego gminy Żerków ustala także obszary uzupełnienia zabudowy, których zastosowanie umożliwi przyszły rozwój zabudowy w obszarach nieobjętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. OUZ stanowią bowiem podstawę wydawania decyzji o warunkach zabudowy dla nowych obiektów budowlanych. Projekt planu ogólnego gminy Żerków obszary uzupełnienia zabudowy wyznacza w miejscach, w których było to zgodne z przepisami określonymi w Rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 2 maja 2024 r. w sprawie sposobu wyznaczania obszaru uzupełnienia zabudowy w planie ogólnym gminy. OUZ ustanowione zostały m.in. we Żerkowie, lecz także w granicach wielu wsi. Ponadto w Żerkowie, w obszarze ograniczonym ulicami: 700-lecia, Ogrodowej, Kościelnej, Jarczyńskiej, Moniuszki, Kolejowej i Targowisko wyznaczony został obszar zabudowy śródmiejskiej (OZŚ).

Analizując ustalenia projektu planu ogólnego gminy, należy stwierdzić, że dokument ten nie wprowadza szczegółowych rozwiązań planistycznych, a jedynie wyznacza kierunkowe ramy polityki przestrzennej w postaci stref planistycznych oraz przypisanych im podstawowych parametrów urbanistycznych. Niemniej, dokument ten pełni funkcje aktu prawa miejscowego i stanowi podstawę do realizacji inwestycji, jednakże ogólność jego zapisów ogranicza możliwość precyzyjnej oceny skutków dla środowiska.

Plan ogólny nie zawiera szczegółowych zasad ochrony środowiska, krajobrazu czy bioróżnorodności. Ich uwzględnienie nastąpi na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego lub wydawania decyzji o warunkach zabudowy. W związku z tym, ocena oddziaływań środowiskowych dla projektowanego dokumentu opiera się na analizie przyjętych założeń, stopniu zgodności proponowanego kierunkowego zagospodarowania z dotychczasowym użytkowaniem terenu oraz przyjętymi parametrami urbanistycznymi dla poszczególnych stref.

Ze względu na fakt, że projekt planu ogólnego w większości przypadków utrzymuje dotychczasowe funkcje terenu oraz nie rozszerza w istotny sposób obszarów zabudowy na tereny o wysokich wartościach przyrodniczych, ryzyko wystąpienia negatywnego oddziaływania na środowisko na etapie jego realizacji jest ograniczone. Szczegółowe konsekwencje środowiskowe będą każdorazowo oceniane indywidualnie w ramach prognoz do planów miejscowych.

W projekcie planu ogólnego gminy Żerków wyznaczono obszary uzupełnienia zabudowy, z czego zdecydowana większość znajduje się w obrębie obszarów już zurbanizowanych lub bezpośrednio do nich przylegających. Ogranicza to ryzyko rozpraszania zabudowy oraz jej kolizji z cennymi zasobami środowiska.

Tym samym plan ogólny stanowi ramowy instrument koordynacji polityki przestrzennej gminy, zapewniający podstawy do dalszych działań planistycznych, zgodnych z zasadą zrównoważonego rozwoju oraz racjonalnego gospodarowania przestrzenią i zasobami środowiska.

6 PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO, SKUTKÓW REALIZACJI USTALEŃ ANALIZOWANEGO DOKUMENTU

(w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na pozostałe elementy środowiska)

6.1 Obszar przewidywanego zajęcia terenu

Na potrzeby projektu planu ogólnego gminy Żerków wykonano bilans zapotrzebowania na zabudowę mieszkaniową, który wyrażony jest w wielkości liczbie mieszkańców. Przy sporządzaniu bilansu przyjęto ogólną sumę chłonności terenów mieszkaniowych z stref dopuszczających zabudowę mieszkaniową, tj. wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną (SW), wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną (SJ) oraz wielofunkcyjna z zabudową zagrodową (SZ).

Powierzchnia terenów, w których możliwy jest rozwój funkcji mieszkaniowej podzielona jest na:

- strefę wielofunkcyjną z zabudową mieszkaniową wielorodzinną (SW);
- strefę wielofunkcyjną z zabudową mieszkaniową jednorodzinną (SJ);
- strefę wielofunkcyjną z zabudową zagrodową (SZ),

przy dominacji strefy SZ, dalej strefy SJ, natomiast strefa SW zajmuje najmniejszą powierzchnię spośród wyżej wymienionych stref.

Wyłącznie parametry wyżej wymienionych stref oraz powierzchnia luk w ich zabudowie brane są pod uwagę przy obliczeniach chłonności, której wynik zestawia się z wynikiem zapotrzebowania. Wówczas stwierdza się czy istnieje potrzeba wyznaczenia nowych terenów o przeznaczeniu mieszkaniowym. Poza wymienionymi strefami, plan ogólny gminy przeznacza także inne strefy planistyczne. Dla każdej ze stref, za wyjątkiem górnictwa, otwartej oraz komunikacyjnej, wyznaczany jest minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej.

Powyższe wartości powierzchni nie odzwierciedlają w pełni faktycznych powierzchni przeznaczonych pod zagospodarowanie głównymi funkcjami, gdyż analizowany dokument przewiduje dodatkowo wskaźniki maksymalnej zabudowy dla poszczególnych funkcji terenu, określając m.in. minimalne powierzchnie czynne biologicznie. Wyłącznie dla stref SW, SJ, SZ, SU, SG i SR wyznacza się wartości maksymalnej nadziemnej intensywności zabudowy, maksymalnej wysokości zabudowy oraz maksymalnego udziału powierzchni zabudowy.

6.2 Klimat

Analiza kierunków przeznaczenia i użytkowania poszczególnych terenów przewidywanych w projekcie planu ogólnego gminy Żerków pozwala założyć, że na skutek realizacji ustaleń POG nie wystąpią znaczące zmiany w zakresie klimatu gminy i miasta Żerków. Wynika to z ograniczonego zapotrzebowania na nowe tereny zabudowy. Jednak nawet niewielkie przekształcenia w strukturze użytko-

wania gruntów, takie jak wprowadzanie nowych terenów mieszkaniowych, produkcyjnych, usługowych czy rolniczych, mogą przyczyniać się do nasilenia zjawiska miejskiej wyspy ciepła w obszarze zwartej zabudowy. Dodatkowo, zwiększenie powierzchni nieprzepuszczalnych może prowadzić do lokalnych podtopień podczas intensywnych opadów oraz pogłębiać problem suszy i deficytu wody. Zwiększenie uszczelnienia może także prowadzić do zmniejszenia wilgotności.

Mając na uwadze ograniczony zakres ustaleń projektu planu ogólnego, dokument ten nie formułuje szczegółowych rozwiązań w zakresie zaopatrzenia w wodę, energię elektryczną czy ciepłą, ani też zasad modernizacji infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, które mogłyby wpływać na jakość powietrza. Dopuszczenie inwestycji na terenach obecnie zabudowanych i niezabudowanych może jednak prowadzić do zmniejszania powierzchni terenów biologicznie czynnych, co z kolei może przełożyć się na pogorszenie warunków klimatycznych i zwiększenie zanieczyszczenia powietrza.

Prognozuje się, że emisja gazów i pyłów wynikająca z planowanego rozwoju zabudowy wzrośnie, zwłaszcza jeśli będzie ona ogrzewana z indywidualnych źródeł ciepła. Oddziaływanie to będzie miało charakter lokalny, sezonowy i zależny od warunków atmosferycznych, a jego skala będzie uzależniona od stosowanych technologii grzewczych.

Projekt planu ogólnego wprowadza także strefy, w obrębie których prowadzona będzie działalność produkcyjna i usługowa, przede wszystkim w strefach SU i SP, jednakże strefy te najczęściej obejmują obszary obecnie już funkcjonującej zabudowy, a nielicznie w nowych lokalizacjach. Skutkiem funkcjonowania nowych obiektów usługowych i produkcyjnych nie będzie więc istotny wzrost natężenia ruchu samochodowego w stosunku do stanu obecnego, z tego też względu nie prognozuje się zauważalnego pogorszenia stanu zanieczyszczenia powietrza. Dodatkowo, projekt planu ogólnego gminy wprowadza 8 strefy górnictwa, jednakże są one zlokalizowane w miejscu istniejącej odkrywki oraz zewidencjonowanych złóż. W chwili obecnej istniejące obiekty produkcyjne i wydobywcze nie stanowią źródła ponadnormatywnych emisji zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego.

Strefy otwarte (SO) i strefy zieleni i rekreacji (SN), które zostały licznie wyznaczone w projekcie planu ogólnego w obrębie lasów, wód powierzchniowych, terenów zieleni naturalnej oraz pól uprawnych, pełnić będą rolę przewietrzania gminy, w szczególności w obszarach zurbanizowanych. Wprowadzenie stref otwartych i zieleni wpłynie na poprawę warunków klimatycznych a także redukcję miejskiej wyspy ciepła.

Wobec ograniczenia skali oddziaływań związanych z rozwojem terenów dopuszczających zabudowę, konieczne było wprowadzanie szczegółowych parametrów zabudowy w obrębie poszczególnych stref planistycznych. Progowe wartości dla każdej ze stref zostały przedstawione w tabeli zamieszczonej w rozdziale 5.

Ponadto w strefach SW, SJ, SZ, SU, SP w ramach profilu podstawowego wskazuje się możliwość przeznaczenia pod tereny zieleni urządzonej, wobec czego założyć należy, iż część terenów w wyżej

wskazanych strefach będzie posiadała przeznaczenie terenów zieleni w planach miejscowych. Jednocześnie w profilach dodatkowych tych stref możliwe było wskazanie terenów zieleni naturalnej, terenów wód oraz terenów lasów, co w niektórych strefach zostało zrobione. Rozwiązania te zagwarantują zachowanie minimalnych powierzchni biologicznie czynnych w obrębie terenów zabudowanych i przeznaczonych pod nową zabudowę, wpływając jednocześnie na zmniejszenie skali oddziaływań na lokalny mikroklimat, związanych z realizacją nowych inwestycji budowlanych.

Należy także wskazać, iż ustalenia projektu planu ogólnego dopuszczają także w niektórych strefach otwartych i produkcji rolniczej lokalizowanie urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii, w tym elektrowni słonecznych i wiatrowych oraz biogazowni. Wykorzystanie OZE pozwoli na redukcję emisji zanieczyszczeń, które towarzyszą produkcji energii przez źródła konwencjonalne.

W ogólnym ujęciu należy stwierdzić, iż pogorszenie się standardów powietrza atmosferycznego w wyniku przeznaczenia terenów pod nową zabudowę prognozuje się jako nieznaczne. Obowiązujące przepisy z zakresu ochrony środowiska oraz aktualne standardy techniczne stosowane w systemach energetycznych, wraz z coraz niższą energochłonnością nowych budynków, przekładają się na wymierne efekty w postaci stopniowego zmniejszania negatywnego oddziaływania inwestycji na atmosferę, szczególnie w kontekście ograniczania niskiej emisji. W efekcie można spodziewać się utrzymania zapotrzebowania na energię i związanej z tym emisji zanieczyszczeń do atmosfery na względnie podobnym poziomie do obecnego.

6.3 Wody powierzchniowe

Projekt planu ogólnego gminy Żerków zapewnia ochronę istniejącego układu hydrologicznego gminy poprzez ustanowienie w ich granicach stref otwartych (SO) uniemożliwiających zabudowę. Wskazaną strefą objęte są także jeziora, a często także najbliższe sąsiedztwo wokół.

Potencjalne zagrożenie dla zanieczyszczenia wód powierzchniowych stanowi niewłaściwie prowadzona gospodarka wodno-ściekowa w obrębie terenów o istniejącym zagospodarowaniu i przeznaczonych do zagospodarowania. Ograniczona możliwość wprowadzania ustaleń do dokumentu sprawia, że projekt planu ogólnego gminy nie pozwala na formułowanie ustaleń w zakresie zaopatrzenia ludność w wodę jak również odprowadzania ścieków oraz wód opadowych i roztopowych. Warunki modernizacji, rozbudowy i budowy systemów komunikacji i infrastruktury technicznej znajdują uszczegółowienie dopiero na etapie sporządzania planu miejscowego lub wydawania decyzji o warunkach zabudowy. Wprowadzanie w projekcie POG stref umożliwiających zainwestowanie wiązać się będzie z doprowadzeniem infrastruktury technicznej, w tym kanalizacyjnej i wodociągowej. Przy rozbudowie sieci kanalizacji i zachowaniu szczelności zbiorników na nieczystości ciekłe nie przewiduje się zagrożenia zarówno dla jakości wód podziemnych jak i powierzchniowych.

Po wejściu w życie projektu Planu ogólnego gminy Żerków, na etapie sporządzania planów miejscowych należy w możliwie największym zakresie dążyć do zachowania niezabudowanych dolin rzecznych, w szczególności teras zalewowych dążyć do zachowania jako otwartych śródlądowych wód powierzchniowych płynących – rzek i innych mniejszych naturalnych cieków, a także rowów. Plan ogólny gminy Żerków obejmuje liczne tereny jezior gminy w strefach otwartych.

W projekcie planu ogólnego gminy Żerków uwzględnia zagadnienia związane z ochroną przeciwpowodziową, ustalając w granicach obszarów szczególnego zagrożenia powodzią przede wszystkim strefy otwarte.

Należy zatem stwierdzić, iż realizacja ustaleń projektu Planu ogólnego gminy Żerków będzie oddziaływać na lokalne zasoby wód powierzchniowych, co może być efektem wprowadzania nowej zabudowy. ze względu na ogólny charakter dokumentu, nie sposób na obecnym etapie stwierdzić pewności oraz skali takiego zjawiska. Na obecnym etapie można jednakowoż stwierdzić, iż projekt POG chroniąc układ hydrologiczny gminy strefami otwartymi uniemożliwiającymi zabudowę sprawia, iż prognozowanie negatywnego oddziaływania na wody powierzchniowe projektu dokumentu jest znikome. Z uwagi na silną ogólność ustaleń analizowanego dokumentu, nie przewiduje się by realizacja jego ustaleń mogła w sposób znacząco negatywny oddziaływać na jednolite części wód powierzchniowych zlokalizowanych w granicach gminy.

6.4 Powierzchniowa budowa geologiczna i powierzchnia ziemi

Oddziaływanie na wierzchnią warstwę litosfery może być związane z etapem realizacji zabudowy na obszarach dopuszczających zabudowę w projekcie POG. Oddziaływanie to będzie ograniczone do maksymalnie kilku miesięcy i ustanie po wykonaniu robót budowlanych. Wiązać się może z realizacją wykopów i zagęszczeniem przypowierzchniowej warstwy gruntu na skutek przemieszczania się maszyn budowlanych. Oddziaływanie tego typu związane jest z każdego rodzaju zainwestowaniem, ma charakter lokalny i nie wpłynie w sposób istotny na stan środowiska gruntowego.

Ponadto większość terenów przeznaczonych w projekcie planu ogólnego się na terenach już przekształconych antropogenicznie, gdzie ukształtowanie terenu już zostało dostosowane do obszarów zainwestowania. Uzupełnienie lub wymiana zabudowy będzie się wiązała z wpływem na rzeźbę terenu w niezauważalnym zakresie. Dla nowych terenów, których projekt planu ogólnego wprowadza niewiele, rzeźba terenu zostanie dostosowana do potrzeb zabudowy. Przekształcenia powierzchni ziemi zależą będą w dużej mierze od rozwiązań technicznych. Dla optymalnego zabezpieczenia powierzchni ziemi i gleby przed degradacją, prace budowlane należy prowadzić tak, aby zapobiec ewentualnym zjawiskom geomechanicznym. Rozwój zabudowy bezpośrednio związany jest również z rozwojem infrastruktury drogowej, która wymaga przekształcenia pokrywy glebowej oraz zmiany dotychczasowego użytkowania gruntów poprzez trwałe zajęcie pasa terenu, przeznaczonego pod budowę

danej drogi oraz infrastruktury towarzyszącej. W fazie prowadzenia prac budowlanych może również nastąpić niekontrolowany wyciek substancji niebezpiecznych i przedostanie się ich do gruntu. Sytuacja taka może być wynikiem wystąpienia awarii urządzeń czy maszyn transportowych używanych do prowadzenia prac budowlanych. Z tego względu należy bezwzględnie wyposażyć plac budowy w środki neutralizujące ewentualne wycieki z maszyn i sprzętu budowlanego. Konieczność przekraczania dolin rzek przez projektowane drogi i związana z tym budowa mostów sprawi, że naruszeniu podlegać będą również skarpy przy rzekach. Tego rodzaju przedsięwzięcia analizowane będą szczegółowo na etapie postępowania o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, w ramach których wskazywane będą szczegółowe działania ograniczające wpływ.

Wyżej wskazane sytuacje związane z realizacją inwestycji infrastrukturalnych oraz kubaturowych są jednak działaniami hipotetycznymi, bowiem projekt dokumentu nie definiuje zainwestowania oraz jego charakteru. Ustalenia te, choć nadal niewiążące się z koniecznością powstania zabudowy lub obiektu infrastrukturalnego, będą formułowane dopiero na etapie sporządzania planu miejscowego lub wydawania decyzji o warunkach zabudowy, gdzie dopuszcza się wprowadzenie wielu szczegółowych nakazów i zakazów, m.in. zakazu realizowania kondygnacji podziemnych, które także oddziałują na stateczność gruntów. Wszelkie prace zmieniające kształt terenu i wpływające na nośność gruntów poprzedzać badaniami geotechnicznymi, wykonywanymi zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 25 kwietnia 2012 r. w sprawie ustalania geotechnicznych warunków posadawiania obiektów budowlanych (Dz. U. z 2012 r., poz. 463). Należy również uwzględnić występowanie na terenie opracowania obszarów zagrożenia powodzią, w obrębie których wyznaczono jednak strefy uniemożliwiające zabudowę.

Istotnym przekształceniem terenu charakteryzuje się eksploatacja powierzchniowa złóż kopalin. Projekt planu ogólnego gminy Żerków wprowadza strefy górnictwa (SG), która wyznaczone zostały na terenach górniczych.

Na jakość gleby wpływać również będzie prowadzona gospodarka rolna. Na terenie gminy ok. 70% jego powierzchni stanowią użytki rolne, czyli występują one w znacznej części gminy. Występuje znaczne zróżnicowanie tak pod względem typologicznym, jak i gatunkowym oraz w rozkładzie przestrzennym gleb, lecz w ogólnym ujęciu jakość gleb jest wysoka. Przeważają gleby klasy IV i V. Gleby najwyższych klas bonitacyjnych obejmujące III klasę, zajmują także znaczną część gruntów ornych w gminie. Pozostałą część zajmują gleby klas II i VI. Dokument wyznacza w granicach pól uprawnych najczęściej strefy otwarte (SO) lub strefy produkcji rolniczej (SR).

Ruchy masowe są zjawiskami geodynamicznymi, które mogą prowadzić do naruszenia lub zniszczenia dotychczasowej struktury utworów geologicznych i przemieszczenie ich pod wpływem siły ciężkości. Wiąże się to ze zmianą rzeźby terenu, prowadząc do powstania nowych form morfologicznych. W przypadku gdy na terenie związanym z zasięgiem oddziaływania tych procesów znajduje się obszar

zainwestowany, skutkiem jest również niszczenie dóbr materialnych, dlatego ruchy masowe stanowią zagrożenie dla budownictwa i infrastruktury. Obszary osuwisk oraz narażone na osuwiska lokalizują się w pasie od zachodniej granicy gminy do miejscowości Raszewy. Są to obszary o znacznych różnicach w wysokości, na zboczach których lokalizują się osuwiska aktywne okresowo. Poza wskazanym pasem osuwisk, na południe od Żerkowa występuje punktowe osuwisko, również aktywne okresowo. Planowane zmiany w zagospodarowaniu przestrzennym i sposobie użytkowania niektórych rodzajów terenów mogą tworzyć zagrożenie wszczęciem procesów geodynamicznych. W granicach tych obszarów plan ogólny gminy Żerków ustala strefy otwarte.

Analizując ogólne i ograniczone ustalenia dokumentu stwierdza się, że na poziomie niniejszego opracowania nie przewiduje się znaczących negatywnych przekształceń przypowierzchniowej budowy geologicznej. Potencjalne oddziaływanie negatywne wiąże się także z negatywnym wpływem na gleby.

6.5 Wody podziemne

W związku z realizacją ustaleń projektu planu ogólnego gminy Żerków nie przewiduje się znaczącego wpływu na wody podziemne. Z wprowadzeniem nowej zabudowy, którą projekt dokumentu dopuszcza w niektórych miejscach, zwiększy się zapotrzebowanie na wodę do celów bytowych i związanych z prowadzeniem działalności usługowej, produkcyjnej. Przełoży się to na zwiększenie poboru wody z poziomów użytkowych wód podziemnych. Projekt planu ogólnego nie zawiera ustaleń w zakresie zaopatrzenia ludność w wodę jak również odprowadzania ścieków oraz wód opadowych i roztopowych., co wynika z jego ogólnego kształtu.

W obrębach stacji uzdatniania wód wyznaczono strefę infrastrukturalną (SI). Ponadto rozbudowa w obecnym śladzie dróg, które w zależności od ich klasy zostały ujęte albo w ramach poszczególnych stref, albo w strefie komunikacji (SK), wiązać się będzie z czasowym zaburzeniem poziomu wód gruntowych, który ustąpi po zakończeniu prac budowlanych. Z dróg o nawierzchni twardej wody opadowe i roztopowe ujęte w systemy kanalizacyjne podlegają pod obowiązek oczyszczania do parametrów zgodnych z obowiązującymi przepisami prawa. Projekt ocenianego dokumentu, ze względu na swój ograniczony zakres, nie zakłada budowy nowych dróg ani rozbudowy lub modernizacji istniejących.

Należy kolejny raz podkreślić, iż projektowany dokument nie determinuje powstawania nowej zabudowy, lecz z uwagi na charakter dopuszczonej zabudowy nie przewiduje się istotnego oddziaływania na środowisko gruntowo-wodne. W wyniku wyznaczonych stref planistycznych, potencjalne zagrożenie dla jakości wód podziemnych stanowić może wykorzystanie ciężkiego sprzętu budowlanego i składowanie materiałów na etapie prac budowlanych. Aby ograniczyć to oddziaływanie (np. przenikanie substancji ropopochodnych), należy wykorzystywać wyłącznie sprzęt sprawny technicznie i sprawować nad nim stały nadzór a substancje mogące przenikać do wód gruntowych należy magazynować w szczelnych zbiornikach ustawionych na stabilnym podłożu.

W wyniku realizacji zabudowy dopuszczonej ustaleniami analizowanego dokumentu na etapie jej eksploatacji wpływ na środowisko gruntowo wodne związany będzie z ograniczeniem infiltracji. Projekt POG zakłada ograniczenie powierzchni nieprzepuszczalnych bazując na minimalnych wartościach powierzchni biologicznie czynnej wyznaczonych dla każdej wymagającej tego strefy planistycznej, co nie powinno powodować istotnego zmniejszenia się zasobów wód podziemnych.

Pozytywny wpływ na jakość wód podziemnych będzie miało zachowanie terenów zieleni i wprowadzenie minimalnych powierzchni biologicznie czynnych przy każdej wymagającej tego strefie planistycznej. Tereny takie wpływają na redukcję ładunków zanieczyszczeń, a także są terenami zasilania wód podziemnych. Ustalenia projektu POG będą pośrednio prowadzić do poprawy warunków retencyjnych, szczególnie istotnych w obszarach zurbanizowanych. Poprawa retencji ogranicza możliwość przesuszania gruntów, zapobiega podtopieniom, a także wpłynie pozytywnie na system zieleni w gminie.

Do potencjalnego obniżenia zwierciadła wód podziemnych może dojść w wyniku eksploatacji piasków i żwirów w gminie Żerków, jednak wyznaczenie stref górnictwa (SG) uwarunkowane zostało m.in. dotychczasową eksploatacją lub występowaniem zewidencjonowanych złóż surowców. Należy zatem stwierdzić, iż ustalenia projektu POG nie nasilą tego zjawiska, którego oddziaływanie i tak ma charakter lokalny.

Zgodnie z definicją umieszczoną w Ramowej Dyrektywie Wodnej dobry stan wód podziemnych oznacza stan osiągnięty przez część wód podziemnych, jeżeli zarówno jej stan ilościowy jak i chemiczny jest określony jako co najmniej „dobry”.

Zgodnie z art. 59 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz.U. 2025 poz. 960 ze zm.) celami środowiskowymi dla jednolitych części wód podziemnych są:

- 1) zapobieganie lub ograniczanie wprowadzania do nich zanieczyszczeń;
- 2) zapobieganie pogorszeniu oraz poprawa ich stanu;
- 3) ich ochrona i podejmowanie działań naprawczych, a także zapewnianie równowagi między poborem a zasilaniem tych wód, tak aby osiągnąć ich dobry stan.

Teren objęty ustaleniami POG znajduje się w granicach jednolitych części wód podziemnych JCWPd nr 61 i 81. W Planie Gospodarowania Wodami na obszarze Dorzecza Odry, stan chemiczny, ilościowy i ogólny JCWPd nr 61 i 81 oceniony został jako dobry. Są one niezagrożone ryzykiem nieosiągnięcia celu środowiskowego. Dodatkowo nie zidentyfikowano presji znaczących powodujących zagrożenia dla stanu JCWPd.

Analizując ograniczoną i ogólną specyfikę ustaleń analizowanego dokumentu stwierdza się, że w wyniku wprowadzenia ich w życie nie wystąpią znaczące uwolnienia zanieczyszczeń do środowiska gruntowo-wodnego mogące wpłynąć w sposób istotny na stan jakościowy wód podziemnych. Oddziaływanie takie będzie ograniczone przede wszystkim na skutek realizacji zapisów projektu POG.

Ustalenia projektu POG nie będą także wpływać na stan ilościowy wód podziemnych, ponieważ potencjalny wzrost zapotrzebowania na wodę z nich wynikający ocenia się jako nieznaczący.

Podsumowując należy podkreślić, że z uwagi na protekcyjny charakter ustaleń projektu planu ogólnego, nie przewiduje się by realizacja ustaleń analizowanego dokumentu mogła powodować nieosiągnięcia celów środowiskowych dla wód podziemnych zawartych w „Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry” oraz celów wymienionych w art. 59 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz.U. 2025 poz. 960 ze zm.).

6.6 Powietrze atmosferyczne i klimat akustyczny

Topoklimat oraz stan akustyczny na terenie gminy Żerków jest wypadkową szeregu czynników zarówno o charakterze naturalnym, jak i antropogenicznymi działaniami dokonywanymi w przeszłości i obecnie. Na etapie realizacji nowej zabudowy, którą analizowany dokument dopuszcza, dojdzie do czasowej emisji niezorganizowanej do powietrza atmosferycznego substancji gazowych pochodzących z silników spalinowych pracujących maszyn budowlanych i sprzętu transportowego w postaci dwutlenku azotu, tlenku węgla, węglowodorów alifatycznych i aromatycznych a także niewielkiej ilości pyłu powstającego podczas pracy maszyn i urządzeń wykonujących prace ziemne. Zanieczyszczenia te wystąpią przede wszystkim na obszarze prowadzonych prac oraz w niewielkim stopniu w sąsiedztwie tras przejazdowych transportu samochodowego. Będą to zanieczyszczenia o charakterze krótkotrwałym i punktowym. Ponadto podczas prowadzenia prac montażowych związanych z realizacją gazociągów wysokiego ciśnienia, w tym spawalniczych nastąpi krótkotrwała emisja substancji charakterystycznych dla tych procesów, tj. gazu (CO_2 , CO, NO_x) i pyłu spawalniczego. Jednym z etapów prac budowlanych może być malowanie fragmentów konstrukcji elementów infrastruktury czy budynków, jak i zabezpieczenie antykorozyjne fundamentów, co związane będzie z niewielką emisją lotnych związków organicznych.

Plan ogólny przewiduje, w ramach stref planistycznych, możliwość lokalizacji terenów inwestycyjnych, obejmujących zarówno istniejącą zabudowę, jak i tereny niezabudowane, na których planowane jest wzniesienie nowych obiektów budowlanych. Każde zwiększenie powierzchni zabudowanej kosztem terenów biologicznie czynnych, szczególnie zadrzewionych, prowadzi do przekształcenia lokalnych warunków klimatycznych i może przyczyniać się do pogorszenia jakości powietrza. Dodatkowo, z uwagi na rozproszoną zabudowę na terenie gminy nieliczna jest grupa odbiorców ciepła zbiorowego, zatem w gminie Żerków potrzeby cieplne mieszkańców zaspokajane są przez indywidualne lokalne kotłownie. Źródłem energii cieplnej w instalacjach ogrzewania zbiorowego są zakłady produkcyjne. Wobec czego planowane zwiększenie zabudowy, ogrzewanej w dużej mierze z indywidualnych źródeł ciepła, spowoduje wzrost emisji gazów i pyłów do atmosfery. Oddziaływanie to będzie miało charakter bezpośredni, sezonowy, zależny od warunków pogodowych i ograniczony terytorialnie. Na skalę emisji zanieczyszczeń wpływ będzie miała również zastosowana technologia grzewcza.

Korzystnym będzie sukcesywne zwiększanie udziału energii pozyskiwanej ze źródeł odnawialnych (OZE), którą analizowany dokument dopuszcza w niektórych strefach SO. Ponadto w wielu strefach SR i SZ projekt POG dopuszcza w ich profilach dodatkowych tereny biogazowni. Pokreślić należy, iż w swoich ograniczonych ustaleniach projekt planu ogólnego gminy Żerków nie wyklucza możliwości stosowania małych instalacji OZE, produkujących energię elektryczną na potrzeby gospodarstwa domowego. Energia wiatru wykorzystywana będzie na terenie gminy Żerków także w postaci małych, przydomowych elektrowni wiatrowych. Jednakże projekt POG dopuszcza realizację dużych farm elektrowni wiatrowych, niemniej ich ostateczna lokalizacja uwarunkowana będzie spełnieniem warunków regulowanych przez przepisy odrębne. Z punktu ochrony powietrza atmosferycznego ocenia się za korzystne dopuszczenie terenów związanych z odnawialnymi źródłami energii (teren elektrowni słonecznej i wiatrowej w profilach funkcjonalnych stref planistycznych SO oraz biogazowni w strefach SR i SZ). Odnawialne źródła energii, przyczyniają się do zmniejszenia emisji zanieczyszczeń ze źródeł konwencjonalnych.

Zagęszczenie zabudowy, w tym rozwój obiektów usługowych i związane z tym zjawisko miejskiej wyspy ciepła, zostaną zrównoważone poprzez uwzględnienie w projekcie planu ogólnego w profilach dodatkowych licznych stref umożliwiających realizację terenów zieleni, zarówno urządzonej, jak i nieurządzonej. W kontekście ochrony powietrza na etapie planowania przestrzennego przełoży się to na działania zmierzające do obniżenia poziomu zanieczyszczeń przynajmniej do wartości dopuszczalnych lub docelowych. Przede wszystkim na poprawę jakości powietrza wpływ będzie miała preferencja niskoemisyjnych czynników grzewczych. Projekt planu ogólnego ze względu na swoje ograniczone możliwości regulacyjne nie ustala sposobu zaopatrzenia w ciepło, co może zostać sprecyzowane dopiero na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego lub wydawania decyzji o warunkach zabudowy.

Układy przyrodnicze dotychczas funkcjonujące w gminie nie zostaną zachwiane ustaleniami przedmiotowego dokumentu, ponieważ ich struktura oraz układ został w pełni zachowany w strefach otwartych i strefach zieleni. Zachowanie i wprowadzanie terenów zieleni, w tym szczególnie zieleni wysokiej, oraz nasadzenia roślinności pozytywnie wpływają na jakość powietrza atmosferycznego. Lokalizowanie nowej zieleni powinno jednak uwzględniać zasady stosowania gatunków rodzimych w krajobrazie otwartym, zasad ich doboru zgodnie z charakterystyką gatunku oraz ze wskazaniem dostosowywania nasadzeń do potrzeb bytowych ptaków, z udziałem drzew wysokich i średniowysokich.

Oddziaływania z emisji liniowej pozostaną bez zmian i występować będą w utrzymywanych w projekcie planu ogólnego strefach komunikacyjnych oraz obszarach komunikacji dopuszczonych w ramach innych stref. Projektowany dokument w swoich ustaleniach nie sformułował nowych terenów komunikacyjnych, lecz wyłącznie wyznaczył strefy komunikacyjne w miejscu obecnie istniejących arterii, wobec czego należy uznać, iż klimat akustyczny, który w gminie Żerków zanieczyszczany jest przez samochodowe środki transportu, pozostanie na dotychczasowym poziomie. Należy jednak także podkreślić,

iż w ramach wyznaczonych stref komunikacji możliwe jest rozszerzenie systemu komunikacji, co dotyczyć może np. poszerzenia pasa drogowego lub dobudowy nowego. W przypadku remontu, przebudowy lub modernizacji dróg wpływ na jakość powietrza atmosferycznego występuje w dwóch etapach: na etapie prac drogowych oraz na etapie eksploatacji, jednakże niezależnie od etapu, w wyniku ingerencji w teren mogą nastąpić emisje substancji gazowych powodujące pogorszenie składu powietrza atmosferycznego. do najczęściej występujących substancji w spalinach należą: tlenek węgla, tlenki azotu, tlenki siarki, aldehydy, węglowodory, ozon, pył zawieszony oraz inne związki. Na etapie budowy oddziaływanie będzie miało charakter lokalny i obejmie stosunkowo niewielką powierzchnię terenu. Również liczba pojazdów wykorzystywanych w trakcie prac budowlanych będzie nieznaczna w porównaniu do docelowego natężenia ruchu drogowego. W związku z tym nie przewiduje się istotnych ani trwałych negatywnych skutków dla jakości powietrza na terenie gminy Żerków wynikających z samego etapu realizacji inwestycji. Prognozuje się, że na etapie eksploatacji emisje spalin będą większe niż podczas fazy budowy, jednocześnie jednak rozłożone w czasie i w przestrzeni. Prognozowany wzrost ruchu pojazdów w regionie będzie niewielki, ale pozwala sądzić, że tendencja emisji spalin do atmosfery będzie nieznacznie wzrastała. Z drugiej strony, zastosowanie środków łagodzących oraz wdrażanie nowych technologii, zarówno konstrukcyjnych, jak i materiałów pędnych, pozwoli na ograniczenie potencjalnego negatywnego wpływu na omawiany obszar. Reasumując, nie będzie to wpływ znaczący. Analogicznie, wpływ na klimat akustyczny podczas budowy również będzie występował, jednak będzie on krótkotrwały i ograniczony przestrzennie. Na etapie eksploatacji hałas komunikacyjny może wzrosnąć wraz z wciąż obserwowanym trendem wzrostu natężenia ruchu samochodowego.

Oddziaływanie akustyczne z tym związane jednak nie powinno generować istotnych zmian z uwagi na podjęte w dokumencie założenia takiego planowania przestrzennego zabudowy, aby zminimalizować wpływ hałasu. Najistotniejszy wpływ na warunki akustyczne na terenie gminy Żerków ma sieć połączeń komunikacji drogowej i kolejowej, w szczególności droga wojewódzka nr 443, przebiegająca równoleżnikowo przez południową część gminy. W 2020 roku przeprowadzony Generalny Pomiar Ruchu (GPR) na drogach wojewódzkich wykazał, iż na odcinku między Jarocinem a Gizałkami w ciągu doby przejechało ok. 3,7 tys. pojazdów, przy udziale pojazdów hałaśliwych (ciężkich i motocykli) wynoszącym ok. 15,4%. Przez zachodnią część gminy przebiega linia kolejowa nr 281 Oleśnica – Chojnice, ze przystankiem kolejowym Żerków w miejscowości Chrzan. W przypadku odcinka linii kolejowej przechodzącego przez gminę Żerków nie zostały przeprowadzone badania akustyczne, natomiast na potencjalne oddziaływanie akustyczne są narażone tereny leżące w zachodniej części gminy, w najbliższym (tj. do ok 150 m od linii) sąsiedztwie wspomnianego szlaku. Szczególnie dotyczy to pojedynczych terenów zabudowy mieszkaniowej w miejscowości Chrzan.

Zagadnienia dotyczące hałasu przemysłowego są dobrze rozpoznane, a obowiązujące regulacje prawne oraz dostępne technologie i metody zmniejszania hałasu, umożliwiają na ogół skuteczną

eliminację istniejących zagrożeń. Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2025 poz. 647 ze zm.) zapewnienie właściwego kształtowania klimatu akustycznego w otoczeniu obiektów przemysłowych i warsztatów rzemieślniczych jest obowiązkiem ich właściciela (lub innego podmiotu posiadającego do nich tytuł prawny). Na mocy art. 141 i 144 ustawy działalność zakładów nie może powodować przekroczenia standardów emisyjnych, jeśli zostały ustalone, ani też powodować przekraczania standardów jakości środowiska poza terenem, do którego zarządzający ma tytuł prawny, a w przypadku utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania, poza tym obszarem. W przypadku stwierdzonego pomiarowo przekraczania dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku, powodowanego działalnością zakładu, wydawana jest przez organy ochrony środowiska decyzja o dopuszczalnym poziomie hałasu. Powyższe działania nie będą wpływać na pogorszenie jakości powietrza i nie będą prowadziły do wzrostu oddziaływania na klimat akustyczny, ponieważ projektowany dokument zakłada wyłącznie zachowanie terenów produkcyjnych w dotychczasowych lokalizacjach.

Z punktu widzenia adaptacji do zmian klimatu, w tym poprawy jakości powietrza atmosferycznego i klimatu akustycznego, istotne jest, że projektowany dokument przewiduje dominację strefy otwartej (SO) oraz ogranicza wyznaczanie stref dopuszczających tereny inwestycyjne głównie do obszarów istniejącej zabudowy i terenów objętych obowiązującymi dokumentami planistycznymi. Wprowadzanie nowych terenów dopuszczających zabudowę dotyczy niewielu terenów w pobliżu istniejącej zabudowy bądź terenów przeznaczonych do zabudowy zgodnie z dotychczas uchwalonymi planami miejscowymi. Należy zatem założyć, iż realizacja zapisów projektu planu ogólnego nie powinna przyczynić się do pogorszenia stanu higieny atmosfery, zwiększenia emisji zanieczyszczeń gazowych i pyłowych powyżej poziomów dopuszczalnych ani nie powinna doprowadzić do zwiększenia się emisji akustycznych.

6.7 Krajobraz

Wartość ogólna krajobrazu jest zagadnieniem bardzo złożonym, ponieważ krajobraz nie ma charakteru statycznego i podlega ciągłym zmianom. Odbiór krajobrazu jest także pojęciem subiektywnym i każdy z odbiorców postrzega go inaczej. Należy jednak stwierdzić, iż krajobraz stanowi efekt relacji pomiędzy elementami przyrodniczymi i kulturowymi, które nieustannie zmieniają się w przestrzeni i czasie.

W projekcie planu ogólnego gminy Żerków uwzględnione zostały cele Europejskiej Konwencji Krajobrazowej, sporządzonej we Florencji dnia 20 października 2000 r., Audytu krajobrazowego województwa wielkopolskiego oraz strategii rozwoju gminy. Wyznaczone w projekcie dokumentu strefy planistyczne, jak również parametry zabudowy i wskaźniki zagospodarowania terenów, uwzględniają uwarunkowania wynikające z rekomendacji i wniosków zawartych w Audycie krajobrazowym oraz określone w nim granice krajobrazów priorytetowych.

W granicach gminy występuje pięć krajobrazów priorytetowych. Na podstawie analizy stanu zachowania i wykształcenia poszczególnych cech analitycznych charakterystycznych typologicznie, cech unikatowych i cech syntetycznych określono w Audycie, czy dany krajobraz spełnia co najmniej jedno

z czterech kryteriów: unikatowości występowania, reprezentatywności, dotychczasowej ochrony prawnej oraz ważności krajobrazu. Poniżej wskazano kryteria, które zadecydowały o unikatowości krajobrazów priorytetowych gminy Żerków:

- 807 – Rejon Żerkowa – część północna: unikatowość występowania, dotychczasowa ochrona prawna,
- 832 – Rejon Żerkowa – część północna: dotychczasowa ochrona prawna,
- 841 – Dolina Warty Pyzdry-Rogalinek: unikatowość występowania,
- 861 – Żerków: dotychczasowa ochrona prawna,
- 2007 – Rejon Śmiełowa: unikatowość występowania.

Audyt krajobrazowy województwa wielkopolskiego rekomenduje dla krajobrazów priorytetowych występujących w gminie Żerków takie działania na poziomie lokalnym jak:

- kształtowanie struktury przestrzennej z uwzględnieniem funkcji przyrodniczej w tym terenów leśnych, jako dominującej,
- wykluczanie możliwości wyznaczania nowych terenów pod zabudowę,
- dążenie do wykluczania możliwości eksploatacji kruszywa naturalnego ze złoża Żerków II,
- utrzymanie właściwego stanu technicznego wieży SLR Żerków,
- ograniczanie realizacji nowej napowietrznej infrastruktury technicznej w tym wolnostojących elementów wysokościowych telefonii komórkowej, w przypadku istniejącej napowietrznej sieci elektroenergetycznej dążenie do jej sukcesywnego skablowania,
- wprowadzenie i utrzymywanie roślinności wysokiej, zimozielonej wzdłuż drogi Żerków–Brzostków na wysokości Punktu Selektywnej Zbiórki odpadów (PSZOK Brzostków) oraz nieczynnego składowiska odpadów w celu przestonięcia widoku na teren o obniżonych walorach estetyczno-widokowych,
- wykluczanie lokalizowania prefabrykowanych przesłowych ogrodzeń betonowych lub żelbetowych,
- urządzenia i tablice reklamowe oraz szyldy lokalizowane jako wolnostojące nie mogą zakłócać odbioru wizualnego obiektów, w szczególności zabytkowych, z przestrzeni publicznych,
- dla nowych nasadzeń zastosowanie gatunków rodzimych zgodnie z naturalnym, przyrodniczym potencjałem siedliska,
- dla nowych nasadzeń zastosowanie gatunków rodzimych zgodnie z naturalnym, przyrodniczym potencjałem siedliska,
- realizacja małej architektury według spójnej koncepcji dla poszczególnych przestrzeni publicznych,
- ograniczenie lokalizowania urządzeń i tablic reklamowych.

Należy podkreślić, iż projekt planu ogólnego nie formułuje ustaleń w zakresie ochrony i kształtowania krajobrazu. Zasady ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu oraz zasady kształtowania krajobrazu stanowią będą ustalenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Strefy planistyczne wydzielone w granicach gminy Żerków wyznaczone zostały w oparciu o istniejące tereny zabudowane, dotychczas uchwalone dokumenty planistyczne, wnioski interesariuszy, analizę uwarunkowań przyrodniczych gminy, w tym m.in. występowanie obszarowych form ochrony przyrody, przebieg korytarzy ekologicznych, znajdujące się na terenie gminy grunty rolne i leśne oraz analizę kulturową oraz z uwzględnieniem krajobrazów priorytetowych. W obrębie wskazanych w planie ogólnym stref planistycznych dopuszczono tereny umożliwiające zabudowę, które obejmują zarówno istniejącą zabudowę jak i tereny wolne od zabudowy, na których planowane jest powstanie nowych obiektów budowlanych. Lokalizacja nowych obiektów, w tym budowlanych, będzie negatywnie wpływać na krajobraz terenu do tej pory niezabudowanego. Jednakże wyznaczone w projekcie planu ogólnego strefy planistyczne regulują i systematyzują układ przestrzenny gminy, szczególnie poprzez analizę urbanistyczno-architektoniczną towarzyszącą wyznaczaniu stref planistycznych, zapobiegając niekontrolowanemu rozlewowi zabudowy na tereny charakteryzujące się wysokim walorami krajobrazowymi, przyrodniczymi oraz kulturowymi.

W efekcie tych działań, realizacja ustaleń projektu planu ogólnego nie będzie miała znaczącego wpływu na krajobraz oraz będzie zgodna z Europejską Konwencją Krajobrazową.

6.8 Flora i fauna, formy ochrony przyrody

6.8.1 Flora i fauna

Ochrona środowiska na obszarze objętym opracowaniem wynika z ustaleń projektu planu ogólnego dotyczących udziału powierzchni terenu biologicznie czynnego w poszczególnych strefach planistycznych oraz na wyznaczeniu stref otwartych, dla której profil podstawowy to m.in: teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód, teren komunikacji, teren infrastruktury technicznej. Projekt planu ogólnego gminy Żerków nie wprowadza szczegółowych zapisów dotyczących ochrony środowiska przyrodniczego. Ochrona cennych przyrodniczo komponentów będzie odbywała się na dotychczasowych zasadach. Ochrona zwierząt i roślin polega na zachowaniu cennych ekosystemów i różnorodności biologicznej oraz utrzymaniu równowagi przyrodniczej, obejmowanie ochroną obszarów i obiektów cennych przyrodniczo.

W projekcie planu ogólnego zostały wyznaczone strefy planistyczne, które zapobiegają niekontrolowanemu rozlewowi zabudowy na tereny funkcjonujące przyrodniczo, co z punktu widzenia ochrony fauny jest korzystne. W tych strefach, terenach dopuszczających powstanie nowej zabudowy, w celu zniwelowania negatywnego wpływu powierzchni zabudowanych, w większości projekt określa maksymalny procent powierzchni zabudowy działki oraz minimalny procent zachowania powierzchni biologicznie

czynnych. W ten sposób zachowane zostaną powierzchnie o podłożu zbliżonym do naturalnego, umożliwiające wprowadzanie nowej roślinności. Ponadto wobec wszystkich gruntów leśnych w gminie Żerków, projekt planu ogólnego zachowuje poprzez wprowadzenie ich do strefy otwartej. Zachowując istniejące skupiska leśne oraz tereny wód, plan ogólny pozwoli na utrzymanie ciągłości biologicznej w gminie, w tym zachowanie korytarzy ekologicznych o znaczeniu ponadregionalnym i terenów objętych ochroną przyrody. Projekt planu ogólnego nie wprowadza w obrębie ww. korytarzy żadnych zmian, które mogłyby wpłynąć w sposób niekorzystny na funkcjonowanie tych obszarów.

Obszary gminy położone poza istniejącymi i projektowanymi formami ochrony przyrody, w granicach terenów przeznaczonych pod nowe zainwestowanie charakteryzują się większym stopniem przekształcenia antropogenicznego. Wyznaczone w projekcie planu ogólnego strefy wielofunkcyjne w zabudowę mieszkaniową SW, SJ i z zabudową zagrodową SZ zostały wyznaczone wyłącznie w obszarach, które były już objęte planami miejscowymi oraz w obszarach uzupełnienia zabudowy, a także w obszarach z istniejącą zabudową o funkcji mieszkaniowej. Obszary uzupełnienia zabudowy obejmują tylko część istniejącej zabudowy i jej najbliższego sąsiedztwa. Zabudowa w strefach SW, SJ i SZ będzie obsługiwana przez istniejącą sieć dróg. W planie ogólnym nie projektuje się żadnych dróg, które mogłyby stanowić bariery dla przyrody żywej.

Negatywny wpływ nowo wyznaczonych terenów zabudowy na środowisko będzie polegał głównie na nieznacznym ograniczeniu powierzchni biologicznie czynnej. ze względu na niewielką skalę tych terenów w odniesieniu do całego obszaru gminy, ich przeznaczenie pod zabudowę nie wpłynie istotnie ani na funkcjonowanie korytarza ekologicznego, ani na spójność obszarów chronionych.

W trakcie budowy lub modernizacji infrastruktury liniowej, takiej jak drogi, wodociągi czy kanalizacja, mogą wystąpić negatywne oddziaływania na szatę roślinną w obszarze prowadzonych prac. Największym zagrożeniem dla roślinności będzie jej bezpośrednie usuwanie w obrębie pasa technologicznego, a także pośrednie skutki związane ze zmianą warunków siedliskowych, na przykład naruszenie stosunków wodnych lub degradacja gleb. Dodatkowo należy się liczyć z czasowym wzrostem emisji zanieczyszczeń powietrza spowodowanym pracą ciężkiego sprzętu budowlanego. Emisje te mogą prowadzić do przejściowego pogorszenia stanu roślinności w sąsiedztwie inwestycji, między innymi w wyniku osadzania się pyłów na liściach oraz obecności szkodliwych związków chemicznych w powietrzu. Chociaż oddziaływania te mają charakter czasowy i są związane głównie z etapem realizacji inwestycji, ich wpływ może przejściowo ograniczyć lokalną bioróżnorodność, spowolnić wzrost roślin lub pogorszyć ich kondycję.

Wyznaczone w projekcie planu ogólnego obszary, w których nastąpi uzupełnienie zabudowy nie zawierają elementów o nadzwyczajnie wysokich walorach przyrodniczych, stanowią je bowiem w dużej mierze fitocenozy pochodzenia antropogenicznego, to jest agrocenozy i tereny zieleni towarzyszące

terenom zainwestowanym. W przypadku kompleksów znajdujących się w granicach obszarów uzupełnienia zabudowy proces dalszego ich zabudowywania nie wpłynie negatywnie na różnorodności biologiczną. Należy ponownie podkreślić, iż projekt dokumentu nie przewiduje rozwoju zabudowy na terenach cennych przyrodniczo, w tym lasów oraz na terenach objętymi formami ochrony przyrody.

Realizacja nowej zabudowy nie powinna istotnie wpłynąć na różnorodność biologiczną regionu. Choć może dojść do nieznacznego ograniczenia powierzchni żerowisk lub miejsc odpoczynku dla ptaków i innych zwierząt, nie będzie to miało znaczącego negatywnego wpływu na lokalną faunę. W otoczeniu znajduje się wiele terenów, które mogą pełnić funkcję alternatywnych siedlisk, co pozwoli zwierzętom przenieść się w inne, równie dogodne miejsca. Przekształcenie gruntów ornich na tereny zabudowy mieszkaniowej może prowadzić do wycofania się niektórych gatunków zwierząt z danego obszaru, jednak inne, szczególnie te dobrze przystosowane do obecności człowieka, jak wróble, mogą wręcz skorzystać na takich zmianach. Nowe warunki mogą stworzyć dla nich korzystne środowisko życia, zwłaszcza w kontekście obecności zieleni urządzonej czy przydomowych ogrodów. Warto podkreślić, że gatunki występujące na terenie gminy Żerków to w dużej mierze zwierzęta synantropijne i eurytypowe, czyli zdolne do życia w różnych warunkach i często towarzyszące człowiekowi. W gminie nadal istnieje wiele obszarów użytkowanych rolniczo, które będą kontynuowały swoją dotychczasową funkcję, stanowiąc tym samym zapasowe siedliska dla wypieranych gatunków. Można zatem założyć, że baza żerowiskowa nie ulegnie redukcji w skali mogącej istotnie zagrozić lokalnym populacjom zwierząt. Całościowy wpływ planowanych przekształceń przestrzennych na faunę należy więc ocenić jako nieznaczny.

Ochrona szaty roślinnej w procesie planowania przestrzennego wymaga świadomego podejścia do doboru gatunków roślin, zwłaszcza przy projektowaniu terenów zieleni w krajobrazie otwartym. Kluczowe jest preferowanie rodzimych gatunków drzew i krzewów, które są dobrze przystosowane do lokalnych warunków siedliskowych oraz wspierają bioróżnorodność, m.in. poprzez tworzenie odpowiednich warunków bytowania dla ptaków i owadów zapylających.

Warto uwzględniać cechy biologiczne poszczególnych gatunków, takie jak tempo wzrostu, rozmiar korony, odporność na choroby i suszę oraz walory krajobrazowe. Zaleca się sadzenie drzew wysokich, takich jak dąb szypułkowy i bezszypułkowy, buk zwyczajny, klon zwyczajny, grab, jesion, wiąz, lipa drobnolistna, a także sosna czarna czy modrzew europejski. W przypadku drzew średniowysokich rekomendowane są olsza czarna, wierzba iwa, jarząb pospolity czy ponownie grab. Wśród krzewów warto wykorzystywać takie gatunki jak głóg, śnieguliczka biała, ligustr pospolity, dereń biały, lilak czy suchodrzew tatarski.

Jednocześnie należy stanowczo unikać nasadzeń roślin obcego pochodzenia, zwłaszcza gatunków inwazyjnych, które mogą wypierać rodzime ekosystemy i zaburzać lokalną równowagę przyrodniczą. Przykładami takich gatunków są: bożodrzew gruczołowaty, ambrozja bylicolistna, słonecznik bulwiasty, barszcz Mantegazziego, rdestowiec japoński i sachaliński czy orzech włoski.

Zasady te powinny być jednoznacznie określone już na etapie sporządzania planów miejscowych oraz decyzji o warunkach zabudowy, aby zapewnić spójność działań z celami ochrony środowiska, adaptacji do zmian klimatu i utrzymania krajobrazu kulturowego. Wprowadzanie zieleni wysokiej jakości biologicznej i krajobrazowej jest nie tylko działaniem estetycznym, ale przede wszystkim praktyką służącą zachowaniu odporności ekologicznej przestrzeni zurbanizowanych.

Na etapie realizacji ustaleń projektu planu ogólnego należy przestrzegać przepisów dotyczących ochrony gatunkowej, w tym w głównej mierze zakazu: niszczenia gniazd i siedlisk gatunków chronionych oraz przypadkowego płoszenia, określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz.U. 2022 r. poz. 2380 ze zm.), w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz.U. 2014 r. poz. 1409), w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz.U. 2014 r. poz. 1408), a także określonych w ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. 2026 poz. 13).

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt, okres od 16 października do końca lutego jest czasem, w którym – pod określonymi warunkami, możliwe jest usuwanie gniazd ptaków z budek, obiektów budowlanych oraz terenów zieleni, bez konieczności uzyskiwania zezwolenia. Pozostała część roku, tj. okres od 1 marca do 15 października, zwyczajowo traktowana jest jako okres lęgowy ptaków, jednak należy podkreślić, że przebieg cyklu lęgowego jest uzależniony od biologii poszczególnych gatunków i może różnić się zarówno co do początku, jak i zakończenia sezonu lęgowego. Okres ten, szczególnie w odniesieniu do ptaków związanych z siedliskami wodno-błotnymi, jest kluczowy z punktu widzenia ochrony przyrody, ponieważ obejmuje szereg istotnych dla tych gatunków etapów życiowych, takich jak wysiadywanie jaj, wychów piskląt, pierzenie się, migracje oraz usamodzielnianie się młodych osobników. W tym czasie ptaki wodne, zwłaszcza kaczki, często przechodzą proces pierzenia, który wiąże się z utratą zdolności do lotu, przez co stają się szczególnie narażone na zagrożenia i wymagają odpowiednich warunków schronienia. Drobne ptaki zamieszkujące trzcinowiska, takie jak trzciniczki, rokitniczki czy wodniczki, migrują pod koniec sezonu letniego, co również wymaga zapewnienia im bezpiecznych miejsc przystankowych oraz dostępu do pokarmu. Sierpień, będący miesiącem przejściowym między okresem lęgowym a migracyjnym, to także czas, w którym młode osobniki uczą się funkcjonowania w środowisku, zdobywania pożywienia, rozpoznawania zagrożeń i unikania drapieżników, co ma kluczowe znaczenie dla ich przetrwania. W kontekście ochrony zasobów wodnych należy wskazać, że większość gatunków ryb odbywa tarło od marca do końca lipca, dlatego utrzymanie choćby częściowej roślinności w obrębie siedlisk wodno-błotnych oraz cieków naturalnych, szczególnie w okresie od kwietnia do końca sierpnia,

jest istotne zarówno dla sukcesu lęgowego ptaków, jak i rozrodu ryb. Wszystkie powyższe aspekty powinny być obligatoryjnie brane pod uwagę przy planowaniu jakichkolwiek prac czy inwestycji w terenach cennych przyrodniczo.

Należy również pamiętać, że ochrona gatunkowa obowiązuje przez cały rok, niezależnie od sezonu lęgowego. W stosunku do wszystkich gatunków objętych ochroną gatunkową, zarówno ptaków, jak i innych zwierząt, takich jak wiewiórki, jeże, ropuchy czy jaszczurki, obowiązują zakazy dotyczące między innymi niszczenia siedlisk lub ostoi będących obszarami rozrodu, odpoczynku, migracji czy żerowania, a także zakazy usuwania lub niszczenia gniazd oraz umyślnego płoszenia lub niepokojenia zwierząt. Szczególną ostrożność należy zachować w przypadku realizacji inwestycji w pobliżu siedlisk płazów, zwłaszcza w kontekście budowli wodnych, które potencjalnie mogą stanowić zagrożenie dla ich populacji. Prace tego typu powinny być poprzedzone szczegółową inwentaryzacją terenu, identyfikacją siedlisk i okresów godowych, a same działania muszą być prowadzone poza sezonem rozrodu. Dodatkowo należy zabezpieczyć obszar inwestycji przed dostępem płazów poprzez ich tymczasowe odgrodenie, a następnie relokację w bezpieczne miejsca.

Wszystkie działania na terenach zasiedlonych przez gatunki objęte ochroną powinny być wykonywane poza sezonem rozrodczym, przy minimalnym wykorzystaniu ciężkiego sprzętu, po uprzednim przeprowadzeniu rozpoznania przyrodniczego. W przypadkach, gdy realizacja inwestycji jest niezbędna z uwagi na nadrzędny interes publiczny i brak jest alternatywnych rozwiązań, możliwe jest jej przeprowadzenie jedynie pod warunkiem zapewnienia należytej kompensacji przyrodniczej, której zakres i szczegóły powinny zostać określone w ramach odrębnej procedury oceny oddziaływania na środowisko oraz zawarte w decyzjach środowiskowych.

Podczas wszystkich etapów realizacji inwestycji szczególną uwagę należy poświęcić zadrzewieniom występującym na obszarze objętym opracowaniem. Należy podkreślić, że najbardziej destrukcyjny dla drzew jest wpływ na ich system korzeniowy, nie wolno dopuszczać do zmiany poziomu gruntu w strefie korzeni, zagęszczenia gleby przez składowanie materiałów budowlanych ani do zanieczyszczeń gleby wodą zawierającą substancje chemiczne, takie jak wapno czy cement. W sąsiedztwie drzew należy bezwzględnie stosować zabezpieczenia w postaci ogrodzeń stref ochrony drzew (SOD), wyznaczanych przez inspektora nadzoru dendrologicznego, murków oporowych zapobiegających zmianie poziomu gruntu, a także osłon zabezpieczających pnie i konary. Niedopuszczalne jest przycinanie całych koron, ogławianie czy podkrzesywanie drzew. Jeżeli z przyczyn technicznych konieczne jest pozostawienie otwartego wykopu w obrębie strefy ochrony, należy zastosować ekran korzeniowy, chroniący przed przesuszeniem i przemarznięciem systemu korzeniowego. Właściwa ochrona systemu korzeniowego jest niezbędna dla zapewnienia zdrowia, stabilności i dalszego rozwoju drzew.

Inwestorzy są zobowiązani do przestrzegania art. 75 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2025 poz. 647 ze zm.), w szczególności w zakresie uwzględnienia ochrony

środowiska na wszystkich etapach procesu inwestycyjnego. Oznacza to obowiązek oszczędnego korzystania z terenu, ochrony gleby, zieleni, naturalnego ukształtowania terenu oraz stosunków wodnych. Eksploatacja oraz przekształcanie elementów środowiska naturalnego może odbywać się wyłącznie w takim zakresie, w jakim jest to bezpośrednio konieczne do realizacji danej inwestycji.

Rozwiązania planistyczne przyjęte w planie ogólnym, takie jak wyznaczenie rozległych stref otwartych bez możliwości lokalizacji nowej zabudowy na zdecydowanej większości obszaru gminy, a także ograniczenie możliwości dalszej urbanizacji poprzez wskazanie obszarów uzupełnienia zabudowy obejmujących istniejące osiedla mieszkaniowe i ich bezpośrednie otoczenie, stanowią kluczowy element polityki przestrzennej ukierunkowanej na ochronę środowiska. Istotne znaczenie ma również określenie standardów urbanistycznych, w tym obowiązku zapewnienia minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej w poszczególnych strefach funkcjonalnych.

Powyższe ustalenia będą sprzyjać realizacji celów środowiskowych, takich jak utrzymanie ciągłości ekologicznej i stabilności lokalnych ekosystemów, ochrona terenów cennych przyrodniczo i krajobrazowo, w tym dolin rzecznych, łąk i kompleksów leśnych, zachowanie oraz wspieranie różnorodności biologicznej, a także ochrona spójności sieci powiązań ekologicznych w skali lokalnej i ponadlokalnej. Ponadto plan przyczynia się do zachowania zasobów leśnych i ich potencjalnego zwiększania poprzez wskazanie obszarów możliwych do zalesienia, a także do ochrony udokumentowanych złóż kopalin wraz z promowaniem ich racjonalnego wykorzystania oraz wskazaniem potrzeby rekultywacji terenów poeksploatacyjnych.

Istotnym aspektem jest również ochrona krajobrazu jako wartości środowiskowej, kulturowej i społecznej, a także dbałość o zasoby wodne, zarówno powierzchniowe, jak i podziemne, poprzez ograniczanie presji inwestycyjnej i uszczelniania powierzchni. Plan ogólny wspiera ponadto efektywne i racjonalne gospodarowanie zasobami glebowymi oraz umożliwia utrzymanie lub poprawę stanu siedlisk przyrodniczych, a także ochronę pozostałych elementów środowiska przyrodniczego, zarówno o charakterze naturalnym, jak i przekształconym. W dłuższej perspektywie działania te stanowią istotny wkład w proces adaptacji przestrzeni gminy do zmian klimatycznych oraz wspierają realizację lokalnej polityki zrównoważonego rozwoju.

Przewiduje się zatem, iż oddziaływanie na florę i faunę w obrębie przeważającej części gminy utrzymywać się będzie na dotychczasowym poziomie. Zarówno uzupełnianie w zabudowy jak i zagospodarowanie nowych terenów pod zabudowę przy zachowaniu określonego w projekcie POG procentu powierzchni terenów biologicznie czynnych, które stanowić będą miejsca rozwoju szaty roślinnej zapewnią regenerację środowiska. Również wprowadzenie w profilach dodatkowych niektórych stref terenów zieleni urządzonej i nieurządzonej wpłynie pozytywnie na bioróżnorodność flory. Należy zatem stwierdzić, iż projekt planu ogólnego gminy Żerków nie doprowadzi do fragmentacji siedlisk florystycznych ani korytarzy migracyjnych zwierząt.

6.8.2 Oddziaływanie na rezerwat przyrody

Rezerwat przyrody „Czeszewski Las” ustanowiony został w 1959 roku Zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 4 maja 1959 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody. Rozporządzenie Nr 35/2004 Wojewody Wielkopolskiego z dnia 26 marca 2004 r. w sprawie rezerwatu przyrody wprowadza następujące zakazy na obszarze rezerwatu:

- polowania, wędkowania, rybołówstwa, chwytania dziko żyjących zwierząt, płoszenia ich i zabijania, zbierania poroży zwierzyny płowej, niszczenia nor i legowisk zwierzęcych oraz gniazd ptasich i wybierania z nich jaj,
- pozyskiwania, niszczenia lub uszkodzania drzew i innych roślin,
- wysypywania, zakopywania i wylewania odpadów lub innych nieczystości, a także innego zanieczyszczania wód, gleby oraz powietrza,
- dokonywania zmian przedmiotów ochrony i obszaru objętego ochroną,
- używania, użytkowania, uszkodzania oraz zanieczyszczania przedmiotów oraz obszaru objętego ochroną,
- zmiany stosunków wodnych oraz regulacji rzeki, jeżeli służą one innym celom niż ochrona przyrody,
- niszczenia gleby lub zmiany sposobu jej użytkowania,
- palenia ognisk, wyrobów tytoniowych oraz używania źródeł światła o otwartym płomieniu poza miejscami wyznaczonymi,
- prowadzenia działalności wytwórczej, handlowej, a także rolniczej, hodowlanej lub chowu zwierząt,
- zbioru, poza miejscami wyznaczonymi, dziko rosnących roślin, grzybów oraz ich części,
- ruchu pieszego, rowerowego, narciarskiego oraz jazdy konnej wierzchem poza szlakami do tego wyznaczonymi,
- wprowadzania psów bez smyczy i kagańca,
- ruchu pojazdów poza drogami i innymi trasami do tego wyznaczonymi,
- umieszczania tablic, napisów, ogłoszeń reklamowych oraz innych znaków niezwiązanych z ochroną przyrody, z wyjątkiem znaków drogowych i związanych z ochroną porządku oraz bezpieczeństwa publicznego,
- zakłócania ciszy,
- używania łodzi motorowych, uprawiania sportów wodnych i motorowych, pływania oraz żeglowania poza akwenami lub szlakami do tego wyznaczonymi,
- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu,
- biwakowania poza miejscami wyznaczonymi,
- prowadzenia badań naukowych bez zgody wojewody,
- wprowadzania gatunków roślin lub zwierząt poza ich naturalne miejsca występowania,

- wprowadzania organizmów zmodyfikowanych genetycznie.

W granicach rezerwatu przyrody wyznaczona została strefa otwarta (52SO), w ramach której nie dopuszczono powstawania nowej zabudowy. Dopuszczono natomiast w profilu dodatkowym teren zielony urządzonej.

6.8.3 Oddziaływanie na parki krajobrazowe

W granicach gminy Żerków znajduje się **Żerkowsko-Czeszewski Park Krajobrazowy** oraz **fragment Nadwarciańskiego Parku Krajobrazowego**.

Uchwała Nr XXXVII/730/13 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 30 września 2013 r. w sprawie utworzenia Żerkowsko - Czeszewskiego Parku Krajobrazowego wprowadza w granicach parku następujące zakazy:

- realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko,
- umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności w ramach racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej, rybackiej i łowieckiej,
- likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej lub zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego albo budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych,
- pozyskiwania do celów gospodarczych skał, w tym torfu oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu,
- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub przeciwsuwiskowym albo budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych,
- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody lub racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej,
- budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od:
 - a) linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych,
 - b) zasięgu lustra wody w sztucznych zbiornikach wodnych usytuowanych na wodach płynących, przy normalnym poziomie piętrzenia określonym w pozwoleniu wodnoprawnym, o którym mowa w art. 122 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2015 r. poz. 469, poz. 1590, poz. 1642, poz. 2295 oraz z 2016 r. poz. 352, poz. 1250, poz. 2260 i poz. 1948),

- z wyjątkiem obiektów służących turystyce wodnej, gospodarce wodnej lub rybackiej.likwidowania, zasypywania i przekształcania zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodnoblotnych,
- organizowania rajdów motorowych i samochodowych.

Ze względu na fakt, iż Park obejmuje znaczną część gminy, w jego granicach wyznaczonych zostało ponad 400 stref planistycznych, w tym strefy górnictwa, gospodarcze, cmentarzy, komunikacyjne, infrastrukturalne, otwarta z dopuszczeniem w profilu dodatkowych terenów elektrowni słonecznej (3, 4, 16, 17, 21, 29, 32, 47, 48, 49, 50, 51, 55, 63SO), 123 strefy zagrodowe z dopuszczeniem w profilu dodatkowym teren biogazowni, a także dopuszczające zabudowę mieszkaniową, usługową i produkcji rolniczej. W jego granicach wyznaczono także obszary uzupełnienia zabudowy (OUZ), jednakże należy uznać, iż ustalenia projektu POG Żerków nie są sprzeczne z zakazami i ograniczeniami. Projekt planu ogólnego wskazuje kierunki zagospodarowania przestrzennego w sposób respektujący walory przyrodnicze, krajobrazowe i kulturowe Żerkowsko-Czeszewskiego Parku Krajobrazowego. Proponowane funkcje i przeznaczenia terenów uwzględniają aktualne formy użytkowania terenu. Ponadto projekt POG jest dokumentem o znacznym stopniu ogólności ustaleń, które nie określają wprost charakteru, skali oraz faktycznej realizacji inwestycji o jakimkolwiek charakterze.

Nadwarciański Park Krajobrazowy obejmuje 5 hektarów północno-wschodniej części gminy Żerków. Rozporządzenie nr 60 Wojewody Konińskiego z dnia 19 października 1995 r. ustanawiające park krajobrazowy zabrania w granicach Parku:

- zabijania, niszczenia i uszkodzania wszystkich gatunków fauny i flory z wyjątkiem gatunków uniemożliwiających prowadzenie racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej, rybackiej i łowieckiej oraz zagrażających zdrowiu, życiu lub warunkom higienicznym człowieka i zwierząt hodowlanych,
- naruszania powierzchni ziemi z wyjątkiem prac związanych z gospodarką rolną i leśną,
- zmiany stosunków wodnych, regulacji rzek i starorzeczy,
- zmiany ukształtowania powierzchni ziemi,
- niszczenia śródpolnych zadrzewień i zakrzewień jako naturalnej ostoi i miejsc żerowania różnych gatunków fauny,
- zanieczyszczania i osuszania śródpolnych i śródleśnych tzw. „oczek wodnych” oraz starorzeczy,
- obniżania bilansu wodnego,
- zalesiania tzw. „nieużytków” cennych pod względem przyrodniczym bez zgody właściwego terenowego organu ochrony przyrody,
- wysypywania, zakopywania oraz wylewania odpadów lub innych nieczystości, innego zanieczyszczania wód i gleby oraz powietrza.

Projekt planu ogólnego gminy Żerków wyznacza w granicach Nadwarciańskiego Parku Krajobrazowego strefę otwartą 52SO, która nie dopuszcza zabudowy ani obszarów uzupełnienia zabudowy (OUZ).

W jej profilu dodatkowym wyznaczony został teren zieleni urządzonej. Proponowana strefa uwzględnia aktualne formy użytkowania terenu. Projekt POG jest dokumentem o znacznym stopniu ogólności ustaleń, które nie określają wprost charakteru, skali oraz faktycznej realizacji inwestycji o jakimkolwiek charakterze.

6.8.4 Oddziaływanie na obszary Natura 2000

Gmina Żerków położona jest w obrębie trzech obszarów Natura 2000: Ostoja Nadwarciańska (PLH300009), Lasy Żerkowsko-Czeszewskie (PLH300053) oraz Dolina Środkowej Warty (PLB300002).

W granicach każdego z wymienionych obszarów Natura 2000 projekt planu ogólnego gminy przewiduje wyznaczenie stref dopuszczających zabudowę, jednakże znacznie dominują strefy otwarte niedopuszczające zabudowy. Projekt planu ogólnego nie formułuje szczegółowych zasad lokalizowania zabudowy, lecz jedynie wyznacza on ramowe strefy, które w projekcie planu ogólnego gminy Żerków zostały wyznaczone najczęściej w granicach terenów już zabudowanych, a rzadko planując zupełnie nowe tereny przeznaczone do zabudowy. Ponadto projekt dokumentu nie formułuje i nie determinuje o możliwości lub braku możliwości realizacji inwestycji potencjalnie negatywnie oddziałujących na środowisko, w tym na obszary Natura 2000.

W tym miejscu należy podkreślić, iż o ile wstępnie projekt planu ogólnego może dopuszczać rozwój zabudowy mieszkaniowej, przemysłowej, usługowej lub produkcji rolniczej we fragmentach obszarów Natura 2000, to zgodnie z art. 33 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. 2026 poz. 13) w granicach obszarów Natura 2000 zabronione jest podejmowanie działań szkodliwych dla obszaru, zwłaszcza tych, które niszczą siedliska, zagrażają chronionym gatunkom lub zakłócają spójność ekologiczną obszaru (wyjątki określa art. 34 ww. ustawy).

W poniższych rozdziałach w sposób syntetyczny zebrano zagrożenia dla gatunków i siedlisk określonych w Zarządzeniu Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w odniesieniu do każdego z obszarów oraz oceniono wpływ ustaleń projektu planu ogólnego gminy Żerków.

6.8.4.1 Obszar Natura 2000 Ostoja Nadwarciańska (PLH300009)

Dla obszaru Natura 2000 Ostoja Nadwarciańska (PLH300009) obowiązuje plan zadań ochronnych ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 14 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Nadwarciańska PLH300009. Poniżej przedstawiono identyfikację istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony obszaru.

Tabela 16. Sposób oddziaływania ustaleń projektu planu ogólnego na przedmiot ochrony oraz zagrożenia istniejące i potencjalne obszaru Natura 2000 Ostoja Nadwarciańska

Lp.	Przedmiot ochrony	Opis zagrożenia	Sposób oddziaływania ustaleń analizowanego dokumentu
1.	1340 Śródlądowe słone łąki, pastwiska i szuwały	Istniejące: melioracje osuszające Potencjalne: zaprzestanie koszenia	Realizacja ustaleń planu ogólnego gminy Żerków nie prowadzi do nasilenia zagrożeń wskazanych w planie zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Nadwarciańska. Projekt zachowuje obecne formy użytkowania przestrzeni, w szczególności utrzymuje użytkowanie rolnicze i leśne na terenach otwartych, bez zmiany ich przeznaczenia. Dokument nie przewiduje działań, które mogłyby prowadzić do intensyfikacji zagrożeń potencjalnych, takich jak: zmniejszenie powierzchni siedlisk, zabudowa terenów położonych bezpośrednio nad wodami, intensyfikacja turystyki nad jeziorami. Projekt POG dopuszcza rozwój nowej zabudowy mieszkaniowej, jednakże wyznaczane w projekcie strefy o takim charakterze w przewadze zostały ujęte w miejscach dotychczas zainwestowanych, o charakterze tożsamym do wprowadzanej funkcji. Należy wskazać, że projekt POG dopuszcza w niektórych strefach otwartych tereny elektrowni słonecznej, przy czym podkreślić należy, iż plan ogólny, ze względu na swój wysoki stopień ogólności, nie przesądza o realizacji konkretnych inwestycji, lecz ustala jedynie możliwe kierunki zagospodarowania przestrzennego. Dopiero na etapie sporządzania planu miejscowego lub wydawania decyzji o warunkach zabudowy możliwe będzie szczegółowe określenie dopuszczalności i zakresu inwestycji, z uwzględnieniem uwarunkowań środowiskowych oraz obowiązujących aktów wykonawczych do ustawy o ochronie przyrody, w tym planów zadań ochronnych.
2.	2330 Wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi	Istniejące: obce gatunki inwazyjne, sukcesja naturalna, eksploatacja piasku, nielegalne wysypiska śmieci, silna antropogeniczna fragmentacja siedliska, niszczenie roślinności przez pojazdy Potencjalne: nie zidentyfikowano	
3.	3150 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z Nymphaeion, Potamion	Istniejące: utrata kontaktu części starorzeczy z wodami rzecznyymi Potencjalne: wędkarstwo, obce gatunki inwazyjne, zanieczyszczenie wód powierzchniowych	
4.	3270 Zalewane muliste brzegi rzek z roślinnością Chenopodion rubri p. p. i Bidention p. p.	Istniejące: brak informacji Potencjalne: brak informacji	
5.	4030 Suche wrzosowiska	Istniejące: brak wypasu, obciążenie poziomą wód gruntowych powodujące przesuszenie płatów siedliska Potencjalne: sukcesja naturalna	
6.	6120 Ciepłolubne śródlądowe murawy napiaskowe	Istniejące: obce gatunki inwazyjne, zarastanie płatów siedliska ekspansywnymi gatunkami rodzimymi, sukcesja naturalna, brak koszenia, nielegalne wysypiska śmieci, fragmentacja siedliska Potencjalne: eksploatacja piasku	
7.	6230 Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe	Istniejące: brak wypasu, sukcesja naturalna, zmiana sposobu użytkowania Potencjalne: Zalesianie	
8.	6410 Zmienne wilgotne łąki trzęślicowe	Istniejące: zaprzestanie koszenia, intensyfikacja użytkowania rolniczego, melioracje osuszające Potencjalne: nie zidentyfikowano	
9.	6430 Ziołorośla górskie	Istniejące: nie zidentyfikowano Potencjalne: wycinanie drzew w lasach łęgowych i zadrzewieniach, obce gatunki inwazyjne	
10.	6440 Łąki selernicowe	Istniejące: intensyfikacja użytkowania rolniczego, brak zalewów rzecznych Potencjalne: nie zidentyfikowano	
11.	6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie	Istniejące: intensyfikacja użytkowania rolniczego Potencjalne: zaprzestanie koszenia, zmiana łąk na grunty orne, zalesianie	
12.	7210 Torfowiska nakredowe	Istniejące: ekspansja trzciny, niski poziom wody w zbiorniku powodujący przesuszenie płatów siedliska Potencjalne: nie zidentyfikowano	
13.	7230 Górskie i niżowe torfowiska nasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	Istniejące: intensyfikacja użytkowania rolniczego Potencjalne: melioracje osuszające, zaprzestanie koszenia	
14.	91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe	Istniejące: brak zalewów rzecznych, obce gatunki inwazyjne, gatunki obce geograficznie w drzewostanie, fragmentacja siedliska	

Lp.	Przedmiot ochrony	Opis zagrożenia	Sposób oddziaływania ustaleń analizowanego dokumentu
		Potencjalne: wycinanie drzew w obrębie płą- tów siedliska, melioracje osuszające	
15.	91F0 Łęgowe lasy dębowo-wiązowo- jesionowe	Istniejące: fragmentacja siedliska, gatunki obce geograficznie w drzewostanie, brak zale- wów rzecznych, wydeptywanie Potencjalne: wycinka lasu	
16.	1617 Starodub łąkowy	Istniejące: melioracje osuszające, zaprzesta- nie koszenia łąk Potencjalne: nie zidentyfikowano	
17.	1324 Nocek duży	Istniejące: brak informacji Potencjalne: brak informacji	
18.	1337 Bóbr europejski	Istniejące: nie zidentyfikowano Potencjalne: nie zidentyfikowano	
19.	1355 Wydra	Istniejące: nie zidentyfikowano Potencjalne: nie zidentyfikowano	
20.	1188 Kumak nizinny	Istniejące: brak informacji Potencjalne: brak informacji	
21.	1166 Traszka	Istniejące: brak informacji Potencjalne: brak informacji	
22.	1134 Różanka	Istniejące: eutrofizacja naturalna Potencjalne: zanieczyszczenie wód po- wierzchniowych, regulacja koryt rzecznych, wędkarstwo	
23.	1145 Piskorz	Istniejące: eutrofizacja naturalna Potencjalne: zanieczyszczenie wód powierzh- niowych, regulacja koryt rzecznych, wędkarstwo	
24.	1149 Koza	Istniejące: eutrofizacja naturalna Potencjalne: zanieczyszczenie wód po- wierzchniowych, regulacja koryt rzecznych	
25.	1037 Trzepla zielona	Istniejące: brak informacji Potencjalne: brak informacji	

Źródło: : Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 14 marca 2014 r. w sprawie ustano-
wienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Nadwarciańska PLH300009.

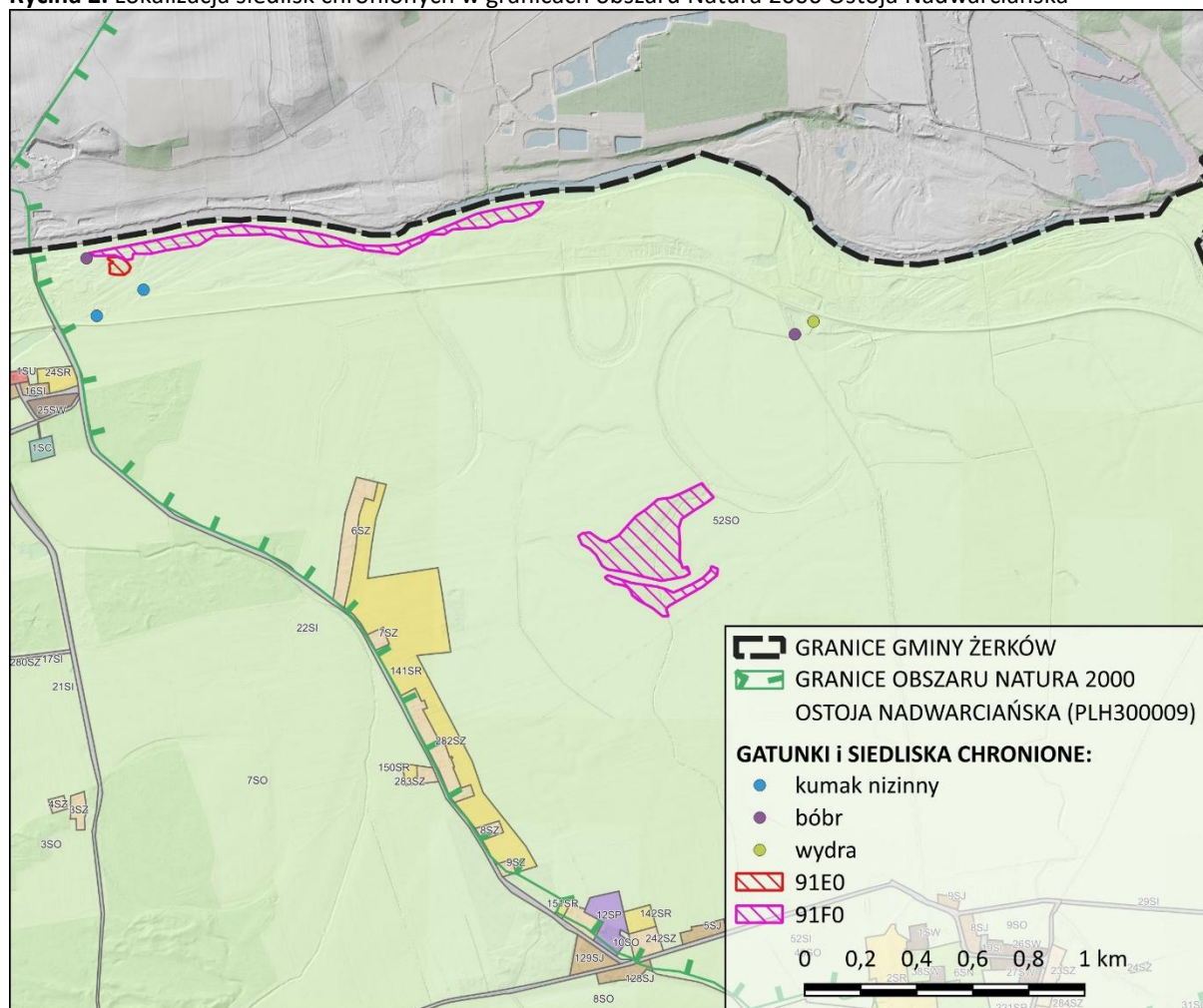
W poniższej tabeli przedstawiono strefy planistyczne oraz siedliska przyrodnicze zlokalizowane
w obszarze Natura 2000 Ostoja Nadwarciańska, a poniżej niej przedstawiono lokalizacje siedlisk i gatun-
ków chronionych w ramach obszaru Natura 2000 na tle stref planistycznych wydzielonych w projekcie
planu ogólnego gminy.

Tabela 17. Ocena potencjalnych oddziaływań stref planistycznych na siedliska chronione Natura 2000
Ostoja Nadwarciańska

Strefa planistyczna	Lokalizacja w obszarze Natura 2000	Gatunki w granicy obszaru Natura 2000	Profil dodatkowy strefy planistycznej	Przewidywane znaczące oddziaływania na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko
52SO	TAK	kumak nizinny, bóbr, wydra, 91E0 - łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe, 91F0 - łągowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe	teren zieleni urządzonej	Zewidencjonowane gatunki chronione odnotowano w strefie otwartej 52SO, która nie dopuszcza zainwestowania. W ramach profilu dodatkowego strefy wprowadzono teren zieleni urządzonej. Wyznaczenie strefy otwartej zakazującej zabudowy i zainwestowania sprzyja zachowaniu istniejących wartości przyrodniczych oraz integralności siedlisk. Proponowane w ramach planu kierunki zagospodarowania mają charakter kierunkowy i nie przesądzą o konkretnej lokalizacji ani parametrach inwestycji. Strefy planistyczne zlokalizowane w granicach obszaru Natura 2000 nie są strefami, które służą przyszłemu zainwestowaniu, lecz przede wszystkim ochronie wartościowych form przyrodniczych, krajobrazowych oraz rekreacyjnych. Wszelkie przedsięwzięcia potencjalnie oddziałujące na środowisko będą podlegać odrębnym procedurom oceny środowiskowej (w tym decyzjom o środowiskowych uwarunkowaniach oraz ewentualnym decyzjom lokalizacyjnym), nie prognozuje się wystąpienia znaczącego negatywnego oddziaływania na cele, przedmiot ochrony ani integralność obszaru Natura 2000; realizacja ustaleń planu powinna odbywać się z zachowaniem zasad dobrej praktyki środowiskowej (w tym ochrony okresów lęgowych, utrzymania ciągłości siedlisk i stref buforowych), a w przypadku stwierdzenia ryzyka negatywnego oddziaływania przewidziane są działania minimalizujące lub kompensacyjne.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych RDOŚ.

Rycina 2. Lokalizacja siedlisk chronionych w granicach obszaru Natura 2000 Ostoja Nadwarciańska

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych RDOŚ.

6.8.4.2 Obszar Natura 2000 Dolina Środkowej Warty PLB300002

Dla obszaru Natura 2000 Dolina Środkowej Warty PLB300002 Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu ustanowił plan zadań ochronnych przyjęty Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 22 lutego 2022 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Środkowej Warty PLB300002. Poniżej przedstawiono identyfikację istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony obszaru.

Tabela 18. Sposób oddziaływania ustaleń projektu planu ogólnego na przedmiot ochrony oraz zagrożenia istniejące i potencjalne obszaru Natura 2000 Dolina Środkowej Warty

Lp.	Przedmiot ochrony	Opis zagrożenia	Sposób oddziaływania ustaleń analizowanego dokumentu
1.	gęgawa	Istniejące • Modyfikowanie funkcjonowania wód • Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie • Eutrofizacja • Wypełnianie rowów, tam, stawów, sadzawek, bagien lub torfianek • Drapieżnictwo • Antagonizm ze zwierzętami Potencjalne	Realizacja ustaleń planu ogólnego gminy Żerków nie prowadzi do nasilenia zagrożeń wskazanych w planie zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Środkowej Warty. Projekt zachowuje obecne formy użytkowania przestrzeni, w szczególności utrzymuje użytkowanie rolnicze i leśne na terenach otwartych, bez zmiany ich przeznaczenia.

Lp.	Przedmiot ochrony	Opis zagrożenia	Sposób oddziaływania ustaleń analizowanego dokumentu
		- Regulowanie koryt rzecznych - Pobór wód powierzchniowych przez kamieniołomy/ kopalnie odkrywkowe - Sporty i różne formy czynnego wypoczynku, rekreacji, uprawiane w plenerze	Dokument nie przewiduje działań, które mogłyby prowadzić do intensyfikacji zagrożeń potencjalnych, takich jak: zmniejszenie powierzchni siedlisk, zabudowa terenów położonych bezpośrednio nad jeziorami, intensyfikacja turystyki nad jeziorami. Projekt POG przede wszystkim wyznacza w granicach obszaru Natura 2000 strefę otwartą 52SO, która nie dopuszcza zabudowy. W okolicach Pogorzeliicy wyznaczone zostały strefy dopuszczające zabudowę, w tym zabudowę mieszkaniową, produkcji rolniczej, produkcyjną – wraz z obszarami uzupełnienia zabudowy. Niemniej wyznaczenie tych stref i obszarów uwarunkowane było przede wszystkim istniejącą w tym miejscu zabudową i potrzebą jej dogęszczenia (przeciwdziałanie rozlewaniu się zabudowy). Należy jednak podkreślić, że każda ewentualna ingerencja w przestrzeń w granicach obszaru Natura 2000 będzie podlegała ocenie pod kątem zgodności z celami ochrony tego obszaru oraz ryzyka pogłębiania wskazanych zagrożeń. Jednocześnie plan ogólny, ze względu na swój wysoki stopień ogólności, nie przesądza o realizacji konkretnych inwestycji, lecz ustala jedynie możliwe kierunki zagospodarowania przestrzennego. Dopiero na etapie sporządzania planu miejscowego lub wydawania decyzji o warunkach zabudowy możliwe będzie szczegółowe określenie dopuszczalności i zakresu inwestycji, z uwzględnieniem uwarunkowań środowiskowych oraz obowiązujących aktów wykonawczych do ustawy o ochronie przyrody, w tym planów zadań ochronnych.
2.	gęgawa żuraw	Istniejące - Modyfikowanie funkcjonowania wód - Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie - Wypełnianie rowów, tam, stawów, sadzawek, bagien lub torfianek Potencjalne - Regulowanie koryt rzecznych - Pobór wód powierzchniowych przez kamieniołomy/ kopalnie odkrywkowe - Sporty i różne formy czynnego wypoczynku, rekreacji, uprawiane w plenerze - Produkcja energii wiatrowej	
3.	cyranka płaskonos krakwa cyraneczka	Istniejące - Modyfikowanie funkcjonowania wód - Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie - Eutrofizacja - Wypełnianie rowów, tam, stawów, sadzawek, bagien lub torfianek - Drapieżnictwo - Zmiana sposobów uprawy - Zaniechanie/ brak koszenia - Hodowla zwierząt - Intensywne koszenie - Zalewanie - Drapieżnictwo - Antagonizm ze zwierzętami Potencjalne - Regulowanie koryt rzecznych - Zmiana sposobu uprawy - Wypalanie - Pobór wód powierzchniowych przez kamieniołomy/ kopalnie odkrywkowe - Sporty i różne formy czynnego wypoczynku, rekreacji, uprawiane w plenerze	
4.	derkacz kropiatka	Istniejące - Modyfikowanie funkcjonowania wód - Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie - Wypełnianie rowów, tam, stawów, sadzawek, bagien lub torfianek - Zmiana sposobu uprawy - Zaniechanie/ brak koszenia - Hodowla zwierząt - Intensywne koszenie - Zalewanie - Drapieżnictwo - Antagonizm ze zwierzętami Potencjalne - Zmiana sposobu uprawy - Wypalanie	
5.	żuraw	Istniejące - Modyfikowanie funkcjonowania wód - Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie - Eutrofizacja - Drapieżnictwo - Antagonizm ze zwierzętami	

Lp.	Przedmiot ochrony	Opis zagrożenia	Sposób oddziaływania ustaleń analizowanego dokumentu
		Potencjalne - Pobór wód powierzchniowych przez kamieniołomy/ kopalnie odkrywkowe - Sporty i różne formy czynnego wypoczynku, rekreacji, uprawiane w plenerze	
6.	sieweczka obroźna rybitwa białoczerna	Istniejące - Modyfikowanie funkcjonowania wód - Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie - Zmiana sposobu uprawy - Hodowla zwierząt - Intensywne koszenie - Zalewanie - Drapieżnictwo - Antagonizm ze zwierzętami Potencjalne - Regulowanie koryt rzecznych - Wypalanie - Pobór wód powierzchniowych przez kamieniołomy/ kopalnie odkrywkowe - Sporty i różne formy czynnego wypoczynku, rekreacji, uprawiane w plenerze	
7.	kulik wielki rycyk krwawodziób kszyk błotniak łąkowy	Istniejące - Modyfikowanie funkcjonowania wód - Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie - Eutrofizacja - Wypełnianie rowów, tam, stawów, sadzawek, bagien lub torfianek - Zmiana sposobu uprawy - Zaniechanie/ brak koszenia - Hodowla zwierząt - Intensywne koszenie - Zalewanie - Drapieżnictwo - Antagonizm ze zwierzętami Potencjalne - Regulowanie koryt rzecznych - Wypalanie - Pobór wód powierzchniowych przez kamieniołomy/ kopalnie odkrywkowe - Sporty i różne formy czynnego wypoczynku, rekreacji, uprawiane w plenerze	
8.	rybitwa białowąsa rybitwa czarna	Istniejące - Modyfikowanie funkcjonowania wód - Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie - Eutrofizacja - Wypełnianie rowów, tam, stawów, sadzawek, bagien lub torfianek - Zmiana sposobu uprawy - Zaniechanie/ brak koszenia - Hodowla zwierząt - Intensywne koszenie - Zalewanie - Drapieżnictwo - Antagonizm ze zwierzętami Potencjalne - Regulowanie koryt rzecznych - Wypalanie - Pobór wód powierzchniowych przez kamieniołomy/ kopalnie odkrywkowe	

Lp.	Przedmiot ochrony	Opis zagrożenia	Sposób oddziaływania ustaleń analizowanego dokumentu
		• Sporty i różne formy czynnego wypoczynku, rekreacji, uprawiane w plenerze	
9.	bocian biały	Istniejące • Modyfikowanie funkcjonowania wód • Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie • Eutrofizacja • Wypełnianie rowów, tam, stawów, sadzawek, bagien lub torfianek Potencjalne • Pobór wód powierzchniowych przez kamieniołomy/ kopalnie odkrywkowe • Produkcja energii wiatrowej • Inne rodzaje praktyk rolniczych • Odpadki i odpady stałe	
10.	bąk bączek błotniak stawowy podróźniczek	Istniejące • Modyfikowanie funkcjonowania wód • Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie • Eutrofizacja • Wypełnianie rowów, tam, stawów, sadzawek, bagien lub torfianek Potencjalne • Regulowanie koryt rzecznych • Pobór wód powierzchniowych przez kamieniołomy/ kopalnie odkrywkowe • Sporty i różne formy czynnego wypoczynku, rekreacji, uprawiane w plenerze	
11.	czapla siwa	Istniejące Brak zagrożeń i nacisków Potencjalne Inna ingerencja i zakłócenia powodowane przez działalność człowieka	
12.	dudek	Istniejące: Zmniejszanie lub utrata określonych cech środowiska Potencjalne Brak zagrożeń i nacisków	
13.	zimirdek	Istniejące: • Modyfikowanie funkcjonowania wód • Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie • Inne zmiany ekosystemu Potencjalne • Sporty i różne formy czynnego wypoczynku, rekreacji, uprawiane w plenerze • Pobór wód powierzchniowych przez kamieniołomy/ kopalnie odkrywkowe	
14.	dzięcioł średni	Istniejące Modyfikowanie funkcjonowania wód Potencjalne • Zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska • Zbiorniki wodne • Pobór wód powierzchniowych przez kamieniołomy/ kopalnie odkrywkowe	

Źródło: Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 22 lutego 2022 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Środkowej Warty PLB300002

Dane Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska nie wskazują, aby w granicach obszaru Natura 2000 Dolina Środkowej Warty, w odcinku gminy Żerków znajdowały się obszary gniazdowania i bytowania ptaków ani siedliska chronione.

6.8.4.3 Obszar Natura 2000 Lasy Żerkowsko-Czeszewskie (PLH300053)

Dla obszaru Natura 2000 Lasy Żerkowsko-Czeszewskie dotychczas nie ustanowiono planu zadań ochronnych. Niemniej w granicach obszaru Natura 2000 zidentyfikowane zostały gatunki oraz siedliska chronione, które zestawione zostały ze strefami planistycznymi zlokalizowanymi w obszarze Natura 2000 Lasy Żerkowsko-Czeszewskie (PLH300053).

Tabela 19. Ocena potencjalnych oddziaływań stref planistycznych na siedliska chronione Natura 2000 Lasy Żerkowsko-Czeszewskie

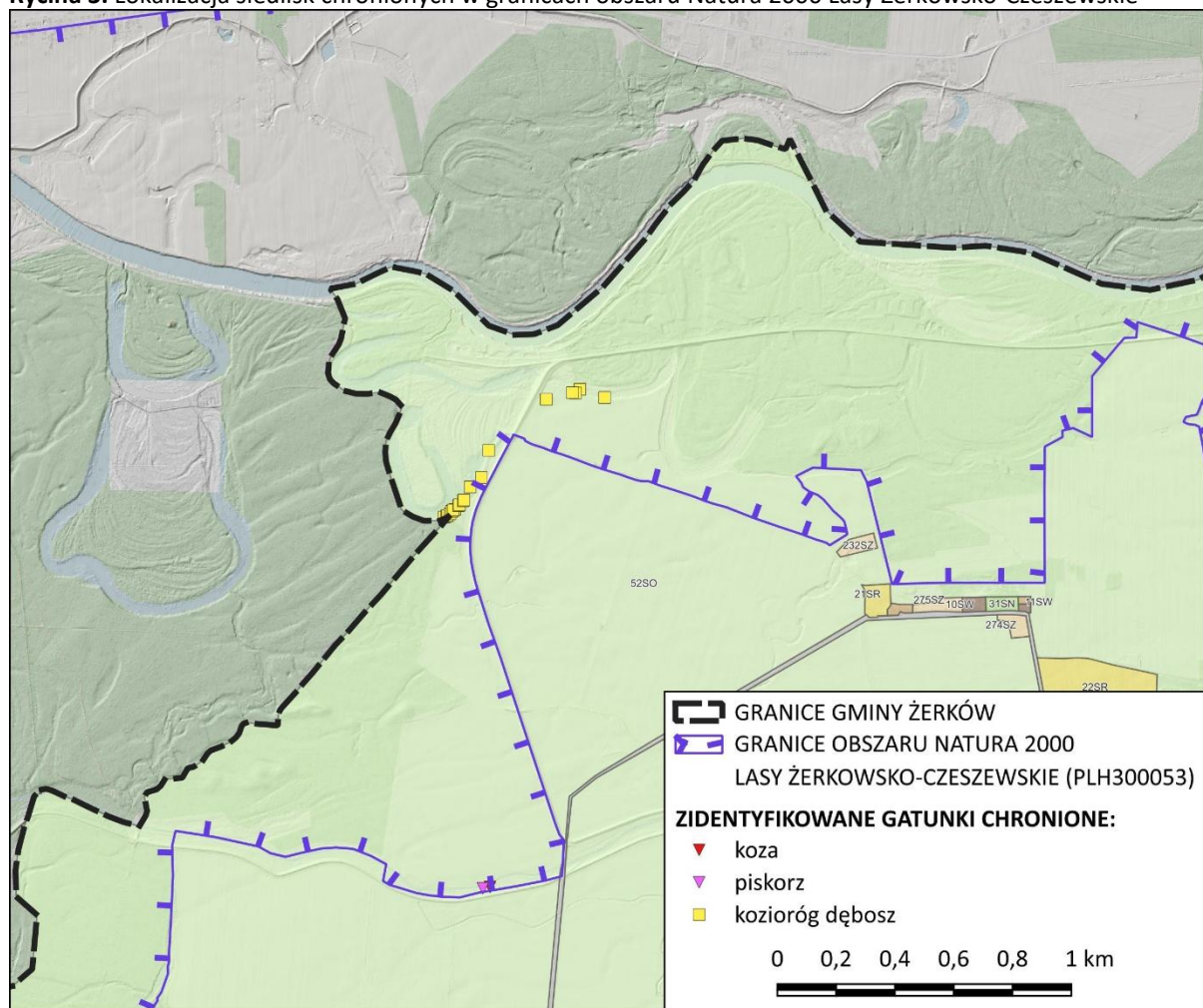
Strefa planistyczna	Lokalizacja w obszarze Natura 2000	Gatunki i siedliska w granicy obszaru Natura 2000	Profil dodatkowy strefy planistycznej	Przewidywane znaczące oddziaływania na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko
52SO	TAK	kozioróg dębosz, piskorz, koza	teren zieleni urządzonej	Zewidencjonowane gatunki chronione odnotowano w strefie otwartej (52SO), która jednocześnie jest jedyną strefą, którą wyznaczono w granicach obszaru Natura 2000 Lasy Żerkowsko-Czeszewskie. Strefa ta nie dopuszcza zainwestowania ani zabudowy, wprowadzając w profilu dodatkowym wyłączenie teren zieleni urządzonej. Wobec powyższego, wyznaczenie strefy otwartej sprzyja zachowaniu istniejących wartości przyrodniczych oraz integralności siedlisk. Dokument nie przewiduje działań, które mogłyby prowadzić do intensyfikacji zagrożeń potencjalnych, takich jak: zmniejszenie powierzchni siedlisk, zabudowa terenów położonych bezpośrednio nad jeziorami, intensyfikacja turystyki nad jeziorami. Projekt POG nie dopuszcza rozwoju nowej zabudowy mieszkaniowej w granicach obszaru Natura 2000, ponieważ w jego granicach wyznaczono strefę otwartą niedopuszczającą zainwestowania (52SO). Należy jednak podkreślić, że każda ewentualna ingerencja w przestrzeń w granicach obszaru Natura 2000 będzie podlegała ocenie pod kątem zgodności z celami ochrony tego obszaru oraz ryzyka pogłębiania wskazanych zagrożeń.

Strefa planistyczna	Lokalizacja w obszarze Natura 2000	Gatunki i siedliska w granicy obszaru Natura 2000	Profil dodatkowy strefy planistycznej	Przewidywane znaczące oddziaływania na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko
				Jednocześnie plan ogólny, ze względu na swój wysoki stopień ogólności, nie przesądza o realizacji konkretnych inwestycji, lecz ustala jedynie możliwe kierunki zagospodarowania przestrzennego. Dopiero na etapie sporządzania planu miejscowego lub wydawania decyzji o warunkach zabudowy możliwe będzie szczegółowe określenie dopuszczalności i zakresu inwestycji, z uwzględnieniem uwarunkowań środowiskowych oraz obowiązujących aktów wykonawczych do ustawy o ochronie przyrody, w tym planów zadań ochronnych.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych RDOŚ.

Poniższe ryciny przedstawiają lokalizacje siedlisk chronionych w ramach obszaru Natura 2000 na tle stref planistycznych wydzielonych w projekcie planu ogólnego gminy.

Rycina 3. Lokalizacja siedlisk chronionych w granicach obszaru Natura 2000 Lasy Żerkowsko-Czeszewskie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych RDOŚ.

Podsumowanie

Poddając ocenie projekt dokumentu, wskazuje się, że wyznaczone strefy planistyczne zakładają rozwój w granicach istniejących funkcji mieszkaniowych, usługowych i produkcyjnych lub w bezpośrednim sąsiedztwie terenów już zainwestowanych. Rozwój odbywać się będzie głównie w lokalizacjach, w których istnieje lub przewidziana jest do realizacji podstawowa infrastruktura techniczna (wodociągowa, kanalizacyjna, elektroenergetyczna). Większość wydzielen planistycznych odpowiada obecnemu zagospodarowaniu przestrzennemu, w związku z czym nie przewiduje się utraty siedlisk przyrodniczych ani stanowisk gatunków chronionych wskutek zajęcia tych terenów pod zabudowę.

Projekt POG wyznacza strefy planistyczne w granicach obszaru Natura 2000 Ostoja Nadwarciańska (PLH300009), Lasy Żerkowsko-Czeszewskie (PLH300053) oraz Dolina Środkowej Warty (PLB300002). W ich obrębie przewidziano zróżnicowane formy zagospodarowania, obejmujące przede wszystkim tereny zieleni naturalnej, lasów, terenów zieleni urządzonej i rekreacji. Zewidencjonowane siedliska i gatunki chronione odnotowane zostały przede wszystkim w strefach niedopuszczających zabudowy. Oczywiście w granicach ww. obszarów Natura 2000, szczególnie Ostoi Nadwarciańskiej oraz Doliny Środkowej Warty, plan ogólny

wprowadza strefy dopuszczające zabudowę, w tym obszary uzupełnienia zabudowy, jednak ich realizacja odbywać ma się w miejscach dotychczas użytkowanych w tych celach. Ponadto, wyznaczenie obszarów uzupełnienia zabudowy (OUZ) opiera się na algorytmie, zgodnie z którym obszary te generowane są w taki sposób, aby ograniczać się rozlewanie zabudowy – co jest korzystne z punktu widzenia ochrony integralności obszarów Natura 2000. W profilach dodatkowych niektórych stref otwartych ujętych w granicach obszaru Natura 2000 Ostoja Nadwarciańska wprowadzone zostały tereny elektrowni słonecznej.

Projekt planu ogólnego gminy Żerków jest dokumentem o dużym stopniu ogólności formułowanych ustaleń, czyli nie przesądza on o lokalizacji ani o szczegółowych parametrach przyszłych inwestycji, a jedynie wyznacza kierunkowe ramy zagospodarowania przestrzennego.

Wprowadzenie stref dopuszczających zabudowę, w tym dopuszczenie realizacji w niektórych strefach otwartych terenów elektrowni słonecznej, nie przesądza o faktycznej realizacji tych obiektów. Każdorazowa ich lokalizacja wymagać będzie odrębnego postępowania administracyjnego, obejmującego uzyskanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, po wykazaniu braku negatywnego oddziaływania na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000, a następnie pozwolenia na budowę. W związku z tym ostateczna możliwość realizacji tego typu przedsięwzięć będzie poprzedzona wnikliwą analizą środowiskową i spełnieniem wymogów wynikających z przepisów ochrony przyrody. Dopuszczone w planie formy zagospodarowania mają charakter ekstensywny i nie będą prowadzić do fragmentacji siedlisk, utraty ciągłości ekologicznej ani przekształceń morfologicznych terenu. Każdorazowa lokalizacja inwestycji potencjalnie oddziałujących na środowisko będzie wymagała przeprowadzenia odrębnych postępowań administracyjnych, w tym uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach i pozwolenia na budowę, po wykazaniu braku negatywnego oddziaływania na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000.

Analizując projekt planu ogólnego gminy, stwierdza się, iż charakter zmian polityki przestrzennej w obrębie obszarów Natura 2000 jest niewielki i ograniczony głównie do sąsiedztwa istniejących jednostek osadniczych. Każde z potencjalnych przedsięwzięć wymagających uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach będzie szczegółowo analizowane w trybie ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Takie postępowanie eliminuje możliwość kolizji prowadzącej do znaczącego negatywnego wpływu na obszar Natura 2000, a w przypadku stwierdzenia potencjalnych zagrożeń umożliwia zastosowanie odpowiednich działań minimalizujących lub kompensacyjnych.

Nie prognozuje się wystąpienia znaczącego negatywnego oddziaływania na cele, przedmiot ochrony ani integralność obszarów Natura 2000 Ostoja Nadwarciańska (PLH300009), Lasy Żerkowsko-Czeszewskie (PLH300053) oraz Dolina Środkowej Warty (PLB300002). Wynika to z faktu, iż ustalenia planu nie przewidują faktycznej realizacji inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko, a w granicach obszarów Natura 2000 nie wyznaczono obszarów uzupełnienia zabudowy. Realizacja ustaleń planu ogólnego odbywać się będzie przy zachowaniu zasad dobrej praktyki środowiskowej,

obejmujących unikanie prowadzenia prac w okresie lęgowym ptaków, utrzymanie i wzmacnianie struktury zieleni, ochronę stosunków wodnych oraz zachowanie ciągłości siedlisk. Nie przewiduje się również, aby uchwalenie planu mogło powodować niedotrzymanie celów ochrony siedlisk przyrodniczych i gatunków wchodzących w skład obszarów Natura 2000.

Realizacja ustaleń planu ogólnego będzie odbywać się przy zachowaniu zasad dobrej praktyki środowiskowej, w tym unikania prowadzenia prac w okresie lęgowym ptaków, utrzymania i wzmacniania struktury zieleni, zachowania ciągłości siedlisk oraz drożności korytarzy ekologicznych. Nie przewiduje się również, by uchwalenie planu mogło powodować niedotrzymanie celów dla przedmiotów ochrony obszarów Natura 2000 określonych w planie zadań ochronnych. Co więcej, realizacja inwestycji celu publicznego w zakresie środowiska przyrodniczego, w szczególności działań ukierunkowanych na osiągnięcie lub poprawę właściwego stanu ochrony siedlisk i gatunków, w tym o znaczeniu priorytetowym, może przyczynić się do wzmocnienia ochrony i poprawy stanu ekologicznego obszarów Natura 2000 położonych na terenie gminy Żerków.

Należy raz jeszcze podkreślić, że projekt planu ogólnego gminy jest dokumentem o dużym stopniu ogólności formułowanych ustaleń. Oznacza to, że nie przesądza on o lokalizacji ani o szczegółowych parametrach przyszłych inwestycji, lecz wyznacza jedynie kierunkowe ramy zagospodarowania przestrzennego. Decyzje o dopuszczalności konkretnych zamierzeń inwestycyjnych będą podejmowane na kolejnych etapach planowania (m.in. W ramach procedur planów miejscowych lub decyzji o warunkach zabudowy), z zastosowaniem obowiązujących przepisów z zakresu ochrony środowiska, w tym w szczególności art. 33 ustawy o ochronie przyrody oraz ustawy ooś.

6.8.5 Oddziaływanie na obszary chronionego krajobrazu

W granicach gminy Żerków zlokalizowane są dwa obszary chronionego krajobrazu: **Pyzdyrski** oraz **Szwajcaria Żerkowska**. Rozporządzenie Nr 14 Wojewody Konińskiego z dnia 23 lipca 1998 r. zmieniające uchwałę w sprawie ustalenia obszarów krajobrazu chronionego na terenie województwa konińskiego i zasad korzystania z tych terenów wobec Pyzdyrskiego obszaru chronionego krajobrazu formułuje następujące zakazy:

Zakazuje się przeznaczenia pod zabudowę również siedliska rolnicze oraz urządzania placów biwakowych gruntów położonych na terenie obszarów chronionego krajobrazu w pasie przybrzeżnym:

- w obrębie obrzeży jezior i zbiorników wodnych o powierzchni ponad 10 ha, w pasie o szerokości mniejszej niż 100 m,
- na obrzeżach spławnych rzek i kanałów w pasie o szerokości mniejszej niż 100 m,
- na obrzeżach innych rzek, kanałów, strumieni, jezior i stawów rybnych zapewniającym dogodny przejazd wzdłuż wód,

W pasie przybrzeżnym obowiązują następujące zakazy:

- budowy i instalacji urządzeń zanieczyszczających wodę, powietrze, gleby, a w szczególności obiektów przemysłowych, składowisk odpadów i wylewisk nieczystości, ferm hodowlanych, stacji paliw, obiektów gastronomicznych, suchych ustępów, szamb itp. oraz stanowiących źródła hałasów,
- powyższe zakazy nie dotyczą urządzeń i obiektów budowlanych związanych z gospodarką wodną i obronnością kraju oraz urządzeń ogólnie dostępnych : przystani wodnych, kąpielisk a także terenów przyległych do zbiorników wodnych zagospodarowanych lub przewidzianych do zagospodarowania w sposób wynikający z wypełnienia w/w funkcji,
- pas przybrzeżny na całej długości powinien być ogólnodostępny i przeznaczony na zieleni, plaże turystyczne, trasy spacerowe, ścieżki rowerowe itp.,
- w pasie przybrzeżnym może być budowana i utrzymywana tzw. „ mała architektura”, związana z utrzymaniem w nim ładu np. ławki, kosze na śmieci, stojaki do rowerów, oświetlenie terenu, z zachowaniem względów estetyki oraz walorów krajobrazowych,
- w uzasadnionych przypadkach Wojewoda Koniński może wyrazić zgodę na odstępstwo od wymaganej szerokości pasa na wniosek zarządu gminy, po dostarczeniu przez zarząd kompleksowej oceny wpływu projektowanej inwestycji na środowisko.

Wobec obszaru chronionego krajobrazu Szwajcaria Żerkowska zakazy formułowane są przez niedostępną uchwałę Nr 74/89 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Kaliszu z dnia 28 września 1989 r. w sprawie ustalenia obszaru krajobrazu chronionego "Szwajcaria Żerkowska" na terenie województwa kaliskiego i zasad korzystania z tego obszaru, jednakże należy uznać, iż zakazy formułowane w tym dokumencie mogą być zbliżone do zakazów sformułowanych wobec Pyzdryńskiego obszaru chronionego krajobrazu.

Oba obszary chronionego krajobrazu zajmują ok. 2/3 powierzchni gminy Żerków. W ich granicach projekt planu ogólnego gminy ustanawia takie strefy jak: górnictwa, gospodarcze, cmentarzy, komunikacyjne, infrastrukturalne, otwarta z dopuszczeniem w profilu dodatkowych terenów elektrowni słonecznych oraz dopuszczające zabudowę mieszkaniową, usługową i rolniczą. Projekt dokumentu zakłada rozwój zabudowy w niektórych ze stref w ramach utrzymania obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego lub wyznaczonych obszarów uzupełnienia zabudowy, a wyznaczenie stref planistycznych zostało dokonane zgodnie z zakazami i nakazami formułowanymi w ramach zapisów formy ochrony przyrody. Niemniej OUZ zostały wyznaczone przy zgrupowaniach istniejących budynków, w miejscach, gdzie rozwój zabudowy jest zasadny. W profilu dodatkowym wymienionych stref otwartych dopuszczono tereny elektrowni słonecznej i/lub wiatrowej, co jest zgodne z zapisami ochronnymi obszarów chronionego krajobrazu.

6.8.6 Oddziaływanie na pomniki przyrody

Istniejące pomniki przyrody funkcjonują w granicach istniejących jednostek osadniczych oraz poza nimi i podlegają ochronie na podstawie ustawy o ochronie przyrody. W przypadku pomników przyrody obowiązują zasady znajdujące się w aktach ich powołujących, których celem jest ochrona i zachowanie ich trwałości. ze względu na ich rozproszony punktowy charakter, w projekcie planu ogólnego gminy Żerków nie uwzględniono ich występowania poprzez wyznaczenie odrębnych stref planistycznych.

W gminie Żerków występuje 46 pomników przyrody. W projekcie planu ogólnego gminy zostały one zlokalizowane w zasięgu stref otwartych, komunikacyjnej, usługowej oraz zieleni i rekreacji.

6.9 Zasoby naturalne

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. – Prawo geologiczne i górnicze (Dz.U. 2024 poz. Dz.U. 2026 poz. 69), udokumentowane złoża kopalin podlegają ochronie w procesie planowania i zagospodarowania przestrzennego. Ochrona ta realizowana jest na zasadach określonych zarówno w tej ustawie, jak i w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. 2026 poz. 538). Jej celem jest zabezpieczenie możliwości eksploatacji lub innego wykorzystania złóż. Przepisy Prawa geologicznego i górniczego nakładają również obowiązek uwzględniania obszarów i terenów górniczych podczas sporządzania ustaleń planu ogólnego gminy oraz miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Analogiczny obowiązek przewidziany został w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, która stanowi, że ustalenia planu ogólnego powinny być formułowane z uwzględnieniem uwarunkowań rozwoju przestrzennego gminy, w szczególności terenów i obszarów górniczych, filarów ochronnych oraz udokumentowanych złóż kopalin.

Na terenie gminy Żerków występują złoża piasków i żwirów, w granicach których wyznaczono strefy górnictwa SG, jako kontynuacja trwającej eksploatacji, która wpisuje się w politykę przestrzenną gminy.. Ponadto w granicach gminy znajdują się złoża piasków i żwirów, które posiadają status rozpoznanych szczegółowo. Także i w ich granicach zostały wyznaczone strefy górnictwa (SG).

Ponadto w profilach dodatkowych stref górnictwa umożliwiono następujące przeznaczenia terenów teren zieleni naturalnej oraz teren wód, co umożliwi w przyszłości kompleksową rekultywację złóż w kierunku leśnym, wodno-rekreacyjnym lub innym. W związku z powyższym nie prognozuje się potencjalnego negatywnego oddziaływania projektu planu ogólnego gminy na zasoby naturalne.

6.10 Zabytki i obiekty o wartościach kulturowych

W granicach gminy Żerków zlokalizowana jest znaczna liczba obiektów o wysokich walorach historycznych, architektonicznych i kulturowych, które dowodzą o rozwoju miejsca na przestrzeni lat. Projekt planu ogólnego gminy Żerków, ze względu na swoją specyfikę wynikającą z ustawy o planowa-

niu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz z zapisów wykonawczych, nie formułuje ustaleń w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego, niemniej jednak uwzględnia on zabytki objęte formami ochrony poprzez wyznaczenie stref planistycznych z parametrami zabudowy i zagospodarowania terenu dedykowanymi zarówno przedmiotom ochrony, jak i urbanistycznym możliwościom zachowania indywidualnych cech zabytkowych.

Nie jest możliwe formułowanie szczegółowych założeń dla każdego obiektu lub obszaru indywidualnie. Zostały one jednak ujęte w ramach stref odpowiadających aktualnemu sposobowi zabudowy i użytkowania terenu, z uwzględnieniem dostosowania parametrów zabudowy i zagospodarowania do celu oraz przedmiotu ochrony. Wiele ustaleń o charakterze ochronnym, odnoszących się zarówno do budynków i obiektów budowlanych, jak i do elementów niebudowlanych, będzie, podobnie jak dotychczas, określane indywidualnie na etapie opracowywania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Ocenia się zatem, iż projekt planu ogólnego gminy Żerków został sporządzony z uwzględnieniem uwarunkowań wynikających z występowania na obszarze gminy obiektów o największej wartości historycznej, podlegającej ochronie na podstawie ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, w zakresie, jaki umożliwia na to formuła sporządzania planów ogólnych, wynikająca ściśle z ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

6.11 Oddziaływanie na ludzi

Do oddziaływań na ludzi może dojść przede wszystkim na styku funkcji mieszkaniowych i przemysłowych bądź usługowych, bądź w sąsiedztwie ciągów komunikacyjnych. Projekt planu ogólnego gminy Żerków nie zakłada lokalizowania nowych zakładów przemysłowych, ponadto ukierunkowuje on nową zabudowę mieszkaniową na obszary, gdzie obecnie rozwinięta jest sieć osadnicza.

O znaczącym oddziaływaniu na zdrowie ludzi można mówić w sytuacji, gdy przekraczane są standardy jakości środowiska określone w przepisach prawa. Analiza zapisów projektu POG nie pozwala na domniemywanie, by ich realizacja mogła powodować przekroczenia dopuszczalnych poziomów zanieczyszczeń powietrza, poziomów hałasu czy natężenia pól elektromagnetycznych. Wartości te powinny być bezwzględnie dotrzymywane m.in. przez gestorów sieci elektroenergetycznych, eksploatujących instalacje emitujące hałas i zanieczyszczenia do powietrza oraz czy władających drogami publicznymi.

Wśród potencjalnych czynników mogących negatywnie oddziaływać na zdrowie ludzi w wyniku realizacji postanowień projektu planu ogólnego szczególne znaczenie mają zanieczyszczenia chemiczne, w tym te związane z gospodarką ściekową i odpadami. Obecnie stanowią one jedno z najważniejszych zagrożeń zdrowotnych. Część substancji chemicznych trafia do środowiska celowo, lecz często bez dostatecznej analizy ich wpływu na zdrowie i ekosystemy. Zdecydowaną większość stanowią jednak zanieczyszczenia powstające w wyniku działalności produkcyjnej, konsumpcyjnej, a także w efekcie awarii lub katastrof.

Oddziaływanie tych substancji może przybierać różne formy. Relatywnie łatwe do rozpoznania są ostre zatrucia, wywołane jednorazowym narażeniem na wysokie stężenie toksyn. Zdecydowanie większe trudności diagnostyczne sprawiają jednak zatrucia przewlekłe, będące skutkiem długotrwałej ekspozycji na niewielkie dawki substancji szkodliwych. Ich objawy są często niespecyficzne i trudne do jednoznacznego powiązania z konkretnym czynnikiem środowiskowym. W kontekście realizacji ustaleń planu ogólnego, to właśnie długoterminowe, chroniczne oddziaływanie zanieczyszczeń chemicznych należy uznać za istotniejsze z punktu widzenia zdrowia publicznego. Ich występowanie na omawianym obszarze może pochodzić przede wszystkim z: emisji transportowych oraz ciągów komunikacyjnych, kotłowni C.O., emisji z terenów produkcyjnych oraz obszarów rolniczych. Zanieczyszczenia te mogą dostawać się do ludzkiego organizmu drogą pokarmową poprzez spożywanie zanieczyszczonej wody lub pokarmu, lub oddechową poprzez wdychanie spalin i innych szkodliwych związków lotnych. Ocenia się, że poszczególne zapisy projektu planu ogólnego, w tym także odwołania do przepisów odrębnych, zapewniają jednocześnie poprawny stan ochrony wód powierzchniowych i podziemnych, a wpływ zanieczyszczeń na zdrowie mieszkańców gminy Żerków będzie zatem stosunkowo niewielki.

Projekt planu ogólnego gminy Żerków w swoich ustaleniach w pełni zachowuje układ zieleni urządzonej, najczęściej w ramach strefy zieleni i rekreacji (SN) oraz nieurządzonej, najczęściej należącej do strefy otwartej (SO). Ochrona systemu zieleni ma duże znaczenie dla jakości życia z uwagi na lokalizację w ich zasięgu licznych terenów pełniących funkcje wypoczynkowo-rekreacyjne, zapewniające realizację podstawowych potrzeb mieszkańców w zakresie sportu, rekreacji, czy też wypoczynku. Bliskość i różnorodność terenów zieleni, które pełnią jednocześnie funkcje rekreacyjne, sprzyja również kształtowaniu prozdrowotnych nawyków mieszkańców i aktywnemu spędzaniu wolnego czasu. Ochrona istniejących form zieleni oraz zapewnienie warunków do tworzenia nowych ma istotne znaczenie zarówno dla zdrowia i samopoczucia mieszkańców, jak i dla utrzymania odpowiedniej jakości środowiska miejskiego. Zieleń pełni liczne funkcje: społeczne (miejsce rekreacji, integracji, spędzania wolnego czasu), środowiskowe (wpływając m.in. na mikroklimat, zmniejszenie zanieczyszczenia, zmniejszenie temperatury), estetyczne (wpływa na zwiększenie atrakcyjności przestrzeni), stąd też jej ochrona oraz kształtowanie ma szczególnie korzystny wpływ na ludzi.

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2025 poz. 647 ze zm.), ochrona przed polami elektromagnetycznymi polega na dążeniu do utrzymania ich poziomów na poziomie dopuszczalnym lub niższym, a w przypadku przekroczeń – na ich ograniczaniu co najmniej do wartości dopuszczalnych. Szczegółowe wartości dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych, zróżnicowane w zależności od funkcji danego obszaru, zostały określone w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. z 2019 r., poz. 2448). Projekt planu ogólnego gminy Żerków nie ustala jednak konkretnych inwestycji, których

realizacja skutkowałaby wytworzeniem pól elektromagnetycznych ani narażeniem ludzi na pole elektromagnetyczne. Ustala on wyłącznie gminny katalog stref planistycznych, w którym zawarty jest profil funkcjonalny poszczególnych stref planistycznych, a także parametry zabudowy i zagospodarowania terenu. Niemniej w profilu podstawowym wszystkich stref dopuszczone zostały tereny infrastruktury technicznej, lecz obecnie nie ma podstaw do prognozowania przekroczenia dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku. Przepisy odrębne wymagają zachowania pasów technologicznych od linii elektroenergetycznych, o szerokości w zależności od napięcia, w których zakazuje się m.in. lokalizacji miejsc pobytu, a tym samym ogranicza ekspozycję ludzi na promieniowanie, co zapewnia stałą ochronę mieszkańcom.

Realizacja założeń projektu planu ogólnego gminy Żerków, obejmujących rozwój zróżnicowanej zabudowy mieszkaniowej, lokalnych centrów usługowych, terenów zieleni i rekreacji oraz poprawę dostępności transportu zbiorowego, prognozowana jest jako korzystna z punktu widzenia jakości życia mieszkańców. Działania te sprzyjać będą poprawie warunków zamieszkania, ograniczeniu barier w dostępie do usług, zwiększeniu mobilności oraz integracji społecznej, a także poprawie dobrostanu psychofizycznego mieszkańców.

6.12 Dobra materialne

Wszystkie procesy rozwoju przestrzennego gminy Żerków, prowadzone w oparciu o ustalenia omawianego w prognozie projektu planu ogólnego powodować będą oddziaływania na dobra materialne. Oddziaływania te będą miały różny charakter i skalę.

Nie przewiduje się by realizacja ustaleń dokumentu mogła w znaczący sposób wpływać na obniżenie wartości nieruchomości lub ograniczać ich użytkowanie. Wręcz przeciwnie, planowany rozwój komunikacji drogowej a także nacisk na dobre skomunikowanie piesze i rowerowe zapewnią zwiększenie dostępności do istniejącego i planowanego zagospodarowania. Przewiduje się że przyczyni się to do wzrostu wartości nieruchomości. Ponadto, dopuszczenie możliwości uzupełniania zabudowy w istniejących lukach przestrzennych pozwala na efektywne wykorzystanie już uzbrojonych terenów, bez konieczności znaczącej rozbudowy infrastruktury technicznej i drogowej. Takie podejście sprzyja racjonalnemu gospodarowaniu przestrzenią, ograniczając koszty inwestycyjne i zwiększając efektywność wykorzystania zasobów gminy.

Na wzrost wartości materialnej wpłynie również zagospodarowanie obszaru z poszanowaniem wartości przyrodniczych i kulturowych, z zachowaniem walorów krajobrazowych, z uwzględnieniem odnawialnych źródeł energii. Poprawa warunków zamieszkania poprzez rozwój sieci infrastrukturalnych prowadzących do sieciowego zabezpieczenia w kanalizację sanitarną, możliwość zagospodarowa-

nia wód opadowych i roztopowych, lecz także atrakcyjność przyrodnicza gminy może wpłynąć pozytywnie na wartość nieruchomości. Dodatkowym pozytywnym aspektem będzie zapewnienie ochrony przeciwpowodziowej dóbr materialnych.

Reasumując, nie przewiduje się, aby realizacja ustaleń projektu planu ogólnego mogła prowadzić do zniszczenia dóbr materialnych ani ograniczenia dostępu do nich. Brakuje przesłanek, by zakładać, że potencjalne oddziaływania środowiskowe, takie jak emisja hałasu czy możliwość wystąpienia zanieczyszczeń, które mogłyby powodować dewastację obiektów budowlanych, pojazdów czy innych składników majątku uznawanych za dobra materialne. Przy założeniu przestrzegania obowiązujących przepisów oraz prowadzenia inwestycji zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju i ładu przestrzennego, nie prognozuje się wystąpienia negatywnego wpływu na istniejący stan majątkowy mieszkańców.

6.13 Gospodarka odpadami

W wyniku potencjalnego rozwoju zabudowy zwiększy się także ilość wytwarzanych odpadów komunalnych i innego rodzaju. Wytwórcy odpadów będą, jak dotychczas, zobowiązani do gospodarowania nimi zgodnie z istniejącymi regulacjami prawnymi w tym zakresie. Pozwoli to na bezpieczne unieszkodliwianie i odzysk powstałych odpadów, z maksymalnie możliwym ograniczeniem ich wpływu na środowisko.

W ramach gospodarki odpadami należy dążyć do poprawy wyposażenia gminy w instalacje gospodarki odpadami, kontynuowania selektywnej zbiórki odpadów komunalnych. W celu ograniczenia oddziaływania gospodarki odpadami na środowisko konieczny jest stały nadzór uprawnionych podmiotów nad przestrzeganiem przepisów ustawy o odpadach i innymi regulującymi sposób postępowania z odpadami komunalnymi.

6.14 Ocena oddziaływania – synteza

W celu określenia potencjalnych konfliktów pomiędzy dopuszczalnością zabudowy a ograniczeniami środowiskowymi w projekcie planu ogólnego gminy Żerków, opracowano wskaźnik Prawdopodobieństwa Wystąpienia Oddziaływań na Środowisko Przyrodnicze (PWOnŚP), który stanowi syntetyczny miernik presji urbanistycznej oraz wrażliwości środowiskowej. Analiza składała się z kilku etapów:

1) Wybór stref funkcjonalnych do analizy

Analizą objęto wyłącznie te strefy, w których zgodnie z projektem planu dopuszczona jest zabudowa mieszkaniowa, usługowa, produkcyjna, zagrodowa lub rekreacyjna, tj. strefy oznaczone jako:

- SW – strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną,
- SJ – strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną,
- SZ – strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową,
- SU – strefa usługowa,

- SP – strefa gospodarcza,
- SR – strefa produkcji rolniczej.

Dodatkowo, w przypadku stref infrastrukturalnych (SI), górniczej (SG) oraz komunikacyjnej (SK), presja urbanistyczna została przyjęta jako stała (wartość 0,8), ze względu na specyfikę ich zagospodarowania i możliwy wpływ na środowisko, mimo braku zabudowy.

2) Obliczenie wskaźnika presji urbanistycznej

Dla każdej ze stref dopuszczających zabudowę obliczono wskaźnik presji urbanistycznej na podstawie czterech trzech parametrów urbanistycznych określonych w projekcie planu:

- maksymalna nadziemna intensywność zabudowy,
- maksymalna wysokość zabudowy,
- maksymalny udział powierzchni zabudowy,
- minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej.

Wartości wyżej wymienionych wskaźników w strefach SW, SJ, SZ, SU, SP i SR zostały znormalizowane celem obliczenia jednolitego wskaźnika presji urbanistycznej. Normalizacja poszczególnych wskaźników została dokonana następującymi wzorami:

- maksymalna nadziemna intensywność zabudowy:

$$\frac{\text{maksymalna nadziemna intensywność zabudowy w danej strefie planistycznej}}{\text{maksymalna nadziemna intensywność zabudowy w całej strefie planistycznej (globalna)}}$$
- maksymalna wysokość zabudowy:

$$\frac{\text{maksymalna wysokość zabudowy w danej strefie planistycznej}}{\text{maksymalna wysokość zabudowy w całej strefie planistycznej (globalna)}}$$
- maksymalny udział powierzchni zabudowy:

$$\frac{\text{maksymalny udział powierzchni zabudowy w danej strefie planistycznej}}{\text{maksymalny udział powierzchni zabudowy w całej strefie planistycznej (globalny)}}$$
- minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej

$$1 - \left(\frac{\text{minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej}}{100} \right)$$

Z każdej strefy wyodrębniono wartość maksymalną danego parametru. a następnie na ich podstawie obliczono znormalizowany wskaźnik presji (np. przez ujednoczenie skali wartości do przedziału 0–1 lub zastosowanie średniej ważonej).

Dla stref SI, SG i SK wskaźnik presji przyjęto arbitralnie jako 0,8, ze względu na często wysoką presję inwestycyjną i przekształceniową tych terenów, pomimo braku bezpośredniego przeznaczenia pod zabudowę.

3) Klasyfikacja wskaźnika presji urbanistycznej

Wskaźnik presji urbanistycznej uzyskiwał wartości w przedziale 0-1, którym przypisano następujące klasy:

- < 0.4 = 1 (niska presja),
- 0.4 – 0.7 = 2 (umiarkowana presja),
- ≥ 0.7 = 3 (wysoka presja).

4) Klasyfikacja wskaźnika wrażliwości środowiska przyrodniczego

Wartości wskaźnika środowiskowego zostały pozyskane z danych geoprzetwarzania pochodzących z opracowań ekofizjograficznych. Do stworzenia modelu wynikowego uwzględniono takie kryteria jak: wydzielienia geologiczne, spadki terenu, klasa bonitacyjna gleb, występowanie wód powierzchniowych, strefy zagrożenia powodziowego, lokalizacja w granicach form ochrony przyrody, lokalizacja krajobrazów priorytetowych wyznaczonych w Audycie krajobrazowym, występowanie elementów „zielonej infrastruktury” oraz przestrzenna zmienność warunków wilgotnościowych TWI (Topograficzny Indeks Wilgotności). W kolejnym kroku nastąpiło przypisanie wag do kryteriów oceny. Jako wagę rozumie się stopień teoretycznego ograniczenia w zagospodarowaniu przedmiotowego terenu.

Wynikiem modelowania jest warstwa rastrowa o rozdzielczości 1x1 metr bezwymiarowego wskaźnika wyrażona liczbami całkowitymi z zakresu 0-100, gdzie liczba 100 określa obszary najcenniejsze lub reprezentowane przez największą liczbę ograniczeń w teoretycznym zagospodarowaniu.

Granice obszarów o poszczególnych wartościach ekofizjograficznych nie były tożsame z granicami stref planistycznych, toteż obliczona została średnia wartość wskaźnika środowiskowego dla każdej analizowanej strefy planistycznej.

W wyniku obliczenia średniej wskaźnika środowiskowego dla każdej analizowanej strefy planistycznej, wartości wskaźnika utrzymywały się w przedziale 0 – 100. Przypisano im następujące klasy:

- $< 40 = 1$ (niskie ograniczenia),
- $40-70 = 2$ (umiarkowane ograniczenia),
- $\geq 70 = 3$ (wysokie ograniczenia).

5) Obliczenie Prawdopodobieństwa Wystąpienia Oddziaływań na Środowisko Przyrodnicze (PWOnŚP)

Na podstawie wskaźnika presji urbanistycznej oraz wskaźnika wrażliwości środowiska przyrodniczego obliczony został finalny wskaźnik – Prawdopodobieństwo Wystąpienia Oddziaływań na Środowisko Przyrodnicze (PWOnŚP). Rachunek matematyczny odbywał się poprzez następujący wzór:

$$\text{PWOnŚP} = \text{klasa_presja} * \text{klasa_eko}$$

gdzie:

PWOnŚP – Prawdopodobieństwo Wystąpienia Oddziaływań na Środowisko Przyrodnicze;

klasa_presja – wartość wskaźnika presji urbanistycznej;

klasa_eko – wartość wskaźnika wrażliwości środowiska przyrodniczego.

6) Interpretacja wartości PWOnŚP

W wyniku iloczynu wskaźnika presji urbanistycznej oraz wskaźnika wrażliwości środowiska przyrodniczego uzyskano wartości: 1, 2, 3, 4, 6 oraz 9, które reprezentują prawdopodobieństwo występowania oddziaływań na środowisko przyrodnicze.

Wartość 1 interpretowana jest jako niski potencjał występowania oddziaływania na środowisko, natomiast wartość 9 oznacza wysoki potencjał oddziaływania, mogący wskazywać na znaczące ryzyko

kolizji pomiędzy zagospodarowaniem przestrzennym a wartościami przyrodniczymi.

Pozostałe wartości pośrednie, tj. 2, 3, 4 i 6, stanowią stopnie pośrednie pomiędzy wartościami skrajnymi i pozwalają na różnicowanie obszarów według ich potencjalnej wrażliwości na presję urbanistyczną, bez nadawania im jednoznacznych etykiet jakościowych.

7) Kartograficzna prezentacja wyników

W załączniku nr 1 zostało przedstawione kartograficzne odzwierciedlenie wartości wskaźnika PWOnŚP (Prawdopodobieństwa Wystąpienia Oddziaływań na Środowisko Przyrodnicze), który powstał w wyniku syntetycznego połączenia presji urbanistycznej oraz wrażliwości środowiska przyrodniczego. Mapa ilustruje rozmieszczenie przestrzenne poszczególnych wartości wskaźnika w granicach analizowanych stref planistycznych, wskazując zróżnicowany poziom potencjalnego oddziaływania inwestycyjno-środowiskowego. Prezentacja kartograficzna umożliwi szybkie zidentyfikowanie obszarów o niskim, wysokim oraz pośrednim potencjale oddziaływania, co stanowi istotne narzędzie wspomagające proces oceny i planowania zagospodarowania przestrzennego gminy.

Zastosowano gradację barw odpowiadającą wzrastającej wartości wskaźnika PWOnŚP od kolorów chłodnych (niski potencjał oddziaływania) po barwy ciepłe (wysoki potencjał oddziaływania). Wysokie prawdopodobieństwo wystąpienia oddziaływań na środowisko przyrodnicze obejmuje najczęściej strefy gospodarcze (SP), górnicze (SG) oraz komunikacyjne (SK), czyli te, które najczęściej generują oddziaływanie na środowisko, a realizacja tego typu inwestycji często wymaga uzyskania decyzji środowiskowej. Najwyższe wartości osiągają tereny dopuszczające zainwestowanie w Żerkowie, Przybyławiu, Bieździadowie i Dobieszczyźnie z uwagi na spłot uwarunkowań ekofizjograficznych, w tym występowanie Nadwarciańskiego i Żerkowsko-Czeszewskiego Parku Krajobrazowego. W przypadku miasta Żerkowa, na wysoki potencjał oddziaływania wpływa także krajobraz priorytetowy, który obejmuje niemal całe miasto. Na znaczną korzyść działa fakt, iż projekt POG wyznacza w minimalnym stopniu strefy dopuszczające zabudowę w miejscach, gdzie następuje koncentracja obszarów Natura 2000 (północna część gminy).

Ogólnie ujmując, tereny umożliwiające zabudowę mieszkaniową, usługową lub produkcji rolniczej, zlokalizowane poza obszarami chronionymi, zajmują się w strefach o umiarkowanym potencjalnym oddziaływaniu na środowisko. Strefami o najniższym prawdopodobieństwie wystąpienia oddziaływań na środowisko przyrodnicze są przede wszystkim strefy otwarte (SO), cmentarzy (SC) oraz zieleni i rekreacji (SN), w granicach których najczęściej nie dopuszcza się zainwestowania lub dopuszcza się lecz o ustalonych w POG niskich parametrach urbanistycznych. Strefy o niskim PWOnŚP zdecydowanie dominują w przestrzeni gminy.

Przewidywanie oddziaływania skutków realizacji ustaleń analizowanego projektu planu ogólnego gminy na elementy środowiska przyrodniczego przedstawiono w poniższej macierzy, która stanowi syntezę opisu przewidywanego oddziaływania na środowisko z rozdziałów 6.1. – 6.14. W tym miejscu należy jednak

zaznaczyć, że ostatecznie o charakterze, trwałości, odwracalności i natężeniu oddziaływania decydować będzie wiele czynników które z uwagi na specyfikę ocenianego dokumentu a w szczególności jego ogólność na obecnym etapie nie są znane. Plany ogólne gminy, ze względu na swój charakter określony w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. 2026 poz. 538) oraz aktami wykonawczymi, posiadają ograniczony zakres formułowanych rekomendacji i wniosków, zatem dopiero na etapie sporządzania planów miejscowych bądź wydawania decyzji administracyjnych możliwe będzie uszczegółowienie w zakresie ochrony elementów przyrody, dziedzictwa kulturowego oraz ludzi i dóbr materialnych.

Tabela 20. Macierz oddziaływań

	ODDZIAŁYWANIE								
	BEZPOŚREDNIE	POŚREDNIE	WÓRNE	SKUMULOWANE	KRÓTKOTERMINOWE	ŚREDNIOTERMINOWE	DŁUGOTERMINOWE	STAŁE	CHWILOWE
WODY PODZIEMNE	-/+	-/+		-/+	-		-/+	-/+	-
WODY POWIERZCHNIOWE	-/+	-/+		-/+	-		-/+	-/+	-
RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNĄ	-/+	-/+	+	-/+	-	-/+	-/+	-/+	-
LUDZIE		-/+		-/+			-/+	-/+	-
ROŚLINY	-/+	-/+	+	-/+	-	-/+	-/+	-/+	-
ZWIERZĘTA	-/+	-/+	+	-/+	-	-/+	-/+	-/+	-
POWIERZCHNIE ZIEMI	-/+	-/+		-/+	-	-/+	-/+	-/+	-
KRAJOBRAZ	-/+	+		-/+			-/+	-/+	-
KLIMAT		-/+		-/+			-/+	-/+	
ZASOBY NATURALNE	-	-/+					-/+	-/+	
HAŁAS	-/+	-/+		-/+	-	-/+	-/+	-/+	-
POWIEETRZE	-/+	-/+	+	-/+	-	-/+	-/+	-/+	-
ZABYTKI	+	+	+	-/+			+	+	
DOBRA MATERIALNE	+		+	+			+	+	
OBSZARY NATURA 2000		-/+		-/+		-/+	-/+	-/+	

+ może wystąpić pozytywne oddziaływanie | - może wystąpić negatywne oddziaływanie | puste pole oznacza brak oddziaływania

W zakresie oddziaływań bezpośrednich, pośrednich, średnioterminowych, długoterminowych i stałych realizacja ustaleń projektowanego dokumentu wiązać się będzie zarówno z negatywnym jak i pozytywnym oddziaływaniem, przy czym większość oddziaływań negatywnych występować będzie w perspektywie krótkoterminowej lub chwilowej, przez co nie prognozuje się znaczącego negatywnego wpływu na środowisko.

7 PROPOZYCJE ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH do ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH w PROJEKCIE POG

Na etapie sporządzania projektu planu ogólnego gminy Żerków rozważano możliwe rozwiązania alternatywne wobec przyjętych w projekcie dokumentu ustaleń. Analizą objęto głównie te elementy, które potencjalnie mogłyby wywierać negatywny wpływ na środowisko przyrodnicze, kulturowe lub warunki życia mieszkańców. Dodatkowo uwzględniono również uwarunkowania społeczno-gospodarcze oraz oczekiwania wyrażone przez mieszkańców, władze gminy oraz instytucje.

Projekt planu ogólnego zawiera spójną koncepcję zagospodarowania przestrzennego całej gminy, która pozwala osiągnąć efekt synergii pomiędzy celami rozwoju a ochroną zasobów przyrodniczych i kulturowych. Ustalono, iż zaproponowane przeznaczenia terenów oraz wyrażone w ramach nich parametry i wskaźniki urbanistyczne są optymalne z punktu widzenia uwarunkowań ekofizjograficznych, funkcjonalno-przestrzennych oraz krajobrazowych. Wpływ przewidywanych zmian na środowisko oceniono przeważnie jako pozytywny, natomiast ewentualne skutki negatywne będą miały charakter lokalny i ograniczony

W kontekście powyższego, trudne jest wskazanie rozwiązań alternatywnych o istotnie większym potencjale środowiskowym bądź funkcjonalnym. Niemniej w toku prac planistycznych rozważano między innymi następujące warianty:

- dla wybranych obszarów, dla których ustalenia projektu planu ogólnego przewidują możliwość lokalizacji zabudowy, a alternatywą było pozostawienie ich w strefach otwartych z wykluczeniem zabudowy. Taki wariant oznaczałby jednak rezygnację z możliwości zaspokojenia potrzeb rozwojowych mieszkańców i inwestorów,
- wariantowano parametry i wskaźniki urbanistyczne w poszczególnych strefach planistycznych. Finalnie przyjęte wartości stanowią wynik analiz mających na celu zapewnienie ładu przestrzennego z uwzględnieniem zasad rozwoju zrównoważonego.

Szczegółowa ocena projektu planu ogólnego gminy Żerków przeprowadzona w niniejszej prognozie wykazała, że jej ustalenia nie będą powodowały znaczącego oddziaływania na cele i przedmiot ochrony oraz integralność i spójność obszarów Natura 2000. W związku z tym nie zachodzi konieczność przedstawiania propozycji rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projekcie POG. Ewentualne wariantowanie konkretnych zadań inwestycyjnych odbywać się będzie w ramach postępowania prowadzącego do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach poszczególnych przedsięwzięć wymagających jej uzyskania.

Należy jednak podkreślić, iż z uwagi na ogólny charakter planu ogólnego oraz ograniczoną szczegółowość jego ustaleń, konkretne decyzje inwestycyjne i planistyczne będą podejmowane na późniejszych etapach, przede wszystkim w ramach sporządzania planów miejscowych i wydawania decyzji o warunkach zabudowy. Wówczas możliwe będzie doprecyzowanie ustaleń w sposób uwzględniający zarówno uwarunkowania lokalne, jak i potrzebę minimalizacji ewentualnych oddziaływań na środowisko i dziedzictwo kulturowe.

8 NAPOTKANE TRUDNOŚCI WYNIKAJĄCE z NIEDOSTATKÓW TECHNIKI LUB LUK WE WSPÓŁCZESNEJ WIEDZY

Na etapie sporządzania prognozy oddziaływania na środowisko dla projektu planu ogólnego gminy Żerków nie odnotowano istotnych trudności związanych z niedostatkami techniki lub lukami we współczesnej wiedzy. Charakter dokumentu, jakim jest plan ogólny, zakłada określenie ramowego modelu zagospodarowania przestrzennego, bez wprowadzania szczegółowych rozwiązań technicznych, technologicznych czy inwestycyjnych, które mogłyby generować znaczące niepewności analityczne.

W projekcie planu ogólnego gminy Żerków nie przewidziano wielu nowych funkcji, które mogłyby w sposób znaczący wpływać na stan środowiska w skali całej gminy. Ustalenia dokumentu w dużej mierze opierają się na kontynuacji dotychczasowego zagospodarowania oraz dostosowaniu kierunków rozwoju do aktualnych potrzeb społeczno-gospodarczych i uwarunkowań środowiskowych.

W prognozie zastosowano podejście eksperckie, pozwalające na możliwie precyzyjne określenie potencjalnych oddziaływań na środowisko, przy uwzględnieniu charakteru dopuszczonych funkcji terenów. Należy jednak podkreślić, że na tym etapie planowania nie są znane szczegółowe rozwiązania przestrzenne czy technologiczne, które mogą zostać zastosowane na konkretnych obszarach. Z tego względu ocena oddziaływania opiera się na potencjalnych skutkach wynikających z funkcji terenu, a nie na analizie konkretnych inwestycji czy technologii.

Prognozę sporządzono zgodnie z art. 52 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, o udziale społeczeństwa w ochronie środowiska i ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2024 poz. 1112 ze zm.), w oparciu o aktualny stan wiedzy, dostępne dane środowiskowe oraz metody oceny adekwatne do charakteru i stopnia szczegółowości planu ogólnego.

9 PROPONOWANE ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZENIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO W SZCZEGÓLNOŚCI NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARÓW NATURA 2000

Projekt planu ogólnego gminy Żerków został sporządzony z uwzględnieniem konieczności ochrony zasobów środowiska przyrodniczego, krajobrazu, dziedzictwa kulturowego oraz bezpieczeństwa ludzi. Pomimo, iż plan ogólny, zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. 2026 poz. 538) pełni funkcję ramową, a jego ustalenia ograniczają się wyłącznie do ustalenia stref planistycznych i ogólnych kierunków zagospodarowania, w tym obszarów uzupełnienia zabudowy, to zawarte w nim rozwiązania wykazują potencjał ograniczania presji inwestycyjnej na obszary cenne przyrodniczo.

Ze względu na wysoki poziom ogólności projektu dokumentu, niemożliwe było wskazanie szczegółowych rozwiązań technicznych eliminujących negatywny wpływ na środowisko. Niemniej, na etapie sporządzania projektu planu ogólnego przyjęto szereg rozwiązań o charakterze prewencyjnym i ograniczającym potencjalne oddziaływania, do których należą:

- zachowanie równowagi pomiędzy rozwojem a ochroną środowiska poprzez ograniczanie wyznaczania nowych terenów inwestycyjnych, szczególnie na obszarach dotąd niezainwestowanych;
- ochrona złóż kopalin poprzez objęcie ich oraz terenów i obszarów górniczych strefą górnictwa (SG), co pozwala na racjonalne gospodarowanie zasobami naturalnymi;
- uwzględnienie lokalizacji obszarów chronionych, w tym Natura 2000 oraz zapisów wynikających z ich planów zadań ochronnych, co służy zapewnieniu integralności tych obszarów.

Analiza wpływu ustaleń planu ogólnego na obszary Natura 2000 wykazała, że wyznaczenie stref planistycznych odbyło się z poszanowaniem lokalizacji siedlisk przyrodniczych, gatunków chronionych oraz istniejących form ochrony przyrody. Projekt planu nie zakłada działań mogących w sposób bezpośredni naruszyć cele ochrony tych obszarów.

Należy jednak podkreślić, że każda konkretna inwestycja planowana w granicach obszarów Natura 2000 podlegać będzie obowiązkowi przeprowadzenia odrębnej oceny oddziaływania na obszar Natura 2000, zgodnie z art. 59 i art. 96 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2024 poz. 1112 ze zm.).

Z perspektywy planistycznej, plan ogólny może również pośrednio przyczyniać się do zapobiegania degradacji środowiska poprzez:

- tworzenie buforów funkcjonalnych między terenami o wysokiej wartości przyrodniczej a obszarami potencjalnie przekształcanymi,
- wzmacnianie ciągłości ekologicznej poprzez wskazywanie korytarzy ekologicznych lub stref zieleni,
- zachowanie integralności krajobrazu i unikanie fragmentacji siedlisk.

W przypadku, gdyby mimo przyjętych rozwiązań doszło do zagrożenia nieodwracalnej utraty wartości przyrodniczych, na przykład w wyniku nieprzewidzianych skutków inwestycyjnych, możliwe będzie zastosowanie działań kompensacyjnych. do najczęściej stosowanych w praktyce działań kompensacyjnych należą:

- odtworzenie siedlisk przyrodniczych w lokalizacjach zastępczych, zgodnie z zasadą równowagi ekologicznej,
- sztuczne zasilanie populacji zagrożonych gatunków lub ich przesiedlenie,
- tworzenie alternatywnych korytarzy migracyjnych dla fauny oraz zachowanie łączności ekologicznej między cennymi obszarami.

Na etapie prognozy nie stwierdzono jednak istotnych zagrożeń środowiskowych, które wymagałyby bezpośredniego zastosowania takich działań. Przyjęte w projekcie planu ogólnego rozwiązania należy ocenić jako zgodne z zasadą zrównoważonego rozwoju i ukierunkowane na minimalizację ryzyka konfliktów środowiskowych.

10 ODDZIAŁYWANIE TRANSGRANICZNE

Projekt planu ogólnego gminy Żerków dotyczy obszaru, który zlokalizowany jest w znacznej odległości od granicy państwa (do najbliższej granicy, odległość w linii prostej wynosi około 190 km w kierunku zachodnim). W związku z powyższym nie jest zasadne rozpatrywanie transgranicznego oddziaływania ustaleń analizowanego dokumentu na środowisko krajów sąsiednich.

11 PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO PLANU OGÓLNEGO GMINY

Zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt 1 lit. c ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2024 r. poz. 1112 ze zm.), prognoza oddziaływania na środowisko powinna zawierać propozycje dotyczące metod analizy skutków realizacji postanowień projektu planu ogólnego oraz częstotliwości ich przeprowadzania.

Z kolei art. 55 ust. 5 tej samej ustawy nakłada na organ opracowujący projekt, tj. wójt, burmistrz lub prezydent miasta, ma obowiązek prowadzenia monitoringu skutków realizacji przyjętego dokumentu, w zakresie jego oddziaływania na środowisko. W związku z powyższym, proponuje się, aby monitoring skutków realizacji postanowień projektu planu ogólnego gminy Żerków był realizowany systematycznie, z wykorzystaniem wyników:

- Państwowego Monitoringu Środowiska (PMS), prowadzonego przez Wojewódzkich Inspektorów Ochrony Środowiska w Poznaniu,

- dostępnych danych pochodzących z dokumentów środowiskowych (np. decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach) dla przedsięwzięć realizowanych na obszarze gminy,
- indywidualnych obserwacji i analiz prowadzonych przez gminę lub na jej zlecenie.

Zakres monitoringu powinien obejmować ocenę jakości oraz zmian podstawowych komponentów środowiska, takich jak:

- jakość powietrza i stan sanitarny,
- jakość wód powierzchniowych i podziemnych,
- jakość i zanieczyszczenie gleb,
- warunki klimatu akustycznego,
- różnorodność biologiczna, w tym stan siedlisk i gatunków chronionych,
- gospodarka odpadami,
- presja inwestycyjna na cenne przyrodniczo obszary, w tym obszary Natura 2000.

Monitoring powinien umożliwiać identyfikację tendencji zmian stanu środowiska, wykrywanie obszarów zagrożonych przekroczeniem standardów jakości środowiska oraz wskazywać potrzebę podejmowania działań naprawczych lub kompensacyjnych. Dla zapewnienia odpowiedniej częstotliwości i jakości monitoringu proponuje się:

- coroczną analizę dostępnych danych środowiskowych dla obszaru gminy,
- sporządzanie raportów środowiskowych w cyklu minimum 2-letnim, zawierających rekomendacje dotyczące dalszego zagospodarowania przestrzennego i ochrony środowiska,
- bieżące reagowanie na pojawiające się zagrożenia środowiskowe, wynikające z inwestycji realizowanych na podstawie ustaleń planu ogólnego.

Zaleca się, by gmina gromadziła i analizowała dane nie tylko w oparciu o monitoring państwowy, ale również poprzez współpracę z instytucjami naukowymi, organizacjami pozarządowymi, lokalną społecznością oraz organami odpowiedzialnymi za ochronę przyrody i gospodarkę wodną.

Wdrożenie powyższych metod analizy skutków realizacji postanowień planu ogólnego pozwoli na bieżące śledzenie oddziaływań przestrzennych na środowisko oraz na podejmowanie działań zmierzających do ochrony zasobów naturalnych i jakości życia mieszkańców gminy Żerków.

12 PODSUMOWANIE i WNIOSKI

1. Projekt planu ogólnego gminy Żerków nie wprowadza znaczących zmian funkcjonalno-przestrzennych w porównaniu do dotychczasowych dokumentów planistycznych, w tym dotychczas obowiązującego studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Opracowanie uwzględnia aktualny stan zagospodarowania przestrzennego, istniejące uwarunkowania środowiskowe, społeczne, gospodarcze, kulturowe i przestrzenne, jak również identyfikuje główne ograniczenia rozwoju. Plan ogólny wyznacza kierunki polityki przestrzennej gminy oraz stanowi podstawę koordynacji polityki przestrzennej na poziomie lokalnym, regionalnym i krajowym.
2. Projekt planu ogólnego nie przewiduje realizacji funkcji, które mogłyby powodować istotne negatywne oddziaływania na środowisko przyrodnicze jako całość, ani na poszczególne jego komponenty. Zakłada on zachowanie dotychczasowego charakteru użytkowania terenu oraz promuje rozwój zrównoważony i odpowiedzialne gospodarowanie przestrzenią.
3. Wdrożenie ustaleń projektu dokumentu może skutkować oddziaływaniem na wybrane elementy środowiska przyrodniczego, takie jak powietrze, gleby czy wody powierzchniowe. Potencjalne skutki można jednak ograniczyć lub wyeliminować poprzez wdrożenie odpowiednich środków minimalizujących i technicznych zabezpieczeń, zgodnie z zapisami planu ogólnego oraz ustaleniami niniejszej Prognozy.
4. Ustalenia projektu planu ogólnego wiążą się z określonymi obowiązkami, które będą spoczywać na właścicielach i użytkownikach terenów objętych dokumentem. Obowiązki te dotyczą m.in. gospodarowania odpadami, gospodarki wodno-ściekowej, zachowania wymaganych powierzchni terenów biologicznie czynnych, kontroli emisji zanieczyszczeń do powietrza oraz ochrony klimatu akustycznego. Ich realizacja jest kluczowa dla utrzymania dobrego stanu środowiska na obszarze gminy.
5. Z przeprowadzonych analiz wynika, że realizacja ustaleń projektu planu ogólnego gminy Żerków nie będzie znacząco negatywnie oddziaływać na środowisko naturalne, w tym na cele i przedmioty ochrony obszarów Natura 2000 oraz spójność i integralność tych obszarów.
6. Monitoring skutków realizacji ustaleń planu ogólnego w zakresie oddziaływania na środowisko powinien być prowadzony przez Wójta gminy Żerków we współpracy z Wojewódzkim Inspektorem Ochrony Środowiska w Poznaniu. Monitoring może być oparty o dane z Państwowego Monitoringu Środowiska, wyniki pomiarów i obserwacji terenowych, analizy presji środowiskowych oraz kontrole zgodności zagospodarowania z ustaleniami dokumentu.
7. Informacje zawarte w niniejszej prognozie oddziaływania na środowisko zostały opracowane zgodnie z art. 52 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2024 r. poz. 1112 ze zm.), w oparciu o aktualny stan wiedzy naukowej i technicznej oraz dostosowane do zakresu i szczegółowości projektu planu ogólnego.

13 STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Niniejsza prognoza została sporządzona w oparciu o wymogi wynikające z przepisu art. 51 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2024 poz. 1112 ze zm.). Prognoza dotyczy projektu planu ogólnego gminy Żerków.

Podstawowym celem prognozy jest wskazanie, jak określone w projekcie planu ogólnego ustalenia wpłyną na środowisko. W niniejszej prognozie przeanalizowano cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym, krajowym i wojewódzkim istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, zaznajomiono się z danymi ekofizjograficznymi oraz innymi dostępnymi opracowaniami sozologicznymi obejmującymi obszar objęty Prognozą. Poddano analizie i ocenie istniejący stan środowiska oraz określono potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu. Wykonano macierz oddziaływań ustaleń dokumentu na elementy środowiska oraz na środowisko przyrodnicze, jako całość oraz określono potencjalne oddziaływania na środowisko, które mogą wynikać z realizacji tych ustaleń.

Projekt planu ogólnego gminy Żerków ustala strefy planistyczne na terenie gminy z uwzględnieniem uwarunkowań rozwoju przestrzennego gminy, w szczególności: politykę przestrzenną gminy określoną w strategii rozwoju gminy, ustalenia planu zagospodarowania przestrzennego województwa, znajdujące się na obszarze gminy formy ochrony przyrody oraz inne obszary o specjalnych zasadach gospodarowania przestrzenią, rozmieszczenie istniejących i planowanych obiektów infrastruktury społecznej, transportowej i technicznej wraz z obowiązującymi dla nich ograniczeniami w zagospodarowaniu, rekomendacje i wnioski zawarte w audycie krajobrazowym oraz krajobrazy priorytetowe, opracowanie ekofizjograficzne w zakresie wymagań, o których mowa w art. 72 ust. 1–3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska oraz zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową w gminie. Z ustaleniami nowego dokumentu będą musiały być zgodne także tzw. decyzje o warunkach zabudowy, czy decyzje lokalizacji inwestycji celu publicznego. Decyzje o warunkach zabudowy będą mogły być wydawane wyłącznie na obszarach wskazanych w planie ogólnym.

W ramach planu ogólnego gminy wyznaczono strefy planistyczne, które wynikają z art. 13c ust 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Katalog możliwych do wyznaczenia stref planistycznych przedstawia się następująco:

- strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną (SW);
- strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną (SJ);
- strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową (SZ);
- strefa usługowa (SU);
- strefa handlu wielkopowierzchniowego (SH) (nie wyznaczono);
- strefa gospodarcza (SP);
- strefa produkcji rolniczej (SR);
- strefa infrastrukturalna (SI);
- strefa zieleni i rekreacji (SN);
- strefa cmentarzy (SC);
- strefa górnictwa (SG);
- strefa otwarta (SO);
- strefa komunikacyjna (SK).

Wyżej wymienione strefy planistyczne są jedynymi możliwymi strefami do wyznaczenia w planie ogólnym gminy. W dokumencie określa się także gminne dostępności infrastruktury społecznej, które obejmują zasady zapewnienia dostępu do szkoły podstawowej oraz obszarów zieleni publicznej. Poza wyżej wymienionymi elementami składowymi planu ogólnego gminy dopuszcza się także wyznaczenie obszarów uzupełnienia zabudowy, w granicach których będzie możliwe uzyskanie decyzji o warunkach zabudowy, oraz obszarów zabudowy śródmiejskiej. Teren objęty ustaleniami analizowanego dokumentu obejmuje obszar gminy Żerków, który rozciąga się na powierzchni zajmuje powierzchnię 171,33 km², stanowiąc miejsce zamieszkania dla 9 747 osób. Siedzibą władz gminy i miasta jest miasto Żerków, które posiada powierzchnię 2,2 km².

Użytki rolne zajmują około 71,2% powierzchni gminy, łąki i pastwiska ok. 13,9%, natomiast grunty leśne i zadrzewione obejmują łącznie 27,4% gminy. Około 4,6% powierzchni gminy stanowią grunty zurbanizowane. Pozostałe obszary zajmowane są przez wody powierzchniowe, tereny komunikacyjne, wyrobiska, uprawy trwałe oraz pozostałe tereny niezabudowane. Zabudowa na terenie gminy lokalizuje się głównie przy drogach powiatowych nr 3678P, która przebiega od Klęki (g. Nowe Miasto nad Wartą) do wschodniej granicy gminy.

Zgodnie z regionalizacją fizycznogeograficzną według Kondrackiego (2002), po weryfikacji granic mezoregionów (Solon i in. 2018), gmina Żerków znajduje się w:

Megaregionie: Pozaalpejska Europa Środkowa (3);

Prowincji: Niż Środkowoeuropejski (31);

Podprowincji: Pojezierza Południowobałtyckie (313-316) oraz Niziny Środkowopolskie (318);
Makroregionie: część północna gminy: Pradolina Warciańsko-Odrzańska (315.6), część centralno-zachodnia gminy: Pojezierze Leszczyńskie (315.8), część południowa gminy: Nizina Południowowielkopolska (318.1-2);
Mezoregionie: północna część gminy: Kotlina Śremska (315.64), część zachodnia gminy: Wał Żerkowski (315.84), część południowa gminy: Wysoczyzna Kaliska (318.12) oraz Równina Rychwalska (318.16).

Rzeźba terenu gminy Żerków jest wynikiem działania lądolodu z okresu Zlodowacenia Środkowopolskiego i Bałtyckiego. Na linii Żerków – Konin przebiega strefa marginalna fazy leszczyńskiej zlodowacenia bałtyckiego. Wzgórza Żerkowskie, dominujące w krajobrazie gminy, stanowią część moren czołowych spiętrzonych, które powstały w wyniku procesów glaciektonicznych. Skutkiem tych procesów jest wyjątkowo duża zmienność litologiczna zarówno wewnętrzna, jak i powierzchniowa. W pobliżu Żerkowa znajduje się istotny węzeł hydrograficzny obejmujący Pradolinę Warciańsko-Obrzańską, dolinę Prosnę oraz Pradolinę Żerkowską (częściowo tworzoną przez doliny Lutyni i Lubieszki). Erozja rzek ukształtowała szerokie rynny z płaskim dnem, które można zaobserwować w dolinach rzek Prosnę, Warty i Lutyni.

Gmina Żerków obudowana jest w bogactwo krajobrazowe. W jej granicach rozmieszczonych jest 13 podtypów krajobrazów, zaliczających się do typów: wód powierzchniowych, bagienno-łąkowych, leśnych, wiejskich, podmiejskich i osadniczych oraz miejskich. Dominującym podtypem krajobrazu występującym w gminie jest krajobraz z przewagą mozaikowo rozmieszczonych użytków rolnych, tworzących małe pola.

W północno-wschodniej części Gminy występuje podtyp krajobrazu z przewagą wielkoobszarowych pól lub łąk i pastwisk, dla którego tłem krajobrazowym są grunty wykorzystywane rolniczo obecnie lub w przeszłości. Wzdłuż rzeki Prosnę (wschodnia granica gminy Żerków) rozciąga się krajobraz z przewagą wstęgowo ułożonych zespołów niewielkich pól ornych, łąk i pastwisk, dla którego tłem krajobrazowym są grunty wykorzystywane rolniczo obecnie lub w przeszłości. Obszar gminy Żerków zajmują także krajobrazy miejskie. W granicach miasta Żerków wyznaczony został krajobraz podtypu miejscowości z zachowanym układem historycznym. Krajobrazy leśne zajmują stosunkowo niewielki udział w ogólnej powierzchni Gminy. W jej granicach znajdują się trzy podtypy krajobrazów leśnych: z przewagą siedlisk borowych; z przewagą siedlisk lasowych oraz z przewagą siedlisk łęgowych, bagiennych i olsowych. Istotną część gminy zajmuje Mickiewiczowski Park Kulturowy, uchwalony w 2007 roku. Zlokalizowany jest w centralno-zachodniej części gminy. Celem ochrony parku krajobrazowego jest ochrona unikalnych walorów krajobrazu kulturowego miasta Żerkowa, wsi: Śmiełowa, Lgowa, Gęczewa i Brzóstkowa oraz zachowanie wyróżniających się krajobrazowo terenów z zabytkami nieruchomymi charakterystycznymi dla miejscowej tradycji budowlanej i osadniczej. W krajobrazie gminy wydzielonych zostało pięć krajobrazów priorytetowych: 807 – Rejon Żerkowa – część północno-wschodnia, 832 – Rejon Żerkowa – część północna, 841 – Dolina Warty Pyzdry-Rogalinek, 861 – Żerków oraz 2007 – Rejon Śmiełowa.

Budowa geologiczna gminy Żerków jest złożona i obejmuje utwory od karbonu po holocen. Najstarsze rozpoznane skały zalegają głęboko w podłożu i reprezentują karbon górny oraz perm. Są to głównie fliszowe iłowce i mułowce westfalu, lokalnie także osady namuru, przykryte przez lądowe utwory czerwonego spągowca. W dolnej części permu występują piaskowce i zlepieńce autunu, miejscami z domieszką skał wulkanicznych, a wyżej piaskowce saksonu. Ważnym elementem budowy geologicznej jest kompleks cechsztyński, zbudowany z soli kamiennej, anhydrytów, dolomitów i iłów, sięgający znaczną miąższość kilkuset metrów i tworzący istotny poziom strukturalny podłoża mezozoicznego. Najmłodszym i powierzchniowo dominującym elementem budowy geologicznej gminy Żerków są osady czwartorzędowe, głównie plejstoceny i holoceny. Ich miąższość jest bardzo zróżnicowana i największa w obrębie kopalnych rynien lodowcowych. Osady te związane są z działalnością lądolodu zlodowaceń środkowopolskich i północnopolskich, w szczególności zlodowacenia Odry, Warty i Wisły. Występują tu gliny zwałowe, piaski i żwiry wodnolodowcowe, osady morenowe, kemowe i eoliczne, a także rozległe utwory pradolinne Warty i Prosnę. Holocen reprezentowany jest przez piaski, mułki, torfy i namuły rzeczne w dolinach współczesnych rzek. Całość tej sekwencji osadów odzwierciedla długą i zróżnicowaną historię geologiczną gminy Żerków, związaną z wielokrotnymi zmianami środowiska sedymentacji i intensywnymi procesami glacialnymi w plejstocenie. Na terenie gminy Żerków występuje 17 złóż surowców i kopalni, z których dziewięć jest eksploatowanych, w czterech zaniechano eksploatacji, natomiast pozostałe są rozpoznane wstępnie lub szczegółowo. Około 6% powierzchni gminy Żerków jest zajmowane przez złoża surowców.

Na obszarze gminy Żerków zauważalna jest zróżnicowana bonitacyjna jakość gleb. Grunty najlepszej przydatności – klasy II – znajdują się w północno-wschodniej części gminy w okolicach wsi Komorze Przybysławskie, Przybysław oraz Żerniki. W tych samych obszarach skupia się większość gruntów ornych klasy III, IIIa i IIIb. Ich znaczna reprezentacja znajduje się także w północno-zachodniej części gminy w okolicach miejscowości Lgów i Śmiełowa. Pozostałą część gminy zajmują grunty klasy IV, V i VI, których reprezentacja dominuje. W obszarze gminy Żerków przeważają gleby pseudobielicowe i brunatne wyługowane, wytworzone z piasków gliniastych, często głęboko

osadzonych na glinach oraz częściowo mady średnio zwięzłe o składzie mechanicznym glin lekkich. Na ogół zarówno gleby gruntów ornych jak i pod lasami są często okresowo za suche. Na niewielkich obszarach występują też grunty okresowo podmokłe, wymagające melioracji. (komentarz do mapy sozologicznej, arkusz N-33-144C). Najlepszą przydatnością rolniczą charakteryzują się gleby w północnej oraz północno-wschodniej części gminy. Są to mady należące do 2 kompleksu – pszennego dobrego, a wytworzone zostały z frakcji pylastych.

Gmina Żerków znajduje się w Regionie Mogileńskim (XII), z czego ok. 90% należy do rejonu Pradoliny Warciańsko-Odrzańskiej (Warszawsko-Berlińskiej – XIIIE) oraz do regionu wielkopolskiego (XIII) z rejonem Pradoliny Warszawsko-Odrzańskiej (Warszawsko-Berlińskiej – XIIIB). W rejonie XIIIE główny użytkowy poziom wodonośny występuje w utworach czwartorzędowych zbudowanych głównie z piasków i żwirów, o miąższości około 30 m. Wydajność studni zlokalizowanych w tej strefie waha się od 30 do 70 m³/h. Na północy gminy znajdują się dwa Główne Zbiorniki Wód Podziemnych (GZWP): nr 150 „Pradolina Warszawa – Berlin” oraz w niewielkim fragmencie GZWP nr 311 „Zbiornik rzeki Proсна”.

Obszar gminy Żerków należy do dorzecza Odry. Głównymi rzekami niniejszego terenu jest rzeka Warta zlewni II-rzędu, rzeka Proсна, która stanowi lewobrzeżny dopływ Warty oraz Lutynia. Północna część terenu gminy odwadniana jest przez Wartę, która płynie w szerokiej równoleżnikowej. Rzeka Lutynia, która płynąc z południa opływa Wysoczną Żerkowską obejmuje częściowo zlewnię Lubienki, Brodka oraz zlewnię Lubieszki z jej prawym dopływem Lipinką. Na wysokości Śmiełowa ma miejsce zjawisko bifurkacji: wody Lutyni rozdzielają się na koryto właściwe (Lutynia) oraz odnogę (Stara Lutynia), regulacja stanu wody następuje przy pomocy jazu. Analizowany obszar znajduje się w zlewniach 8 Jednolitych Części Wód Powierzchniowych JCWP.

Gmina Żerków znajduje się w granicach regionu klimatycznego Środkowowielkopolskiego (XV) oraz Południowowielkopolskiego (XVI). Region Środkowowielkopolski (XV) charakteryzuje się wysoką frekwencją dni z pogodą bardzo ciepłą, jednocześnie pochmurną i bez opadów. Mniej liczne są w tym regionie dni ciepłe i słoneczne bez opadu. Region Południowowielkopolski (XVI) wyróżnia się stosunkowo dużą liczbą dni z pogodą przymrozkową oraz dni słonecznych. Dużą część roku zajmują także dni bez opadu oraz dni bardzo ciepłe, jednocześnie często notowane są dni umiarkowanie ciepłe i pochmurne bez opadu.

W 2025 roku przekroczenie obowiązujących standardów jakości powietrza ze względu na ochronę zdrowia ludzi w strefie wielkopolskiej, w której znajduje się gmina Żerków, dotyczyło benzo(a)piranu. Dla pozostałych substancji ww. strefa otrzymała klasy A. W tej samej klasyfikacji w strefie wielkopolskiej normy zostały przekroczone w przypadku zanieczyszczeń: benzo(a)piren, pył PM_{2,5} oraz pył PM₁₀. Ponadto w obu strefach przekroczony został cel długoterminowy dla ozonu.

Najistotniejszy wpływ na warunki akustyczne na terenie gminy Żerków ma sieć połączeń komunikacji drogowej i kolejowej, w szczególności droga wojewódzka nr 443, przebiegająca równoleżnikowo przez południową część gminy. W 2020 roku przeprowadzony Generalny Pomiar Ruchu (GPR) na drogach wojewódzkich wykazał, iż na odcinku między Jarocinem a Gizałkami w ciągu doby przejechało ok. 3,7 tys. pojazdów, przy udziale pojazdów hałaśliwych (ciężkich i motocykli) wynoszącym ok. 15,4%. Emisje hałasu związane z transportem wiążą się z dźwiękami generowanymi w związku z pracą silnika, a także hałas powstający na styku opony z nawierzchnią drogową. Przy wyższych prędkościach, przekraczających 60-70 km/h, hałas wynikający z tarcia opon o nawierzchnię drogi przewyższa hałas emitowany z silnika pojazdu. Przez zachodnią część gminy przebiega linia kolejowa nr 281 Oleśnica – Chojnice, ze przystankiem kolejowym Żerków w miejscowości Chrzan. W przypadku odcinka linii kolejowej przechodzącego przez gminę Żerków nie zostały przeprowadzone badania akustyczne, natomiast na potencjalne oddziaływanie akustyczne są narażone tereny leżące w zachodniej części gminy, w najbliższym (tj. do ok. 150 m od linii) sąsiedztwie wspomnianego szlaku. Szczególnie dotyczy to pojedynczych terenów zabudowy mieszkaniowej w miejscowości Chrzan.

Lesistość gminy Żerków wynosi około 16%. Lokalizują się one na obszarze całej gminy, tworząc mozaikową, nieciągłą strukturę. Zdecydowaną dominację stanowią obszary lasów publicznych. Lasy gminy Żerków występują pod postacią iglastą, liściastą i mieszaną, z dominacją lasów iglastych, w których dominuje sosna. W lasach liściastych najczęściej występują dęby, olchy, brzozy, robinie akacjowe oraz wiązy. W obszarze całej gminy można również zauważyć zagajniki oraz kępy leśne, zlokalizowane wzdłuż cieków wodnych oraz pól, a także zadrzewienia przy zabudowaniach. Na obszarze gminy przeważa szata roślinna o charakterze antropogenicznym, zwłaszcza w mieście. Działalność człowieka wywołała przeobrażenia naturalnych zbiorowisk naturalnych na tereny upraw rolnych oraz tereny zabudowane. Ze względu na rolnictwo intensywne występujące w gminie, obserwuje się przewagę zbóż, roślin okopowych oraz pastewnych. Do półnaturalnych zbiorowisk roślinnych zaliczyć można łąki i pastwiska, o łącznej powierzchni 13,93 km², co stanowi około 8,1% łącznej powierzchni gminy. Większe kompleksy użytków zielonych obserwuje się w dolinach rzek przepływających przez gminę. Użytki zielone stanowią ostoję dla naturalnych siedlisk flory oraz fauny, retencjonując wody powierzchniowe. Z uwagi na występowanie w gminie wód powierzchniowych pod postacią sieci rzecznej oraz punktowo występujących stawów, roślinność wodna posiada tu dostateczne warunki do rozwoju. Zakola rzek i pozostałych cieków wodnych oraz niewielkie

powierzchniowo wody stojące porastają zbiorowiska spirodeli wielkokorzennej oraz rzęsy. Na zbiorowiskach bagiennych i podmokłych dobre warunki do rozwoju mają porastające je zarośla łożowe, trzcinowiska, szuwały skrzypowe i pałki szerokolistnej, a także rzepichy ziemnowodnej. Są to obszary o wysokim nagromadzeniu gatunków roślin naczyniowych. Fauna gminy Żerków jest charakterystyczna dla terenów rolnych z udziałem lasów. Znaczną rolę odgrywa ornitofauna, która jest bardzo bogata z uwagi na specyficzne warunki występujące w pradolinie z rzeką Wartą oraz pozostałych rzekach gminy. Z większych ssaków dziko żyjących w pobliżu lasów oraz pól często spotykane mogą być: sarny, zające, jelenie, dziki oraz myszy polne. Wędrują one przez tereny pól uprawnych, niszcząc uprawy, lecz duża część z nich spotykana jest w lasach. Działalność człowieka doprowadziła, iż w środowisku naturalnym pojawiły się wcześniej nie występujące gatunki. Wśród nich można wyróżnić zwierzęta hodowlane, koty, gołębie, bażanty.

Do obiektów objętych ochroną prawną w zakresie ochrony przyrody na terenie gminy Żerków zaliczono rezerwat przyrody „Czeszewski Las”, Żerkowsko-Czeszewski Park Krajobrazowy, Nadwarciański Park Krajobrazowy, Obszary Chronionego Krajobrazu: Szwajcaria Żerkowska oraz Pyzdryski; Obszar Specjalnej Ochrony Natura 2000 Dolina Środkowej Warty (PLB300002); Specjalne Obszary Ochrony Natura 2000: Ostoja Nadwarciańska (PLH300009) oraz Lasy Żerkowsko-Czeszewskie (PLH300053). Poza obszarowymi formami ochrony przyrody, w granicach gminy znajduje się także 46 pomników przyrody.

Na obszarze gminy Żerków znajduje się 40 obiektów wpisanych do rejestru zabytków, 144 obiekty ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków oraz 445 stanowisk archeologicznych ujętych w wojewódzkiej ewidencji zabytków, w tym 7 z nich zostało ujętych w rejestrze zabytków archeologicznych.

W kolejnym rozdziale zidentyfikowano Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące jakości powietrza i klimatu, hałasu, gospodarowania wodami, gleb, gospodarki odpadami, zasobów przyrodniczych, transportu ładunków niebezpiecznych, czyli wszystkich obszarów które poruszane są w analizowanym dokumencie.

Odstąpienie od uchwalenia analizowanego planu ogólnego gminy Żerków spowoduje, że nowa zabudowa będzie mogła być lokalizowana zgodnie z aktualnie obowiązującymi planami miejscowymi, z czym nie będą związane niekorzystne zmiany w środowisku. Dopóki gmina nie uchwali planu ogólnego, nie będzie mogła ona uchylać nowych planów miejscowych, ani też wydawać nowych warunków zabudowy, zatem realnie będzie pozbawiona możliwości kształtowania polityki przestrzennej. Brak realizacji ustaleń planu ogólnego nie spowoduje likwidacji istniejącego zainwestowania gminy, może przyczynić się jedynie do jego nieprawidłowego i ograniczonego rozwoju, czego skutkiem może być chaos przestrzenny.

W rozdziale *Przewidywane znaczące oddziaływanie, w tym bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także pozostałe elementy środowiska* dokonano oceny przewidywanych oddziaływań. Przedmiotem analizy był wpływ ustaleń dokumentu na poszczególne komponenty środowiska: wody powierzchniowe i podziemne, powietrze atmosferyczne, klimat lokalny, powierzchnię ziemi i gleby, krajobraz, zdrowie ludzi, klimat akustyczny, dziedzictwo kulturowe oraz formy ochrony przyrody, w tym obszary Natura 2000. Przeprowadzone analizy wykazały, że projekt planu ogólnego uwzględnia obowiązek ochrony środowiska i jego zasobów w sposób spójny i kompleksowy. Realizacja ustaleń dokumentu nie będzie oddziaływać w istotny, negatywny sposób na środowisko ani na cele i przedmioty ochrony obszarów Natura 2000 oraz ich integralność. Projekt nie wprowadza nowych funkcji mogących potencjalnie kolidować z istniejącymi formami ochrony przyrody, a proponowane kierunki zagospodarowania przestrzennego pozostają zgodne z uwarunkowaniami przyrodniczymi i prawnymi. Nowo wyznaczone tereny inwestycyjne służą zaspokojeniu potrzeb mieszkańców w zakresie funkcji mieszkaniowych, usługowych i gospodarczych, a ich lokalizacja oraz sposób zagospodarowania podporządkowane są zasadom ochrony środowiska, w tym minimalizacji presji antropogenicznej. Dokument zawiera również zasady zagospodarowania terenów rolnych i leśnych w sposób przeciwdziałający ich degradacji oraz fragmentacji. W zakresie oddziaływań bezpośrednich, pośrednich, długoterminowych i stałych wskazać można zarówno pozytywne, jak i negatywne skutki realizacji ustaleń dokumentu, jednak zdecydowana większość oddziaływań negatywnych będzie miała charakter krótkoterminowy lub chwilowy i będzie ograniczona do etapu realizacyjnego (np. wzrost hałasu czy emisji pyłów podczas prac inwestycyjnych). Zastosowanie odpowiednich zabezpieczeń technicznych oraz przestrzeganie zasad określonych w projekcie dokumentu pozwoli na istotne ograniczenie lub całkowite wyeliminowanie negatywnego wpływu na środowisko. W projekcie planu ogólnego wskazano także tereny wyłączone z zabudowy oraz obszary objęte ograniczeniami, wynikające m.in. z lokalizacji w strefach ochronnych ujęć wód, występowania form ochrony przyrody, obszarów o wysokich walorach krajobrazowych lub zagrożonych erozją. W ramach syntezy oceny oddziaływania stworzono wskaźnik oceniający prawdopodobieństwo wystąpienia oddziaływań na środowisko przyrodnicze (PWOnŚP), który koreluje ze sobą presję urbanistyczną wywołaną ustaleniami projektu planu ogólnego a uwarunkowaniami ekofizjograficznymi. Realizacja ustaleń planu ogólnego gminy Żerków przyczyni się do zrationalizowania kierunków rozwoju przestrzennego gminy, poprawy ładu przestrzennego oraz zwiększenia efektywności

gospodarowania przestrzeni, przy jednoczesnym zapewnieniu wysokiego poziomu ochrony środowiska. W świetle przeprowadzonych analiz nie przewiduje się wystąpienia znaczących negatywnych oddziaływań na środowisko ani naruszenia integralności systemu obszarów chronionych.

Następnie sformułowano propozycje rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projekcie planu ogólnego gminy. Projekt planu ogólnego zawiera spójną koncepcję zagospodarowania przestrzennego całej gminy, która pozwala osiągnąć efekt synergii pomiędzy celami rozwoju a ochroną zasobów przyrodniczych i kulturowych. Ustalono, iż zaproponowane przeznaczenia terenów oraz wyrażone w ramach nich parametry i wskaźniki urbanistyczne są optymalne z punktu widzenia uwarunkowań ekofizjograficznych, funkcjonalno-przestrzennych oraz krajobrazowych. Wpływ przewidywanych zmian na środowisko oceniono przeważnie jako pozytywny, natomiast ewentualne skutki negatywne będą miały charakter lokalny i ograniczony. W kontekście powyższego, trudne jest wskazanie rozwiązań alternatywnych o istotnie większym potencjale środowiskowym bądź funkcjonalnym. Szczegółowa ocena projektu planu ogólnego gminy Żerków przeprowadzona w niniejszej prognozie wykazała, że jej ustalenia nie będą powodowały znaczącego oddziaływania na cele i przedmiot ochrony oraz integralność i spójność obszarów Natura 2000. W związku z tym nie zachodzi konieczność przedstawiania propozycji rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projekcie planu ogólnego gminy.

Na etapie sporządzania prognozy oddziaływania na środowisko dla projektu planu ogólnego gminy Żerków nie odnotowano istotnych trudności związanych z niedostatkami techniki lub lukami we współczesnej wiedzy. Charakter dokumentu, jakim jest plan ogólny, zakłada określenie ramowego modelu zagospodarowania przestrzennego, bez wprowadzania szczegółowych rozwiązań technicznych, technologicznych czy inwestycyjnych, które mogłyby generować znaczące niepewności analityczne.

W kolejnym rozdziale opisano *Proponowane rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru*. ze względu na wysoki poziom ogólności projektu dokumentu, niemożliwe było wskazanie szczegółowych rozwiązań technicznych eliminujących negatywny wpływ na środowisko. Niemniej, na etapie sporządzania projektu planu ogólnego przyjęto szereg rozwiązań o charakterze prewencyjnym i ograniczającym potencjalne oddziaływanie, do których należą:

- zachowanie równowagi pomiędzy rozwojem a ochroną środowiska poprzez ograniczanie wyznaczania nowych terenów inwestycyjnych, szczególnie na obszarach dotąd niezainwestowanych;
- ochrona złóż kopalin poprzez objęcie ich oraz terenów i obszarów górniczych strefą górnictwa (SG), co pozwala na racjonalne gospodarowanie zasobami naturalnymi;
- uwzględnienie lokalizacji obszarów chronionych, w tym Natura 2000 oraz zapisów wynikających z ich planów zadań ochronnych, co służy zapewnieniu integralności tych obszarów.

Analiza wpływu ustaleń planu ogólnego na obszary Natura 2000 wykazała, że wyznaczenie stref planistycznych odbyło się z poszanowaniem lokalizacji siedlisk przyrodniczych, gatunków chronionych oraz istniejących form ochrony przyrody. Projekt planu nie zakłada działań mogących w sposób bezpośredni naruszyć cele ochrony tych obszarów. Należy jednak podkreślić, że każda konkretna inwestycja planowana w granicach obszarów Natura 2000 podlegać będzie obowiązkowi przeprowadzenia odrębnej oceny oddziaływania na obszar Natura 2000, zgodnie z art. 59 i art. 96 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2024 poz. 1112 ze zm.). Z perspektywy planistycznej, plan ogólny może również pośrednio przyczyniać się do zapobiegania degradacji środowiska poprzez:

- tworzenie buforów funkcjonalnych między terenami o wysokiej wartości przyrodniczej a obszarami potencjalnie przekształcanymi,
- wzmacnianie ciągłości ekologicznej poprzez wskazywanie korytarzy ekologicznych lub stref zieleni,
- zachowanie integralności krajobrazu i unikanie fragmentacji siedlisk.

W przypadku, gdyby mimo przyjętych rozwiązań doszło do zagrożenia nieodwracalnej utraty wartości przyrodniczych, na przykład w wyniku nieprzewidzianych skutków inwestycyjnych, możliwe będzie zastosowanie działań kompensacyjnych. do najczęściej stosowanych w praktyce działań kompensacyjnych należą:

- odtworzenie siedlisk przyrodniczych w lokalizacjach zastępczych, zgodnie z zasadą równoważności ekologicznej,
- sztuczne zasilanie populacji zagrożonych gatunków lub ich przesiedlenie,
- tworzenie alternatywnych korytarzy migracyjnych dla fauny oraz zachowanie łączności ekologicznej między cennymi obszarami.

Na etapie prognozy nie stwierdzono jednak istotnych zagrożeń środowiskowych, które wymagałyby bezpośredniego zastosowania takich działań. Przyjęte w projekcie planu ogólnego rozwiązania należy ocenić jako zgodne z zasadą zrównoważonego rozwoju i ukierunkowane na minimalizację ryzyka konfliktów środowiskowych. W niektórych strefach planistycznych w profilu dodatkowym dopuszczono tereny elektrowni wiatrowej, tereny elektrowni słonecznej i tereny

biogazowni, jednakże należy podkreślić, iż każdorazowa lokalizacja obiektów służących do produkcji energii z biomasy, wiatru lub słońca poprzedzona będzie szeregiem postępowań, które po wykazaniu braku negatywnego oddziaływania na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 prowadzić będą do uzyskania decyzji środowiskowej i dalej do uzyskania pozwolenia na budowę. Wobec takiego toku postępowania podkreśla się, iż pomimo dopuszczenia w profilach dodatkowych niektórych stref planistycznych takich terenów, ostateczna ich lokalizacja będzie możliwa dopiero po przeprowadzeniu wnikliwego i długotrwałego postępowania administracyjnego.

Nie przewiduje się również oddziaływania transgranicznego. Gmina Żerków zlokalizowana jest w znacznej odległości od granicy państwa (do najbliższej granicy, odległość w linii prostej wynosi około 190 km w kierunku zachodnim).

W rozdziale 11. sformułowano propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego planu ogólnego gminy. Proponuje się, aby monitoring skutków realizacji postanowień projektu planu ogólnego gminy Żerków był realizowany systematycznie, z wykorzystaniem wyników Państwowego Monitoringu Środowiska (PMS), prowadzonego przez Wojewódzkich Inspektorów Ochrony Środowiska w Poznaniu; dostępnych danych pochodzących z dokumentów środowiskowych (np. decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach) dla przedsięwzięć realizowanych na obszarze gminy; indywidualnych obserwacji i analiz prowadzonych przez gminę lub na jej zlecenie. Zaleca się, by gmina gromadziła i analizowała dane nie tylko w oparciu o monitoring państwowy, ale również poprzez współpracę z instytucjami naukowymi, organizacjami pozarządowymi, lokalną społecznością oraz organami odpowiedzialnymi za ochronę przyrody i gospodarkę wodną. Wdrożenie powyższych metod analizy skutków realizacji postanowień planu ogólnego pozwoli na bieżące śledzenie oddziaływań przestrzennych na środowisko oraz na podejmowanie działań zmierzających do ochrony zasobów naturalnych i jakości życia mieszkańców gminy Żerków.

Reasumując, projekt planu ogólnego gminy Żerków nie wprowadza istotnych zmian w zagospodarowaniu przestrzennym w stosunku do obowiązujących dokumentów, zachowując dotychczasowy charakter użytkowania terenu i promując zrównoważony rozwój. Uwzględnia on aktualne uwarunkowania środowiskowe, społeczne i gospodarcze, identyfikując jednocześnie główne ograniczenia rozwoju. Projekt planu ogólnego nie przewiduje działań mogących znacząco negatywnie wpłynąć na środowisko, w tym na obszary Natura 2000.

Poznań, 11 maja 2026 r.

Oświadczenie

Niniejszym oświadczam, że wszyscy członkowie zespołu opracowującego „Prognozę oddziaływania na środowisko projektu planu ogólnego gminy Żerków”, spełniają wymagania wynikające z art. 74a ust. 2. ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, o udziale społeczeństwa w ochronie środowiska i ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2024 poz. 1112 ze zmianami). Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

Kierownik zespołu
Krzysztof Pyszny

